

Fylkesmannen i Oslo og Akershus

Årsrapport 2018

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	5
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	5
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	5
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	7
1.4 Andre forhold	7
Sted, dato og fylkesmannens signatur	8
2 Introduksjon til embetets hovedtall	9
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	9
2.2 Organisasjon og ledelse	9
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	9
2.4 Andre forhold	12
3 Årets aktiviteter og resultater	13
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	13
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	13
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	14
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	15
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	15
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	16
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	16
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	18
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	18
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	18
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	19
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	22
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	25
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	26
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	27
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	28
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	28
3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen	29
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	29
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	30
3.1.1.15 Andre oppdrag	31
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	31
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	31
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	31
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	33

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen	34
3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling	34
3.1.2.6 Andre oppdrag	34
3.1.3 Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	34
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	34
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	37
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	39
3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	42
3.1.3.5 Vergeholder skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	44
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	44
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	44
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	45
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	45
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	45
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	45
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	45
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	45
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	46
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	46
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	46
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	46
3.2.9 Landbruksdepartementet	46
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	46
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	78
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	79
3.6 Andre forhold	79
4 Styring og kontroll i embetet	80
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	80
4.1.1 Embetets risikostyring	80
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	80
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	80
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	81
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	81
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	81
4.3 Andre forhold	81
5 Vurdering av framtidssutsikter	82
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	82

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	82
5.3 Andre forhold	82
6 Årsregnskap	83

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

2018 har vært preget av omstilling og forberedelsene til sammenslåingen med fylkesmannsembetene i Buskerud og Østfold. Dette har vært en krevende prosess som har stilt store krav til de ansatte, tillitsvalgte og ledere. I tillegg til å ivareta daglige løpende oppgaver, har mye tid og ressurser gått med til arbeidet med å bygge et nytt embete. Mot slutten av året skulle gamle avdelinger driftes og utvikles, samtidig som nye skulle etableres.

Mange har strukket seg langt, og stemningen har vært overveiende positiv i alle deler av organisasjonen. Omstillingsprosessen likevel ført til at vi har mistet en del viktig kompetanse. Vår turnover har doblet seg fra 6,3 prosent i 2017 til 12,7 prosent i 2018.

Det har blitt lagt ned stor innsats for å utvikle restanser innen alle fagområder før sammenslåingen, men vi har dessverre ikke kommet helt i mål. Det betyr at vi tar med oss en del restanser inn i det nye embetet.

Økonomisk har embetet kontroll. Vi gikk inn i 2018 med et mindreforbruk på om lag tre millioner kroner. Dette ble benyttet til rydding av gamle arkiver og ekstra innsats på områder med store restanser. Det ble tidlig klart at vi tross den ekstra innsatsen, blant annet på grunn av oppsigelser og ansettelsesstopp på administrative stillinger, ville gå mot et mindreforbruk også i 2018. Dette endte på 3,7 millioner.

Oslo og Akershus er pressområder, og har den sterkeste befolkningsveksten i landet, med henholdsvis 1,1 og 1,6 prosent i 2018. Landsgjennomsnittet er på 0,6 prosent. I Oslo er det ved årsskiftet registrert 681 000 innbyggere, mens tallet for Akershus er 624 000.

Mange av embetets oppgaver er relatert til og blir påvirket av befolkningsøkningen. Gjennom saksbehandlingen av klager etter lov om sosiale tjenester registrerer vi for eksempel at flere saker omhandler behov for sosialhjelp grunnet svært høye utleiepriser. Dette var i tidligere år et særskilt Oslo-fenomen men vi ser at flere kommuner sliter med høye utleieutgifter. Endringen i bostøtteordningen kan ha ført til at flere blir avhengig av supplerende sosialhjelp for å kunne dekke sine bostøtteutgifter, eller får avslag av NAV-kontoret til dekningen av husleien. Dette gjelder særlig barnefamilier som ikke har inntekt eller egenkapital til å kjøpe sin egen bolig.

Presset på en region som representerer 1,7 prosent av Norges fastlandsareal, er stort. Samtidig som regionen er Norges mest folkerike, er den et av landets viktigste landbruksområder og et område med mange og viktige naturverdier. Regionen har store utfordringer knyttet til areal- og transportplanlegging, som må sees i sammenheng med lokale og nasjonale målsettinger når det gjelder klima, miljø og jordvern.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Som ansvarlig for at boligsosiale hensyn ivaretas i arealplanlegging, videreførte vi i 2018 det tverrfaglige samarbeidet i embetet for å veilede kommunene innenfor urban boligplanlegging for alle. I 2018 ble det gjennomført to seminarer med tema boligsosiale tjenester og planlegging; ett for ansatte i Oslo kommune og ett for kommuner i Akershus. Internt i embetet har vi hatt en tverrfaglig samarbeidsgruppe bestående av representanter fra miljøvernavdelingen, helseavdelingen og sosial- og familieavdelingen. Denne gruppen koordinerer også den statlige- og regionale samarbeidsgruppen for boligsosialt arbeid som har til formål å bidra til en effektiv og helhetlig boligsosial innsats overfor kommunene, jf. nasjonal strategi Bolig for velferd (2014-2020).

Felles oppdrag barn og unge (0-24)

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har organisert oppdraget som et tverrfaglig samarbeid og har hatt en god og helhetlig prosess i 0-24 satsningen. Barnekonvensjonen er lagt til grunn i arbeidet. Oppdraget er forankret i embetets ledergruppe. 0-24 samarbeidet internt i embetet har økt bevisstheten i de ulike fagavdelingene om viktigheten av å fremstå helhetlig og samordnet på områder som berører barn og unge.

0-24-gruppa har også i 2018 planlagt ulike aktiviteter som fremmer tverrfaglig samarbeid og som kan bidra til at utsatte barn og unge får et helhetlig tilbud for å nå de mål som er satt i oppdraget.

Tilsyn med meldeplikten til barnevernet var planlagt i embetets virksomhetsplan, men dette tilsynet ble avlyst på grunn av arbeidssituasjonen i de ulike avdelingene som skulle bidra.

Barnehage- og utdanning

Lovverket knyttet til elevenes rett til et godt psykososialt miljø ble endret i 2017. Fra 1.8.2017 ble Fylkesmannen førsteinstans og fatter enkeltvedtak i disse sakene. Vi har fått en stor økning i antall saker og henvendelser som gjelder veiledning om nytt regelverk. Barnehage- og utdanningsavdelingen har fra lovendringen trådt i kraft mottatt mer enn 400 slike saker, i tillegg til flere hundre veiledningssaker. Det er opprettet et team på avdelingen som jobber med disse sakene, seks saksbehandlere jobber med dette på fulltid. I tillegg jobber åtte andre med dette som en del av stillingen sin. Dette går utover oppgaveløsningen på andre områder, men vi har fått beskjed om at slike saker skal prioriteres.

Stortingsmelding 21 Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen medførte en omlegging av statens arbeid med kompetanseutvikling i sektoren. Fylkesmannen har fått en større rolle. Vi skal legge til rette for samarbeid mellom lokale skolemyndigheter, universitet og høyskoler og legge til rette for langsiktig arbeid i lokale samarbeidsfora.

På barnehageområdet har vi fått et lignende oppdrag fra 2018. Fylkesmennene har fått mulighet til å utsette gjennomføringen av ny modell til

2019, og har brukt 2018 til å lage en ny modell for Oslo og Viken.

Vergemål

Vergemålsfeltet var i 2018 blant annet preget av endret syn på sentrale lovbestemmelser i vergemålsloven, samt skjærpede krav til fylkesmennenes saksbehandling. Særlig gjaldt dette krav til å gjennomføre samtaler med personer hvor det skal etableres vergemål. Videre er kravet til individtilpassede vergemål innskjerpet. Det er vanskelig å oppfylle overordnede myndigheters forventninger både knyttet til antall gjennomførte samtaler og til muligheten til å etablere vergemål med svært begrenset omfang. Det vises i denne sammenheng til at personer som kan ha behov for vergemål ikke er en ensartet gruppe. Det er likevel slik at det som hovedregel er behov for bistand i de aller fleste sammenhenger når det først blir snakk om å etablere vergemål, det er derfor i flertallet av saker ikke mulig å spisse vergens mandat i særlig grad. Det bemerkes også at fylkesmannen alltid foretar en individtilpasning, men at denne ofte resulterer i at vi vurderer vergehavers behov for bistand til å omfatte både økonomiske og personlige interesser. Samtidig er det viktig å være oppmerksom på at den viktigste delen av individtilpasningen foretas av vergene, de får god og grundig innføring i dette. Når det gjelder kravet til samtale med vergehaver er hovedgrunnen til at disse ikke gjennomføres enten at vi ikke oppnår kontakt med vedkommende, han eller hun ønsker ikke å snakke med fylkesmannen, eller det er umulig eller uforsvarlig på grunn av personens helsetilstand.

Vår vergemålsavdeling jobbet i 2018 målrettet med å bygge ned restanser, og lyktes langt på vei i dette arbeidet. I tillegg startet vi på arbeidet med å utvikle målrettede system for tilsyn med våre verger og representanter. Dette arbeidet ble ikke ferdigstilt i 2018 da vi anså det hensiktsmessig å lage et omforent system etter sammenslåingen med Østfold og Buskerud.

Barnevern

På barnevernområdet har vi i 2018 hatt flere saker i media som har omhandlet beboere plassert på institusjoner i vårt område. I tillegg til har det på en institusjon vært to påsatte branner som medførte at institusjonen ble ubeboelig.

Økningen i antall tilsynssaker på barnevernområdet, både fra kommuner og institusjoner, fortsetter å stige. Vi registrerer at flere av disse sakene omhandler barn og unge med svært utfordrende adferd. En stor andel av ungdommene på barneverninstitusjonene har psykiske helseutfordringer. Vi har tidligere gitt tilbakemelding om våre bekymringer vedrørende helsetilbudet til disse barna og ungdommene. Denne bekymringen er bare blitt forsterket.

Vi må registrere at vi i 2018 har et vesentlig avvik i måloppnåelse om antall tilsynsbesøk på barneverninstitusjoner. Dette skyldes vesentlig vakanser og langtidssykemeldinger. De tilsynsbesøkene som har blitt prioritert er gjort på bakgrunn av en ROS-analyse av den enkelte institusjon.

Sosial og helse

På sosialområdet har vi redusert restansene på klagesaker fra 353 med vel 50 prosent og innhentet avviket på saksbehandlingstid med nærmere tre måneder. 2018 ble avsluttet med cirka 160 saker i restanse og cirka to måneders saksbehandlingstid. På tross av denne innsatsen har vi et avvik på mål om at 90% av sakene skal behandles innen maksimum tre måneder.

Helseavdelingen har videreført arbeidet fra 2017 med å standardisere saksflyt for hendelsesbaserte tilsynssaker og i tillegg etablert et eget restanseprosjekt for gamle tilsynssaker. Avdelingen har prioritert rettssikkerhetsoppgaven og behandlet 41 prosent flere saker i 2018 enn i 2017 og samtidig redusert antallet restanser med 35 prosent.

Avdelingen har videre prioritert å gjennomføre landsomfattende tilsyn med helsetjenester til pasienter med psykisk lidelse og mulig samtidig ruslidelse innen både spesialist- og kommunehelsetjenesten, samt avsluttet LOT 2016-18 innen somatikk.

Avdelingen har avsluttet prosjektet: «Involvering av de etterlatte etter dødsfall» som er et prosjekt i samarbeid med Universitetet i Stavanger og støttet av Statens helsetilsyn. Resultatene blir klare i løpet av våren 2019.

Miljøvern

Miljøvernavdelingen fikk i oppdrag fra Miljødirektoratet å vurdere om Østmarka tilfredsstillende kriteriene for å bli nasjonalpark. Avdelingen har brukt i størrelsesordenen seks månedersverk på oppdraget som har bestått i å gjennomgå eksisterende kunnskap om naturverdier, vurdere størrelse og graden av inngrep i det aktuelle området. Vi konkluderte med at det aktuelle området kvalifiserer til nasjonalpark jf. naturmangfoldloven § 35. Vi sendte vår rapport med denne konklusjonen til Miljødirektoratet i desember. Direktoratet gjennomgår nå vår rapport og gjør en selvstendig vurdering før de oversender sin tilråding til KLD.

Plan- og bygningsloven

I Kommunal- og moderniseringsdepartementets tilbakemelding på årsrapporten for 2017 påpeker departementet at saksbehandlingstiden for klager på byggesaker ikke har vært i tråd med kravene i tildelingsbrevet. Årsaken til forsinkelsene var at arbeidet med å legge inn saker i rapporteringssystemet SYSAM ble igangsatt på slutten av 2017, etter nødvendige endringer av systemet.

Ved inngangen til 2018 hadde vi 350 saker i restanse. For å møte kravet om redusering av saksbehandlingstiden har vi fokusert på effektiv

møtevirksomhet, tett oppfølging av fristsakene, overtid og en innleid jurist. Cirka 1 400 overtidstimer er registrert. Mer enn 300 saker er behandlet på overtid.

Totalt ble 1008 klagesaker etter plan- og bygningsloven avsluttet i 2018. 900 klager i byggesaker og 82 klager på reguleringsplaner ble avgjort. 26 saker ble avsluttet uten vedtak. Videre behandlet vi tre refusjonssaker i 2018. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 15 uker. Restansen 1. januar 2019 var på 214 saker.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Som nevnt under 1.1. har omstillingsprosessen ført til en fordobling av vår turnover fra 2017 til 2018. Kompetanseflukten har rammet noen fagområder spesielt hardt.

Vår beredskapsstab har bestått av til sammen fem medarbeidere, inkludert beredskapssjefen. Ved årets slutt hadde beredskapssjefen og to av medarbeiderne forlatt embetet. Landbruksdirektør Morten Ingvaldsen tok på seg oppgaven med å lede beredskapsarbeidet etter at beredskapssjef Johan Løberg Tofte sluttet på forsommeren. På grunn av den forestående sammenslåingen, ble ikke de ledige stillingene besatt, og aktiviteten har ligget på et minimum.

Trident Juncture 2018 var ment å bli en viktig øvelse for embetet, men på grunn av bemanningssituasjonen i beredskapsstaben, ble vår deltakelse i øvelsen skalert ned.

Bemanningssituasjonen var også årsaken til at beredskapsstaben ikke gjennomførte noen egeninitierte øvelser for kommunene i 2018. I 2017 øvde vi 14 kommuner.

Makulering av klareringssaker ble ikke fulgt opp som planlagt. Ferdigstilling av klareringssaker for avlevering følges opp i 2019.

Til tross for redusert bemanning var beredskapsstaben tilgjengelig for kommunene og brann- og redningsetatene i hele perioden med stor skogbrannfare i sommer. Vi samordnet og formidlet informasjon og varsler fra DSB, og rapporterte tilbake om oppfølging og aktuelle hendelser.

Tørkesommeren fikk også stor betydning for landbruksavdelingens arbeid og prioriteringer. Fra slutten av juni var det nødvendig å bruke betydelige ressurser til å avklare tiltak og oppfølging med Landbruksdirektoratet og øvrige Fylkesmenn og informere kommuner og næringsorganisasjoner om tilpasninger i regelverket for klimabetinget avlingskadeerstatning i jordbruket.

Senere skulle også regjeringens ekstraordinære krisepakke følges opp. Per 31.12. var det registrert 1 782 søknader om avlingskadeerstatning samlet for alle vekstgrupper og foretak i Oslo og Akershus.

Ved årets slutt hadde avdelingen førstegangsbehandlet 1 251 saker.

På miljøområdet har vi også i 2018 måttet bruke mye tid på å følge opp det nedlagte avfallsdeponiet Brånåsen i Skedsmo kommune. Dette er en sak mediene følger nøye.

De store snømengdene sist vinter genererte mye arbeid knyttet til forurensningsfaren ved håndtering av overskuddssnø. Dette var også en problematikk mediene viste stor interesse for.

To byggesaker har vært til rettslig prøving. Staten ble frifunnet i begge søksmålene. Den ene saken gjaldt søknad om dispensasjon fra reguleringsplan for en allerede oppført bod og støttemur. Den andre saken gjaldt dispensasjon for tilbygg til rekkehus.

Som nevnt under 1.2., har prioritering av arbeidet med saker som gjelder elevenes psykososiale miljø, ført til nedprioritert andre oppgaver på utdanningsområdet. Dette har ført til for lang saksbehandlingstid på klagesaker generelt. På tross av at oppgaven som håndhevingsmyndighet for saker etter kap 9A i opplæringsloven er prioritert, er saksbehandlingstiden for disse sakene altfor lang, 116 dager ved forrige rapportering.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har ikke gjennomført alle tilsyn innen fristen. Et egeninitiert tilsyn som gjelder inntak til videregående opplæring for elever med store hjelpebehov/behov for særskilt tilrettelegging ble ikke ferdigstilt.

1.4 Andre forhold

Nye lokaler

Vår leiekontrakt i dagens lokaler går ut 31.12.2019. I 2018 lette embetet derfor etter nye lokaler i samarbeid med Statsbygg. Etter en god prosess, med en husgruppe bestående av tillitsvalgte, verneombud og ledelse, landet vi på nye lokaler ved Holberg terrasse. Søkeområdet i utlysningen var angitt fra Oslo S til Skøyen. Med tanke på embetets nye organisering, og tre kontorsteder, er det viktig å kunne etablere seg i rimelig nærhet til et av jernbaneknutepunktene.

Digitalisering

Vi har i 2018 begynt å sende elektroniske meldinger om endring av sivilstand til Skatteetaten. Løsningen som benyttes heter Disam, og er utviklet av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Skatteetaten. Løsningen kan kun benyttes når søkerne har sendt inn en digital søknad.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ansvar for videreutviklingen av den digitale løsningen for tros- og livssynssamfunn. Vi deltar i dette

arbeidet, som i hovedsak går ut på å digitalisere innsendingen av krav om statstilskudd, årsmelding og regnskap. Trossamfunnene skal også kunne melde om at en prest/forstander er tilsatt, har flyttet eller sluttet i løsningen. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt. I forbindelse med fylkesmannssammenslåingen vil vi få over 130 flere trossamfunn. Som følge av det økte antallet samfunn og mer begrensede ressurser vil vi være avhengig av å få på plass en god digital løsning for å få utført oppgavene på mer effektivt vis.

Møter, foredrag og veiledning

FMOA har vært det største embetet og har hatt stor produksjon på en rekke områder. Derfor har vi ofte blitt spurt om å holde orienteringer for eller veilede medarbeidere ved andre embeter.

Vi har i 2018 holdt orienteringer blant om ekteskapsaker, retts hjelp, trossamfunn og vergemål. På helse- og omsorgsområdet har det blitt holdt kurs for turnusleger og fysioterapeuter og en rekke foredrag innen pasientsikkerhet, tilsyn og førerkortforskriften for både helseforetak og kommunehelsetjenesten.

Kongefamilien

I 2018 har embetet hatt gleden av å bidra med planlegging og gjennomføring av to kongelig besøk i Akershus:

- 22. august: Kronprinsparets besøk til Orbit Arena og buddhisttempelet på Jessheim i Ullensaker kommune
- 15. juni: Kronprinsens besøk til Norsar og Kjeller Innovasjon i Skedsmo kommune

I 2018 har vi behandlet 48 søknader om Kongens fortjenstmedalje og 20 søknader om St. Olavs Orden.

Avslutning

Jeg ser tilbake på 2018 som et spesielt og krevende år for embetet. Omstillingsarbeid og tap av medarbeidere har preget det løpende arbeidet.

Til tross for dette, opplever at jeg har hatt positive, dedikerte og omstillingsdyktige medarbeidere i embetet.

Nå retter vi alle blikket framover og setter inn innsatsen på å utvikle det nye, store embetet til å bli et effektivt og robust embete.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Oslo, 28.2.2019

Valgerd Svarstad Haugland

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er direkte underlagt Kommunal- og moderniseringsdepartementet, men utfører oppdrag for en rekke departement.

Fylkesmannen er Kongens og regjeringens representant i sitt fylke og skal bidra til at Stortingets og regjeringens mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen utfører oppgaver som følger av lov, forskrifter og pålegg fra overordnede statlige myndigheter og har en sentral rolle som bindeledd og koordinator mellom stat, fylkeskommune og kommuner.

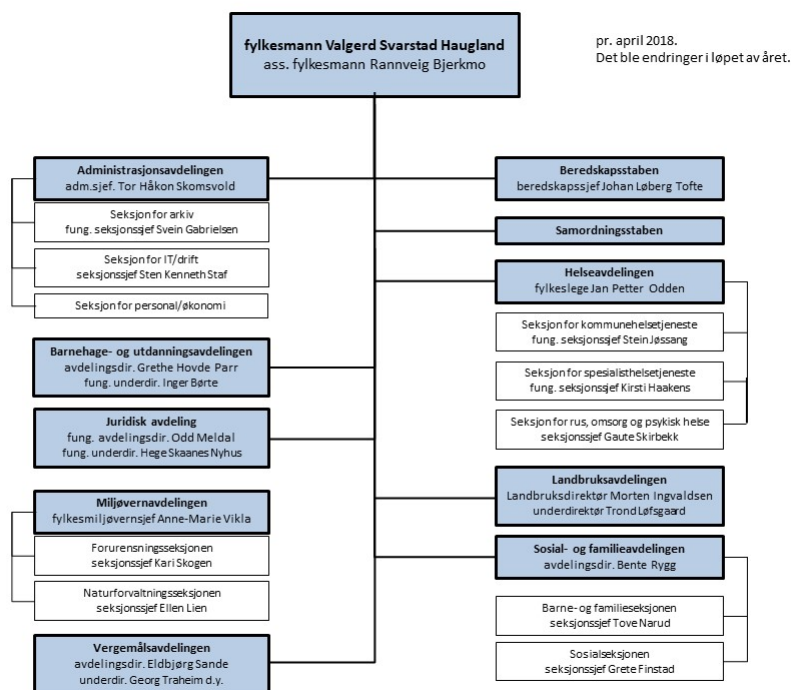
Fylkesmannen i Oslo og Akershus forholder seg til to fylker: Oslo (både fylke og kommune) med 15 bydeler, og Akershus med 22 kommuner p.t.

Embetet har en strategisk plan, den nåværende for perioden 2015-2020. Den har følgende hovedmål:

1. Fylkesmannen skal, innenfor sitt virkeområde, være en garantist for innbyggernes rettssikkerhet.
2. Fylkesmannen skal bidra til å gjennomføre statlig politikk i vårt område og være et talerør for kommuner og innbyggere overfor statlige myndigheter.
3. Fylkesmannen skal bidra til en trygg og bærekraftig utvikling i Oslo og Akershus.
4. Fylkesmannen skal være en helhetlig og veldrevet organisasjon med godt omdømme.

Embetet samarbeider med andre fylkesmannsembeter, regionale statsetater for øvrig, KS og kommuner innenfor flere områder.

2.2 Organisasjon og ledelse

Fylkesmann Valgerd Svarstad Haugland og assisterende fylkesmann Rannveig Bjerkmo har en ledergruppe bestående av åtte avdelingsdirektører og fylkesberedskapssjef.

Antallet fast ansatte ligger på mellom 275-285, avhengig av tidspunkt. Samtidig er det fra 30-45 vikarer/midlertidig ansatte. Embetet har to lærlinger.

Fire av avdelingene er delt inn i seksjoner med egne seksjonssjefer, de øvrige fire har en underdirektør som avlaster avdelingsdirektør. I tillegg har embetet en samordningsstab og en beredskapsstab.

Det har ikke vært større organisatoriske endringer i 2018, embetet har jobbet med sammenslåingen med Østfold og Buskerud.

Embetet har kontorlokaler i Tordenskioldsgate 12, like ved rådhuset i Oslo.

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Tallene er tatt ut iht brukerveiledningene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises det til kap.4.2, og for nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4. Se også ledelseskommmentar til årsregnskapet.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	17 475

Det er en økning i overhead. Skyldes økt bruk av ansatte finansiert av fullmaktsmidler. Dette kommer både av volumøkning og annen utnyttelse.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	3 696.0
Budsjettavvik (%)	1.8 %

Beløp i 1000 kroner. Et resultat som anslått i prognosene for 2. tertial. Skyldes både styrt nedbemanning og periodevise vakanser.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	199 011.0
Lønn 052501	158 539.0
Lønnsandel av driftsutgifter	79.7 %

Beløp i 1000 kroner. Lønnsandelen på omtrent samme nivå som i fjor. Vi ser at vi er innenfor samme nivå som en rekke embeter, men i nedre del av skalaen. Dette skyldes de betydelige husleieutgiftene vi har på lokalene i Oslo.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	38 902
Husleie (% av driftsutgifter)	20 %

Beløp i 1000 kroner. Økning fra 2017 som følge av prisjustering og økte fellesutgifter. Er de samlede kostnadene for huset, ikke bare ren husleie.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	266 274	153 721	112 553

I perioden 14.-31. desember 2018 ble alle inngående journalposter lagt i ny database for Fylkesmannen i Oslo og Viken. Disse er derfor ikke med i tallene for 2018.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
052501	200 701
052521	6 922
Post 01 (unntatt 052501)	106 538
Post 20-29 (unntatt 052521)	159 878
Post 30-39	4 153
Post 40-49	0
Post 60-69	565 224
Post 70-79	286 172
Post 80-89	7 188

Beløp i 1000 kroner. Oversikten viser omfanget av vår virksomhet. En økning på vel 4,5 mkr på 052501. En nedgang på over 1 mkr på 052521. Økninger av ulike størrelse innenfor de andre postene. Mest stabilt på post 60-69 som bare har økt med en drøy million.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	268.3
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	196.7
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	71.6
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	233.9
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	36.1
Sum andel administrasjon	12.5 %
Økonomi	7.1
Lønn	0.6
IKT	3.3
Personal	2.8
Arkiv	17.6
Resepsjon/sentralbord	2.1
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Administrasjonsavdelingen er fordelt etter seksjoner, men noen justeringer på personal, økonomi og lønn. Avdelingsdirektørene er fordelt med sin andel på personal og økonomi. På fagavdelingene er det i tillegg noen som arbeider med økonomioppfølging. Disse er lagt inn med sin andel på økonomi. Resepsjon består av hovedresepsjonen og fylkesmannens forværelse. 15% av lønnskostnadene i hovedresepsjonen dekkes av andre leietakere og er trukket ut av beregningen. Vårt sentralbord er i Engerdal. Andelen administrasjon er gått ned fra 2017, skyldes i all hovedsak styrte prioriteringer og stillingsstopp.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Turnover i prosent	10.8 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	315.0
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskludert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	34.0
Totalt antall ansatte som sluttet	54.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	15.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	39.0

Denne oversikten inkluderer alle ansatte. Turnoveren er økt betydelig fra 2017, noe som var forventet. Resultatene av sammenslåingsprosessen og ny organisering har medført at vi har mistet en del kompetanse.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4 483.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	6.3 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	784.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	4.5 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	3 699.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	7.0 %
Antall legemeldte sykedager for menn	531.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	3.0 %
Avtalte arbeidsdager for menn	17 529.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	2 785.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	5.2 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	53 211.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	253.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	1.4 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	914.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.7 %

Det har vært en økning i sykefraværet, og mer for menn enn kvinner.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	240.0	75.7 %	77.0	24.3 %	542 056.0	573 609.0	94.5 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	5.0	62.5 %	3.0	37.5 %	1 019 572.0	969 588.0	105.2 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	9.0	56.3 %	7.0	43.8 %	789 088.0	747 100.0	105.6 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	100.0	71.9 %	39.0	28.1 %	570 812.0	580 394.0	98.3 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	71.0	79.8 %	18.0	20.2 %	502 953.0	495 216.0	101.6 %
Kategori 5: Kontorstillinger	54.0	85.7 %	9.0	14.3 %	461 772.0	470 811.0	98.1 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger		0.0 %		0.0 %			0.0 %
Kategori 7: Læringer	1.0	50.0 %	1.0	50.0 %	167 250.0	167 250.0	100.0 %

Kategori 2 inneholder ass. fylkesleger. Disse har ikke nødvendigvis personalansvar, og dermed blir det avvik med det antall ledere som fremkommer andre steder.

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Sum antall ansatte	317.0
Antall kvinner	240.0
Antall menn	77.0
Sum antall deltidsansatte	40.0
Antall deltid kvinner	34.0
Antall deltid menn	6.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	15.0
Antall deltid kvinner, omsorg	14.0
Antall deltid menn, omsorg	1.0
Sum antall midlertidige ansatte	49.0
Antall kvinner, midlertidig	38.0
Antall menn, midlertidig	11.0
Sum antall ansatte med personalansvar	22.0
Antall kvinner, personalansvar	12.0
Antall menn, personalansvar	10.0
Sum antall ansatte	317.0
Antall ansatte under 20 år	2.0
Antall ansatte 20 - 29 år	46.0
Antall ansatte 30 - 39 år	73.0
Antall ansatte 40 - 49 år	69.0
Antall ansatte 50 - 59 år	73.0
Antall ansatte over 60 år	54.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	21.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	16.0
Antall menn i foreldrepermisjon	5.0

Foreldrepermisjon: dette er det totale antallet som har hatt foreldrepermisjon, uavhengig av lengde, i 2018. På samme nivå som i 2017 mht midlertidige ansatte.

2.4 Andre forhold

Vi mener rapporteringen ovenfor gir et dekkende bilde.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Barnehage og utdanning

Fylkesmannen har informasjonsmøter med kommunale, fylkeskommunale og private skoleeiere og barnehagemyndigheter flere ganger i året der statlig politikk formidles. Vi gjennomfører samlinger på særskilte områder etter en risikovurdering. I tillegg har vi faste kontaktmøter med alle aktuelle samarbeidspartnere i begge fylkene.

Psykososialt miljø i skole og barnehage er et fast tema i alle møter, i tillegg til andre aktuelle statlige satsingsområder. Vår erfaring er at ansatte på alle nivåer bidrar i arbeidet med å utvikle gode rutiner og etablere god praksis for å sikre at alle barn og unge har det trygt og godt i skole og barnehage. Det er også i 2018 gjennomført regelverksamlinger for cirka 1 000 ansatte i kommunale skoler og friskoler om kapittel 9A i opplæringsloven.

Landbruk

Fagsamlinger på ulike fagområder for kommunal landbruksforvaltning har blitt fulgt opp som tidligere med fokus på forståelse og iverksetting av nasjonal politikk. I oktober ble det avholdt en felles samling for alle ansatte med landbruksrelaterte oppgaver i kommunene for informere om ny embetsstruktur fra 1.1.2019 og løfte fram fagtemaer som antas å bli særlig viktige i tiden som kommer, slik som bærekraftig landbruk med klimahensyn og klimatilpasning. Utsending av det ukentlige, elektroniske nyhetsbrevet til kommuner og samarbeidspartner har også blitt videreført. Her gir vi fortløpende informasjon om satsinger og endringer i nasjonal politikk innen lov- og tilskuddsforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling, og om hvilken bistand Fylkesmannen som kompetansesenter kan tilby kommunene.

Helse

Det har vært avholdt flere konferanser og møter i helse- og omsorgstjenesten for ulike målgrupper med temaer innen nasjonal politikk og satsninger. Særlig er oppmerksomheten rettet mot utsatte barn og unge, psykososiale forhold for sårbare grupper, som personer med sammensatte og vedvarende psykiske og somatiske lidelser og personer med demens. Informasjon om Opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-20) og de mulighetene som ligger i tilskuddsordningene på rus- og psykisk helsefeltet har blitt prioritert

Miljøvern

Også i 2018 har det vært høy aktivitet innenfor samtlige av våre ansvarsområder, deriblant har vi arrangert flere fagseminar og dialogmøter med kommunene og andre aktører.

Vi videreført det tverrfaglige samarbeidet mellom miljøvernavdelingen og sosial- og familieavdelingen for å veilede Oslo og Akershuskommunene innenfor urban boligplanlegging for alle. Målgruppen var kommunens politiske ledelse, arealplanleggere og de som har ansvar for å følge opp vanskeligstilte innenfor boligområdet i kommunene.

Vi har også fått videreført vårt ansvar for regional prosjektledelse for pilotprosjekt om myrrestaurering i Østlandsområdet. Dette er et oppdrag fra Miljødirektoratet som innebærer koordinering av arbeidet med restaurering av myr i flere fylker på Østlandet i tillegg til at vi skal restaurere egne myrer og bygge opp kompetanse om myrrestaurering. Arbeidet videreføres i 2019.

I 2018 fikk vi i oppdrag av Miljødirektoratet å vurdere hvorvidt det utfra naturmangfoldloven § 35 ligger til rette for opprettelsen av en nasjonalpark i Østmarka. Vi leverte i desember en rapport der vi konkluderte med at det aktuelle området har en størrelse, grad av inngrep og naturverdier som tilsier at nasjonalpark er aktuell verneform.

Videre har vi i 2018 hatt fokus på helhetlig massehåndtering i tilknytning til store samferdselsprosjekter. Dette gjelder særlig muligheten for gjenbruk av masser, men også plassering av masser og forurensningspotensialet til massene. Store infrastrukturprosjekter i regionen krever en annen koordinering enn det som finnes i dag. Vi har fulgt opp dette i planuttaleser og deltatt i en rekke ulike fora der vi har snakket om dette.

I januar arrangerte vi i samarbeid med Akershus fylkeskommune vår andre KLIMASATS-workshop for kommunene. Formålet var å informere om og inspirere til gode KLIMASATS-søknader. Miljødirektoratet støttet 233 prosjekter, hvorav 36 i Oslo og Akershus. Eksempler på prosjekter som fikk støtte er Klimavennlig tettstedsutvikling i Enebakk kommune og Mobilitetsstrategi for Bærum kommune.

Miljøvernavdelingen har aktivt gjennom ulike tiltak informert og veiledet kommuner og andre aktører om nasjonal politikk der vi spesielt nevner:

- areal- og transportplanlegging
- klimatilpasning
- vannforvaltning
- myrrestaurering
- rovviltforvaltning
- masseforvaltning
- vern av truet natur
- bekjempelse av fremmede arter

Beredskap

Hovedfokus har vært på egenberedskap i befolkningen og oppfølging av totalforsvarskonseptet. I tillegg har kommunene fått løpende informasjon om temaer relatert til nasjonal politikk, og om øvelsen Trident Juncture 2018 som staben har brukt mye ressurser på å forberede og gjennomføre. Vi har samarbeidet med DSB og med Oslo kommune om formidling av erfaring og kunnskap til øvrige kommuner om hvordan befolkningen kan informeres om egenberedskap knyttet til brosjyren fra DSB, Oslo kommunes prosjekt og spesifikke temaer som tilgang til jodtabletter. Fokuset på totalforsvaret har blitt underbygget ved at beredskapsstaben har styrket egenkompetansen, blant annet gjennom deltakelse på seminar i regi av Forsvarets forskningsinstitutt med informasjon om resultater fra nasjonale forskningsprosjekter. En samlet embetsledelse deltok i sivilt-militært kontaktmøte i september.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Barnehage og utdanning

Vi har også i 2018 hatt et utstrakt samarbeid med utdanningsavdelingene i Buskerud, Østfold, Vestfold og Telemark. Vi har faste grupper og grupper som settes sammen etter behov for å kalibrere vår klagesaksbehandling og vår tilsynsvirksomhet. Videre samarbeider vi også med Foreldreutvalget for barnehager, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Statped sørøst, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet, Regionsenter for barn og unges psykiske helse, Kompetansesenter rus - region øst (KoRus-Øst), Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS-Øst), Elev-, lærlinge- og mobbeombudene i Oslo og i Akershus, lærerorganisasjonene og universitet- og høyskolesektoren.

Landbruk

Vi har hatt god dialog og to kontaktmøter med det regionale Mattilsynet og FMOS for å drøfte og avklare samordnet oppfølging av nasjonale føringer på aktuelle fagområder, spesielt på området beitebruk og rovdyr med særskilt behov for gode, gjensidige informasjons- og varslingsrutiner. Vi har, som tidligere, samarbeidet med statlige og fylkeskommunale instanser om informasjon til kommunene og om forvaltning av plan- og bygningsloven og annet planlovverk for å ivareta jordvernenssyn i tråd med nasjonale føringer fra storting og regjering.

Miljøvern

Fylkesmannen bidrar til samordning gjennom å delta i planforum der møter de andre statlige og regionale aktørene i forkant av møter med kommunen.

Vi samarbeider også med andre statlige etater og med Oslo og Akershus fylkeskommuner om ulike planprosesser for å sikre at nasjonal politikk blir ivare tatt og samordnet med sikte på gode helhetsløsninger, både på overordnet nivå og i enkeltsaker. I hadde vi jevnlig dialog med Akershus fylkeskommune for å samordne arbeidet innen blant annet plan, klima, vannforvaltning og massehåndtering.

Vi deltok på en felles tilsynsaksjon med andre HMS tilsynsetater, der det ble gjennomført tre tilsyn samtidig med hhv Nedre Romerike brannvesen, Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO) og Statens strålevern.

Beredskap

De to årlige samlingene med fylkesberedskapsrådet er vårt viktigste bidrag til samordning regionalt i forhold til samfunnsikkerhet og beredskap. I tillegg til utvalgte fagtemaer brukes møtene til gjensidig orienteringer om aktuelle spørsmål som bidrar til økt kjennskap til risiko, utfordringer, forebyggende og samordnede tiltak i tilfelle hendelser. Vår deltakelse i våre to politidistrikters redningsledelse (Oslo og Øst politidistrikter) er også et bidrag til felles forståelse og rolleavklaring på viktige områder.

Helse

Fylkesmannen i Oslo og Akershus er kontaktfylkesmann for Helse Sør-Øst (HSØ) og sammen med fylkesmennene i Hedmark og Aust- og Vest-Agder utgjør et arbeidsutvalg. I det årlige overordnede møtet mellom fylkesmennene og HSØ i november 2017 ble det bestemt å utvide møteserien med et tilleggsmøte på rent faglig basis mellom fylkeslegene og faglige direktører i HSØ. Dette ble avviklet i juni 2018. Representanter fra Staten helsetilsyn var også tilstede. Det årlige overordnede møtet mellom fylkesmenn og HSØ ble gjennomført i desember 2018. Statens helsetilsyn deltok også her.

Barnevern

På barnevernområdet er det fortsatt faste regionale samlinger to ganger i året med de øvrige fylkesmennene i region Øst. På samlingene drøftes felles problemstillinger og enkeltsaker for å bidra til å harmonisere praksisen i de enkelte fylkesmannsembeter. I tillegg har fylkesmennene i regionen felles faste samarbeidsmøter to ganger i året med Bufetat region Øst. Som eneste embete i landet forholder vi oss til to forskjellige organiseringer på barnevernområdet i og med at Oslo kommune ikke er en del av det statlige barnevernets organisering. Kommunene i Akershus og bydelene i Oslo følges således opp etter to forskjellige systemer men med samme formål. Tilsvarende gjelder for barneverninstitusjonene og omsorgssentrene for enslige mindreårige asylsøkere under 15 år.

Sosial- og familieavdelingen har i tillegg hatt faste samarbeidsmøter to ganger i året med Oslo kommune byrådsavdelingen for eldre, helse og sosiale tjenester og to ganger i året med Barne- og familieetaten. Oslo kommune ved Barne- og familieetaten har de samme oppgavene som Bufetat har overfor resten av landet. Vi vurderer at disse formelle arenaer bidrar til å legge til rette for gode helhetsløsninger i det daglige barnevernet.

Sosialfeltet

Vi har faste kontaktmøter med embeter i vår region for å sikre lik lovforståelse. Vi har videre faste møter med Oslo kommune sentralt, Nav fylke i både Oslo og Akershus, Husbanken og andre instanser som har felles mål innen velferdsområdet.

Hovedmål 3 - Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Barnehage - og utdanning

På dette området behandler vi årlig om lag 1 100 klager som hører inn under barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. I tillegg behandlet vi i 2018 cirka 390 klager på områder der vi er førsteinstans; ny håndhevingsordning, jf. opplæringsloven kapittel 9A og dispensasjon fra krav om vurdering med karakter i fremmedspråk i videregående opplæring. Gjennom regelverksamlinger, veiledning og tilsyn gir vi informasjon om lovverket for å sikre at kommunene/skolene har en enhetlig lovanvendelse. For å ivareta en enhetlig lovforståelse på tvers av fylker, møtes saksbehandlere i femfylke-samarbeidet for å drøfte prinsipielle spørsmål knyttet til både klagesaksområder og tilsyn.

Miljøvern

Vi har dialog med andre embeter for å sikre en enhetlig behandling innen våre kompetanseområder.

Landbruk

Landbruksavdelingen er klage- og rettsikkerhetsinstans for lovverk som regulerer forvaltning av landbrukseiendommer og tildeling av tilskudd til landbruksdrift (juridiske og økonomiske virkemidler). Vedtak som fattes kan få store konsekvenser for enkeltpersoner og foretak. Avdelingen har hatt et kontinuerlig fokus på korrekt tolking og anvendelse av lov- og regelverket knyttet til eiendomsutforming og tilskuddsforvaltning, i samarbeid med juridisk avdeling i eget embete og med landbruksavdelinger i andre embeter, først og fremst Buskerud og Østfold. Et godt samarbeid mellom landbruksfaglig personell og avdelingens juridiske kompetanse har vært vektlagt.

Helse

Rettsikkerhetsoppgaver utgjør hoveddelen av vårt ansvarsområde med saker innen helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, spesialisthelsetjenesteloven m.m. Ivaretagelse av enkeltindividets rettsikkerhet er en prioritert oppgave hvor alle saker gis en grundig og individuell vurdering for å kontrollere lovanvendelsen og lovforståelsen. Ved å gjennomføre jevnlig samarbeids- og nettverksmøter med kommuner, bydeler og helseforetak, samt ved deltagelse i tilsynsledermøter og fylkeslegemøter, sikres en så enhetlig vurderingspraksis som mulig. I tillegg bidrar ansatte i helseavdelingen med foredrag innen rettsikkerhetsområdet for turnusleger/fysioterapeuter, helseforetak, legeföreninger m.m.

Barnevern

På barnevernområdet har økningen i antall hendelsesbaserte tilsynssaker bare fortsatt. Vi merker oss at en økende andel av disse sakene er svært alvorlige og med en høy grad av konflikt i familien. På tross av iverksatte tiltak for å få ned saksbehandlingstiden for disse sakene, har vi ikke lyktes med det i 2018.

Klagesaker etter lov om sosiale tjenester har vært høyt prioritert med mål om å redusere saksbehandlingstiden. Restansene er halvert ved årets slutt, og saksbehandlingstiden er godt innenfor målet om maks tre måneders saksbehandlingstid ved årets slutt. Vi har lagt stor vekt på å synliggjøre barns behov i saker der familier er avhengig av økonomisk sosialhjelp til sitt livsopphold.

Juridisk

Departementet uttrykte forventning om tiltak som kunne bidra til å forbedre saksbehandlingstiden i 2018. Vi har oppfylt denne forventningen. Andelen byggesaker avgjort innen 12 uker har økt fra 2017. Ved utgangen av 2018 viser tallene at det gjensto svært få saker med fristbrudd som ikke var behandlet.

Alle saker mottatt og behandlet er registrert i sakslisten i SYSAM. Statistikk for hele saksfeltet viser at vi totalt har behandlet 1078 saker i 2018.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Barnehage - og utdanning

Vi informerer Utdanningsdirektoratet i saker som gjelder tilstanden i fylkene og effekten av statlig politikk, slik vi ser det. Vi melder også videre innspill fra skoleeierne og barnehagemyndighetene om hvordan de vurderer dette.

Landbruk

Det har ikke vært behov for å ta kontakt med sentrale myndigheter på spesielle områder utover avlingskadeerstatningsordningen. Der var det tett dialog med Landbruksdirektoratet med løpende informasjon om situasjonen og om utforming og iverksetting av hensiktsmessige ekstraordinære tiltak.

Helse

Vi har hatt ledermøter med henholdsvis Helsedirektoratet og Statens helsetilsyn to ganger per år hvor tema har vært tilstanden i kommuner og helseforetak. I tillegg har vi hatt jevnlige møter med Statens helsetilsyn utfra konkrete problemstillinger.

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Landbruk og miljø

Dialog med kommunene om plan- og bygningslovens verktøy for å redusere nedbygging av dyrka jord er i tråd med regjeringens jordvernstrategi. Tiltak er i hovedsak gjennomført i samarbeid med planmedarbeidere i Miljøvernavdelingen og embetsledelsen: Forventningsbrevet til kommunene om areal- og samfunnsplanlegging formidles av embetsledelsen til kommuneledelse og i alle planuttalelser med faglige råd, merknader, frarådning eller innsigelser av nasjonal eller vesentlig regional betydning for jordvern. Dialog om jordvern i konkrete plansaker i regionalt planforum, andre møter og befaringer, og i meklinger. Ukentlig e-post med nyhetsbrev til landbrukskontora omfatter også nyheter om plan, jordvern, matproduksjon, jord, klima og KOSTRA-statistikk.

Kommuner og samferdselsetater innarbeider jordvern hensyn i sine planer og føringer, men i noen kommuner først etter at FM har påpekt manglende data og vurdering. Enkelte kommuner har ikke fulgt opp retningslinjer i regional plan for Oslo og Akershus om å rullere kommuneplanens arealdel og ta ut godkjente byggeområder som er i strid med planen. Alternativer til nedbygging av dyrka jord kan være mangelfullt utredet i oversiktsplaner og detaljplaner. God by- og tettstedsutvikling er viktig, også for å sikre jordvernet. Konkrete planer for fortetting og transformasjon kan ta tid å få vedtatt og realisert, men mange kommuner prøver. En del kommuner, særlig på Øvre Romerike gir mange dispensasjoner for boligbygging i LNF-områder. Der utbygging blir vedtatt, og omfatter dyrka og dyrkbar jord, bør det legges tydelige føringer i PBL eller jordloven som sikrer at matjordressursene bevares til matproduksjonsformål.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket, og deltar aktivt i regionalt planforum.

Fylkesmannen sendte 1.3. ut forventningsbrev til alle kommunene i Oslo og Akershus der vi formidler nasjonale og regionale hensyn i samfunnsplanleggingen, med fokus på de hensyn som er mest aktuelle nå ut i fra nyere statlige styringsdokumenter og regionale planer. En fullstendig liste over nasjonale føringer som skal ligge til grunn for planleggingen ligger som vedlegg til forventningsbrevet.

Vi har arrangert et to dagers plantreff for alle kommunene i Akershus sammen med Akershus fylkeskommune. Her blir en rekke ulike tema innen planarbeidet belyst. Videre formidler vi statlige og regionale hensyn i alle våre planuttalelser.

Fylkesmannen har vært representert i planforum for de aller fleste relevante saker.

Sammenslåingsprosessen med de to andre embetene har gjort at vi i begrenset grad har hatt ressurser til å arrangere seminarer.

Kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Fylkesmannen har besvart alle innkomne brev i plansaker, hvorav 909 saker etter plan- og bygningsloven og 124 saker etter markaloven.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

Fylkesmannen eller ass. fylkesmann gjennomfører mekling i plansaker. I 2018 gjennomført vi åtte meklingsmøter. Meklings sakene kan gå over flere år og i 2018 ble fem saker sendt til departementet for endelig avgjørelse. Av disse sakene ble tre meklinger avsluttet i 2017.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Fylkesmannen meklet i 8 plansaker. Plansaker med innsigelse kan gå over flere år og i 2018 ble 5 saker sendt til departementet for endelig avgjørelse.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord (fra kapittel 3.1.1.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord frem mot 2020, i tråd med det nasjonale jordvernålet.

Det arbeides målrettet med informasjon til kommunene og gjennom tidlig og tydelig deltakelse i planprosesser med sikte på gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord i fylkene for å nå stortingsmålet i 2020. Faseforskyvninger i tid mellom godkjente oversiktsplaner og detaljplaner som grunnlag for å registrere omdisponeringer, og sporadisk forekommende infrastrukturprosjekter i statlig regi innen samferdsel og annet, gjør at tallene over en 10-års periode både viser vekst og reduksjon og ikke en ønsket utvikling i 2016/2017, jf. tabellen under med kommentarer. Vårt inntrykk er likevel at kommunene bevisstheten om jordvern i kommunene er økende. Flere viser vilje til restriktiv praksis, sågar med politiske forslag om "0-visjoner" ved revisjon av kommuneplaner.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
434.0	455.0	300.0	310.0	381.0	373.0	284.0	320.0	1 166.0	541.0

Tallene for 2016 ble endret i 2017 grunnet manglende rapportering av store prosjekter i Oslo og Ski. Høye omdisponeringstall i 2016 var særlig knyttet til flere store samferdselsprosjekter: Ny E18 i Ski og Ås, Follobanen (massemottak i Oslo, Gjersrud -Stensrud) og dobbeltsporet jernbane i Eidsvoll. I Sørumsnes ble sentrumsnære jordbruksareal regulert, vedtatt omdisponert i kommuneplan et tidligere år. I tillegg har utvikling av regionbyen Jessheim i Ullensaker medført særlig stor omdisponering, både i 2016 og 2017 gjennom vedtatte reguleringsplaner. Forklaring på høye tall 2017. Ski: Den største omdisponeringen er knyttet til politiets beredskapssenter på Taraldrud. Nittedal: Vedtatt større massedeponi på areal regulert til golfjordbruk/massedeponi. Ullensaker: Regionbyen Jessheim, se over.

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer (fra kapittel 3.1.1.1.1.6 i TB)**Rapportere på**

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas.

Fylkesmannen fortsetter å bidra til at boligsosiale hensyn blir vektlagt i helhetlig kommunal planlegging.

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante planer (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Fylkesmannen har lagt statlige planretningslinjer til grunn i våre innspill til kommunale planer, og fremmet innsigelse i tilfeller der kommunale planer har vært vesentlig i strid med statlige planretningslinjer.

Kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Alle relevante kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging.

Fylkesmannen har i våre innspill lagt vekt på høy tetthet i nærhet til kollektivknutepunkt i prioriterte regionale og lokale tettsteder.

Vurdering av samfunnsikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet, herunder klimaendringer.

Fylkesmannen går gjennom ROS analyser og ser på planbestemmelser i forhold til overvannshåndtering, flom og andre tema som kan bli berørt av klimaendringer.

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Fylkesmannen har gjennom året informert kommunene/bydelene om alle de store og varslede endringene på lov- og regelverksområdet. Arbeidet med implementering av ny rammeplan for barnehage, arbeidet med fagfornyelsen, arbeidet med og oppfølging av nytt regelverk om skolemiljø, arbeidet med læringsmiljø for skole og barnehage, og utfordringer knyttet til utsatte barn og unge 0-24 har også i 2018 hatt høy prioritet. Kommunenes plikter og ansvar i arbeidet med flyktninger og nyankomne har også hatt stort fokus. Dette har vært faste tema i alle dialogmøtene vi har hatt i 2018. Arbeidet med desentralisert modell for kompetanseutvikling for skolesektoren er videreført og videreutviklet i 2018 i samarbeid med de ulike aktørene. I tillegg har det vært utstrakt informasjons- og møtevirksomhet i forbindelse med etablering av modell for regional kompetanseutvikling for barnehage. Dette arbeidet har i stor grad foregått i samarbeid med Buskerud og Østfold med tanke på sammenslåingen fra 1. januar 2019.

Vi har formidlet en samlet oversikt over alle statlige satsinger og tiltak som kommunene kan delta i, samt oversikt over hvilke kommuner i fylket som er involvert i de ulike satsingene. Nettverk har delt erfaringer over kommunegrensene.

Fylkesmannen har faste møteplasser med kommunale og fylkeskommunale skoleeiere, barnehagemyndigheten og representanter for friskolene. Vi gjennomfører regelverksamlinger på særskilte områder etter en risikovurdering og har faste møter om sentrale temaer med elev- og mobbeombudene i Oslo og Akershus, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Foreldreutvalget for barnehagen, Statped sørøst, KS Akershus, UH-institusjonene, Utdanningsforbundet i begge fylkene og drøftinger i GNIST og GLØD-partnerskapet.

Vår konklusjon er at vi har en struktur for dialog og et omfang av kontakt med kommunene både muntlig og skriftlig som sikrer at vi får informert om sentrale tema. Det er stor deltakelse på møtearenaene og vi får gode tilbakemeldinger. Fylkesmannen vurderer at målet i høy grad er oppnådd.

Oppfølging av bhgmynd med bhgeiere som ikke har tatt i bruk rammeplan (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle barnehagemyndigheter med barnehageeiere som ikke har tatt i bruk ny rammeplan, skal ha fått nødvendig oppfølging.

Vi har i våre møter, vår dialog og vårt samarbeid med barnehagemyndigheter i bydeler og kommuner ikke mottatt informasjon som tilsier at det er barnehager i våre to fylker som ikke har tatt i bruk den nye rammeplanen. Vi har siden gjennomføringen av høringskonferansene for ny rammeplan, høsten 2016, arbeidet målrettet med informasjon til aktørene i barnehagesektoren om innhold og implementering av ny rammeplan. Dette er også tema på alle møter med barnehagemyndighetene og andre aktører.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap

Vi har hatt tett og god dialog med kommunene i samfunnssikkerhetsarbeidet. Alle kommuner har beredskapskoordinator eller beredskapssjef. Vi har fulgt opp kommunene med samlinger og tilsyn, men ikke med øvelser i regi av embetet som planlagt. Dette skyldes redusert bemanning fra 6 til 3 personer i løpet av året, som igjen skyldes overgang til ny embetsstruktur fra 1.1.2019. Kurs og veiledningsmøter har blitt gjennomført etter behov, også veiledning på telefon. På forespørsel har vi bistått med å arrangere øvelser lokalt, og vi har deltatt i kommunale beredskapsråd. Alle kommuner har en overordnet beredskapsplan, og de aller fleste har en oppdatert og helhetlig ROS-analyse.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

På bakgrunn av bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal Fylkesmannen gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Det er gjennomført tilsyn i 6 av 23 kommuner, både stedlige og basert på tilsendt dokumentasjon. Kommuner som har hatt tilsyn i 2018 er Asker, Bærum, Fet, Rælingen, Skedsmo og Sørum.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	1.09	26.09 %	23.00	6.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Tiltakene vi har gjennomført har vært lederforankret, samordnet med Nav Oslo og Akershus og vi har benyttet forskjellige metoder. I 2017 mottok vi 828 saker. I 2018 mottok vi 697. Det betyr en nedgang i antall klagesaker. Vi har hatt fokus på Nav-kontorenes internkontroll ved å benytte metoden egenvurdering. Metoden gir Nav-kontorene en god anledning til selv å vurdere egen lovforståelse og praksis.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Det har vært gjennomført opplæring knyttet til lovlig opphold for EØS-borgere da det den 02.02.18 kom veileder utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Veilederen har blitt implementert ved innlegg for mellomledere i Oslo's bydeler, ledersamlinger for Nav-ledere i Akershus, samt at det ble laget et webinar i samarbeid med Nav Akershus. Alle Nav-veilederne i Akershus, både på kommunal og statlig side, fikk tilgang til forelesningen. Oslo kommune, velferdsetaten benytter også webinarer i sin opplæring. Webinarer er for øvrig lagt ut på Nav-statlig side og videreformidlet til andre embeter på forespørsel. Når det gjelder kvalifiseringsprogrammet har det vært gjennomført felles fagsamling for Oslo og Akershus samt at det har vært avholdt 2 dagers konferanse for leder- og fagansvarlige for KVP i Oslo. Dette i samarbeid med ansvarlig byrådsavdeling, Nav Oslo og velferdsetaten i Oslo kommune. KVP er også alltid tema på våre dialogmøter med Nav-lederne i Akershus. Vi har telefonvakt hver dag fra 11.30-14.30 der ansatte i våre kommuner og bydeler kan få veiledning på sosialtjenesteloven og forvaltningsloven. Vi gjennomførte opplæring knyttet til vilkår og aktivitetsplikten i 2017.

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	37	37

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. (fra kapittel 3.1.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Opplæringen skal vektlegge kravet om å gjøre individuelle vurderinger i den enkelte saken og at barneperspektivet i de sosiale tjenestene ivaretas.

Vi har gjennomført egenvurdering med i alt 18 Nav-kontor i Oslo og Akershus. Tema for veilederen vi utarbeidet er: "kommunens ansvar for å gjøre tjenestene etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen tilgjengelige". De 5 tjenestene i Nav ble revidert av Nav-kontorene selv. Dette er en god måte å både å øke kunnskapen om egne tjenester, sette seg enda bedre inn i lovverket, samt at kontorene blir bevisst på internkontrollen som er et lovkrav for nav-kontorene. Metoden er utarbeidet av Helsetilsynet. Kommuner og bydeler som deltar er svært fornøyd med denne metoden. Flere har gitt seg selv lovbrudd som følges opp med veiledning fra oss om nødvendig. Vi anser dette som svært god læring!

I alle våre vedtak der vi ser at det er barn involvert vises det til Barnekonvensjonen og de krav som stilles slik at det sikres at barnas situasjon kartlegges og vektlegges individuelt.

Nav har lagt ned mye innsats for å digitalisere mange av sine tjenester slik at befolkningen skal kunne selv betjene seg selv av Nav sine tjenester. Det kan stilles spørsmål om dette er et like godt tilbud til brukere med omfattende behov, eller de som har andre utfordringer og har større behov for menneskelig veiledning.

Antall kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen har fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og annen veiledning er avdekket særlig utfordringer.

Det har vært gjennomført et stikkprøvetilsyn etter innsendelse av beklagelse fra bruker i bydel i Oslo. Det viste seg at bydelen ikke effektivt omgjøringsaker i tråd med våre vedtak. Alle omgjøringsaker i en periode på 2 år ble gjennomgått. Det ble konkludert med lovbrudd og lovbruddet er rettet.

Vi viser for øvrig til vår merknad knyttet til tilgjengelige tjenester. Bakgrunnen for egenvurderingen var henvendelser fra brukere, skriftlig og via vår vakttelefon om manglende tilgjengelighet.

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene**Helsestasjons- og skolehelsetjenesten**

I 2017 og 2018 har fylkesmannen i samarbeid med Oslo kommune implementert de nye retningslinjene for helsestasjons- og skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom, spedbarnsernæring og svangerskapsomsorgen - hvordan avdekke vold, samt opptrappingsplan mot vold og overgrep. Det ble holdt flere konferanser, som i ettertid er blitt fulgt opp med fagmøter i mindre grupper, for å drøfte og utveksle erfaringer og metoder. Fylkesmannens vurdering er at dette ble en god og vellykket gjennomføring av retningslinjene.

Mange kommuner/bydeler har fått tildelt flere stillinger gjennom regjeringens satsning på ekstra midler til helsestasjons- og skolehelsetjenesten, helsestasjon for ungdom og jordmortjenesten. Dette gjelder både stillinger til helsesøstre, jordmødre og psykologer. Det er imidlertid store variasjoner i hvilke bydeler/kommuner som får tildelt midler og enkelte kommuner søker heller ikke på dette tilskuddet. Det gjennomføres en god faglig tjenester til barn og unge mange steder der tilbudet er optimalt. Det er imidlertid store forskjeller i bydeler og kommuner. En av årsakene som fremkommer er mangelen på kvalifisert personell. Flere kommuner/bydeler melder at retningslinjene for barselomsorgen ikke blir fulgt opp på grunn av for få jordmorstillinger. Enkelte steder er det vanskelig å få tak i utdannende helsesøstre, og det må ansettes sykepleiere uten spesialkompetanse. Noen kommuner har problemer med å få nok legeressurser til tjenesten. Ved flere av helsestasjonene for ungdom er det for lav stillingsprosent til å kunne følge opp kravene i de nye retningslinjene for denne tjenesten.

Frisklivssentraler

Frisklivssentralene i Oslo og Akershus er i god utvikling og i tråd med nasjonal veileder for etablering og utvikling av kommunale friskliv, læring og mestringstilbud. Pr 31.12. 2018 er det opprettet 10 frisklivssentraler i Oslo og 20 i Akershus. 2 kommuner i Akershus arbeider interkommunalt. I samarbeid med Helsedirektoratet gjennomførte Fylkesmannen en kartlegging i 2018 av blant annet prosjekter, tiltak og samarbeidspartnere ved frisklivssentralene i perioden 2015 -2017. Kartleggingen ga fylkesmannen en god oversikt over området.

Tilbudet som gis fra frisklivssentralene varierer, fra tiltak innen livsstil/psykiske problemer, søvn til ulike tilbud innen kronikergruppene; Diabetes 2, astma/kols, pasienter med kreft, og andre mestrings- rehabiliteringstilbud. Det gis tilbud både individuelt og i grupper. Frisklivssentralene samarbeider om bl.a. arrangering av røykesluttkurs, Bra mat kurs, tiltak innen barn/unge samt orientering om sine tilbud på nettsidene m.m. Enkelte av sentralene har små ressurser slik at tilbudet blir begrenset.

Barn og unge: Mange av sentralene gir også tilbud til barn/unge og foreldre. Dette skjer oftest i samarbeid med helsestasjons- og skolehelsetjenesten. 6 bydeler og 12 kommuner gir dette tilbudet.

De ansatte ved frisklivssentralene har deltatt på flere fagkurs/nettverksmøter dette året som bl.a. er arrangert av Helsedirektoratet eller Fylkesmannen, i samarbeid med utviklingssentralene. I tillegg er det holdt et kurs i journalføring. Nettverksmøtene er særlig viktige for å utveksle erfaringer, drøfte metodeutvikling i forhold til eksempelvis innvandrere/språkbarriere, hvilke verktøy en kan benytte, med videre.

Satsningen fremover vil bl.a. være å utvikle et systematisk samarbeid med spesialisthelsetjenesten, særlig i forhold til barn og unge med overvekt og legge til rette for nødvendig kompetanse både i forhold til dokumentasjon, evaluering og andre tema som det er behov for.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene har politisk vedtatt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Flertallet av kommunene/bydelene i vårt område kan vise til at de har planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet. Planene det vises til kan være enten områdeplaner, fagplaner, eller kompetanse- og rekrutteringsplaner. Det varierer også om planene er politisk eller administrativt forankret, eller om de er utarbeidet på virksomhetsnivå. De fleste kommuner/bydeler gir inntrykk av at de ser på kompetanseheving som et viktig tiltak for å forbedre kvaliteten på tjenestene, og som avgjørende for å rekruttere og beholde gode ansatte.

Alle kommuner i Akershus søkte og ble tildelt kompetanse- og innovasjonstilskudd. I Oslo var det kun en bydel som ikke søkte midler i 2018.

De fleste kommuner og bydeler i Akershus og Oslo har planer for kompetanseutvikling og bemanning i helse- og omsorgssektoren. Fylkesmannen registrerer at tjenestene har fått økt bevissthet rundt nødvendigheten av å ha politisk forankrede planer. Dette for å kunne kartlegge og planlegge kompetansebehov, tjenesteomfang og kvalitet.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	0	70

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner enn i 2017 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens .

Alle bydeler i Oslo og kommuner i Akershus har dagaktivitetstilbud. Dette er en økning sammenlignet med 2017.

Når det gjelder rapportering på antall kommuner som har dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens har vi tall kun for Oslo kommune som helhet, ikke delt på bydelsnivå. Det er 10 kommuner i Akershus som har dette tilbudet.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2017	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018
0	11	11

Flere plasser med dagaktivitet (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Flere plasser med dagaktivitetstilbud for personer med demens sammenliknet med 2017.

Akershus hadde en økning på 27 plasser og 8 brukere sammenliknet for 2018 sammenliknet med 2017. I Oslo var det en økning på 2 plasser og 11 brukere for 2018 sammenliknet med 2017.

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå sammenliknet med 2017.

Antall personell i helse- og omsorgstjenestene har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå i perioden 2015 til 2017. Dette gjelder spesielt for høyskoleutdannede grupper slik som sykepleiere og vernepleiere. Statistikken viser også en liten nedgang i antall ansatte uten utdanning på videregående nivå.

Økt ressursinnsats (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Økt ressursinnsats i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid sammenliknet med 2017, jf. vekst i kommunerammen på 300 mill. kroner til styrket innsats på rusfeltet i 2018.

Oslo:

Finansieringsordningene med tilskudd og frie midler har vært forklart grundig for ledere, bydelsdirektører, også overfor byrådsavdelingen for eldre, helse og arbeid. Det ser ut til at bruken av frie midler som «kompensasjon» for nedtrekk i tilskuddene ikke blir håndtert slik de er tenkt. Dette bidrar til at fylkesmannen er bekymret for hvor mange stillinger som videreføres etter 2020.

Oslo kommune har ansatt flere i rus og psykisk helse feltet via tilskuddsmidler begrunnet i OP-rus. De fagområdene som har størst økning er trolig boligsosialt arbeid, arbeidsrettede tiltak, FACT-team/ambulante tjenester, tiltak for barn og ungdom og erfaringskonsulenter.

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Økt andel pasienter med behov for habilitering og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2016 (tekst endre noe i forbindelse med første felles supplerende tildelingsbrev for 2018).

(Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2016 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene.

Det er vanskelig å gi et konkret svar på dette spørsmålet. Grunnen er at kommunene ikke registrerer habilitering og rehabilitering som særskilte tjenester, og det er heller ikke definert hvilke typer personell som skal jobbe i disse tjenestene.

Mange av kommunene som svarte på Questback-undersøkelsen fra 2017 scoret seg selv høyt i forhold til hvorvidt de har tilgang til tilstrekkelig breddekompetanse. Det er minst tilgang til logoped, audiopedagog, ernæringsfysiolog og synspedagog. For store pasientgrupper er disse imidlertid viktig kompetanse. Mye av denne kompetansen kan ofte være organisert i enheter utenfor helse eller i enheter for rus og psykisk

helse som vanligvis ikke er integrert med den somatiske delen av habilitering og rehabilitering.

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2016	Antall kvalifiserte årsverk i 2017
0		

Det er vanskelig å gi et konkret svar på dette spørsmålet. Se nærmere under rapporteringen på punkt 3.1.3.1.2.2 om hvorfor

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Minst 75 % av kommunene rapporterer forbedring på innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 sammenlignet med 2017.

Basert på svar på Questback fra 2017 er hovedinntrykket at det pågår mye utviklingsarbeid. Nesten halvparten av kommunene sier at deres tilbud om habilitering og rehabilitering er en del av kommunens helhetlige og differensierte tilbud.

Mange uttrykker behovet for å styrke habilitering- og rehabiliteringsfeltet. I Helsedirektoratets oppsummeringsrapport for habilitering og rehabilitering fremgår det at det er mest fokus på somatisk rehabilitering. Dette bekreftes både i svarene på Questbacken 2017 og i søknadene til tilskuddet "Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering" som Fylkesmannen forvalter.

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

I november 2018 avholdt helseavdelingen sammen med RVTS en samling for kommunene i Akershus hvor det ble fokusert på ungdom og voldspromatikk.

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

90% av målgruppen er kartlagt for å belyse rusmiddelsituasjonen fylkets kommuner gjennom BrukerPlan eller annet kartleggingsverktøy.

Oslo:

Alle bydeler i Oslo har gjennomført kartlegging ved å benytte BrukerPlan. Bydelene jobber systematisk med å forbedre gjennomføringen slik at kartleggingen blir mer treffsikker. Utfordringen er å gjøre analyser og benytte analyse materialet til 1) langsiktig planlegging av områder som må prioriteres gjerne i sammenheng med budsjettplaner og tilskudd 2) iverksette tiltak for personer som er i alvorlig krise ofte med omsorg for barn.

Velferdsetaten utvikler hvert år en russtatistikk for hele rusfeltet som benyttes i planlegging av tiltak.

Akershus:

Sammen med KoRusØst har det vært jobbet systematisk for å øke andelen av kommunene som anvender BrukerPlan som kartleggingsverktøy.

Ved utgangen av 2018 hadde 11 av 22 kommuner denne (50 %) kartleggingen / registreringen på plass. Fire kommuner er i gang, men har utsatt til 2019 da de er i ferd med å slå seg sammen med en annen kommune..

Det vil si at ca. 70 % av kommunene vil benytte BrukerPlan i løpet av 2019. Det vil jobbes videre med tilrettelegging for å få de resterende kommunen til å ta i bruk verktøyet.

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 30 %	40 %

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet.

Oslo:

Med bakgrunn i tallene som fremkommer av IS 24/8 arbeider halvparten av tjenestene/bydelene i Oslo kommune systematisk med brukermedvirkning på systemnivå. Helseavdelingen har inntrykk av at kommunen har gode intensjoner om brukermedvirkning og prøver ut hvordan dette kan gjennomføres. I praksis erfarer at gjennomføringen er opp til den enkelte bydel og tjeneste. Hvordan brukermedvirkning gjennomføres varierer dermed og det blir utfordrende å ha oversikt over og finne ut av praktisk gjennomføring. Det er få tegn til at brukermedvirkning i tjenesteutvikling er satt i system eller har særlig innvirkning på utvikling av tjenestene.

Akershus:

Det har vært stor oppmerksomhet på temaet brukermedvirkning i flere konferanser og møteplasser i 2018. I forbindelse med tilskuddsordningene "Kommunalt rusarbeid" og "Langvarig og sammensatt" har brukerperspektivet vært redegjort for i mange av søknadene og mange kommuner har knyttet til seg medarbeidere med brukererfaring i 2018. Erfaringskonsulentene er i ferd med å få en viktig plass i noen av kommunene og det planlegges en samling hvor de kommunene som har denne ordningen kan utveksle erfaringer og hjelpes til å utnytte denne ressursen på best mulig måte, da det ikke er selvsagt at dette er veldig enkelt i flere av kommunene.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	- 90 %	

Se verbaldelen da resultatene fra de to fylkene er forskjellige slik at det ikke passer inn i formatet for tabellen.

Et større antall personer med rus (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Et større antall personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer har tilfredsstillende botilbud enn i 2017.

Oslo:

Velferdsetaten har ca. 700 plasser i rusinstitusjon. Disse institusjonene er under nedbygging og beboere overføres til bydelene når bydelene har bygd opp et tilbud til dem, noe som er svært komplisert og kostbart. Kommunen jobber godt med «vanskelig bosettable» på tvers av bydeler og Velferdsetaten har bygget opp en fellesskapsløsning for noen av de tyngste brukerne. Det er imidlertid vanskelig å angi i hvilken grad flere personer har et tilfredsstillende botilbud enn i 2017. I IS 24/8 vises det til et skille mellom mennesker med rusproblem og mennesker med psykiske helseproblemer. Det inntrykket kan helseavdelingen bekrefte.

Akershus:

Husbanken, embetets sosial- og familieavdeling og andre aktører har gjennom flere år samarbeidet om å avholde konferanser og hjulpet flere kommuner til å sette fokus på bolig til mennesker med rusproblem og med psykiske helseproblemer.

Boligsosialt arbeid har fått et fokus i kommunene som går utover fagavdelingene i rus og psykisk helse og er i ferd med å bli et viktig anliggende også for teknisk- og planavdelinger. At "alle skal bo" er i ferd med å bli en føring som har blitt viktig å legge til rette for.

Flere er bosatt i 2018 enn året før uten at vi har gode nok tall til å kunne si hvor mange.

Det kan bekreftes, også fra Akershus, at de som lever vanskelige liv med både omfattende rus og psykisk uhelse er en stor utfordring å få et godt tilbud til.

Sektorovergrepene system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 70 %	

Vi viser til rapporteringens verbaldel da vi ikke har eksakte tall for dette.

Bedre kvalitet i tilbudet til personer (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)

Rapportere på

Bedre kvalitet i tilbudet til personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer gjennom kunnskapsbaserte metoder herunder etablering av flere aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam etter modell av ACT/FACT-team, Individuell jobbstøtte/ Jobbmestrende oppfølging og Rask psykisk helsehjelp enn i 2017.

Oslo:

Fylkesmannen drifter et nettverk for ansatte og medlemmer i styringsgrupper og har to samlinger i året. Samlingene inneholder tema som etterspørres blant deltakerne og tema som fylkesmannen initierer. Nettverket er blitt tatt godt imot og blir Oslo kommunes møteplass for ACT/FACT-team. Bydel Gamle Oslo har ansatt en metodeveileder som er tilgjengelig for alle team også for de som er i prosjektfasen. Stillingen finansieres via tilskuddsmidler.

Det er flere nye team som kommer i 2019 og som har brukt god tid for å forankre teammodellen i ledergruppene. Det ser ut til at en trend i Oslo er at flere bydeler går sammen med spesialisthelsetjenesten om å etablere FACT-team. Utfordringen er blant annet at Spesialisthelsetjenesten får en for sterk rolle og eierskap slik at kommunen ikke opplever eierskap og medvirkning/påvirkning.

Det er FACT-teammodellen bydelene går for i ulike former. Ordinær-FACT, rus- FACT, eldre- FACT og to bydeler vurderer hver sin pilot på ung- FACT. Det er svært godt samarbeid med Helsedirektoratet om ACT/FACT-team.

Fylkesmannen har initiert flere IPS- team som jobber med psykisk helse og rus. Sammen med KoRus Oslo og NAV stat er det planlagt nettverk for jobbspesialister. Dette da det er mange jobbspesialister i kommunen som trenger et sterkt fagmiljø og det mangler systematisk opplæring, noe som igjen svekker effekten av metoden.

Akershus:

Flere Akershus kommuner har etablert aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam i løpet av 2018.

Det har vist seg å være en utfordring for flere kommuner å forstå at FACT-team ikke er et hvilket som helst oppsøkende team. Forpliktende samhandling med spesialisthelsetjenesten har hos enkelte kommuner blitt utelatt og det har oppstått noen løsninger og måter å organisere disse teamene på som har nødvendiggjort at Fylkesmannen initierer samlinger og inviterer de kommunene dette gjelder, til en grunnleggende opplæring, slik at arbeidet kan drives etter intensjonen og i et forpliktende samarbeid med spesialisthelsetjenesten.

Spesielt Follo regionen i Akershus har en historie hvor de på slutten av 2018 måtte legge ned sitt ACT-team etter flere års drift. Her har det fra flere kommuners side vært en oppfatning av at ACT-teamet har jobbet for mye på spesialisthelsetjenestens premisser og etter hvert blitt oppfattet som for lite relevant for dem når det tross alt var et spleiselag. Noe av dette er en del av begrunnelsen for den kommunale FACT-team etableringen hvor kommunene vil "klare seg selv"

Både rask psykisk helsehjelp og individuell jobbstøtte ser ut til å få en bredere oppslutning i 2019.

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.5 i TB)

Rapportere på

80% av kommunene omfattes av tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid.

13 av 15 av bydelene i Oslo fikk tildelt midler i 2018. To bydeler søkte ikke.

18 av 22 kommuner i Akershus søkte og fikk midler (=82%).

Flere kommuner har rekruttert psykolog (fra kapittel 3.1.3.2.1.6 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har rekruttert psykolog og flere benytter denne kompetansen i rusarbeid enn i 2017.

Flere kommuner har rekruttert psykologer i 2018 enn i 2017:

I 2017 ble det fordelt kr 32 870 000 til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene i Oslo og Akershus. Det ble tildelt tilskuddsmidler til 14 av 15 bydeler og 2 av 2 etater i Oslo kommune, herunder midler til 41 psykologstillinger. Tilsvarende ble det i Akershus tildelt midler til 17 av 22 kommuner og tildelt tilskudd til 50 psykologstillinger.

I 2018 ble det fordelt kr 37 600 000 til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene i Oslo og Akershus. Det ble tildelt tilskuddsmidler til 22 av 22 kommuner i Akershus og 15 av 15 bydeler og 2 av 2 etater i Oslo kommune som søkte midler til psykologer i de kommunale helse- og omsorgstjenestene i våre to fylker. Det har dermed vært en økning i rekrutteringen av psykologer fra 2017 til 2018 i både Oslo og Akershus.

Flere psykologer blir brukt i rusarbeid i 2018 enn i 2017:

2017: Av 91 psykologstillinger i 2017 er det 17 stillinger som omhandler rusarbeid. Det vil si at 18 prosent av psykologstillingene som det ble tildelt midler til i 2017 benyttet kompetansen i rusarbeid.

2018: av 110 psykologstillinger i 2018 er det 30 stillinger som omhandler rusarbeid. Det vil si at 27 prosent av psykologstillingene som det ble tildelt midler til i 2018 benyttet kompetansen i rusarbeid.

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak (fra kapittel 3.1.3.2.1.7 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak ved rusrelatert problematikk.

Oslo: 35 % av Oslo sine bydeler/tjenester har ikke tidlig intervensjonstiltak jf. IS 24/8. De bydeler/tjenester som har tiltak har stor variasjon i tiltak.

Akershus: Tidlig intervensjonstiltak har hatt fokus i samlinger og på konferanser. Dessuten har vi sammen med KoRusØst drevet noe bistand til enkeltkommuner. Statistikken og tallmaterialet er altfor svakt til å kunne angi noen prosentandel av kommunene og tilnærmingen og måten å gripe dette er svært forskjellig.

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet.

Oslo: Planen er gjort kjent i noen fora, men det er usikkert om kommunen har god nok kjennskap til den. Nye lovbestemmelser har det ikke blitt informert om.

Akershus: Opptrappingsplanen og tematikken er gjort kjent for så nær som alle kommuner i forbindelse med faglige møteplasser og konferanser. Det er først i 2019 at det er satt på programmet for noe mer fokus og konsekvenser for kommunene som følge av ny lovgivning.

Flere kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2017.

Akershus:

Vår gjennomgang i 2018 av nettsidene til samtlige 22 kommuner i Akershus viser at 17 av 22 kommuner har eller har hatt kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Mange av kommunene viser dessuten til «Et liv uten vold – Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014-2017» fra Justis- og beredskapsdepartementet. For åtte av kommunene med kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner fremgår det ikke av nettsidene om handlingsplanen for perioden 2014-2017 har blitt videreført.

Oslo:

Oslo har vedtatt en overordnet plan, Byrådssak 80/14 – Handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Alle bydeler har egne lokale planer.

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

85 prosent av kommunene i Akershus har fått til et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid, der oversiktsdokumentet over helsetilstanden og de positive og negative påvirkningsfaktorene i kommunene legges til grunn i denne prosessen. Det er imidlertid store variasjoner i innholdet i oversiktsdokumentet, og hvor god dokumentasjon de har vektlagt de sosiale helseforskjellene. Fylkesmannen samarbeider med fylkeskommunen for å gi råd/veiledning til de kommunene i Akershus som trenger å få en bedre kvalitet på arbeidet. Dette skjer gjennom konferanser, møter i samarbeid med Folkehelseinstituttet (FHI), Helsedirektoratet, samt å gi innspill til kommunale planer. Alle kommuner benytter «folkehelseprofilen» fra FHI.

Oslo kommune har et systematisk folkehelsearbeid og et godt oversiktsdokument over helsetilstanden og FHI utarbeider årlig folkehelseprofil for alle bydelene. I Oslo er det også store levekårsforskjeller i enkelte bydeler. Den nåværende folkehelseplanen for Oslo ble vedtatt av bystyret i 2017 og legger oversiktsdokumentet til grunn i arbeidet.

Fylkesmennene har i dialogmøte med Helsedirektoratet gitt uttrykk for at det er mer behov for å vite hvilke konkrete kriterier i levekårsforskjellene som fylkesmennene bør fremheve, for å kunne gi en bedre tilbakemelding i sine rapporter.

Det psykiske helsearbeidet er en likeverdig del av folkehelsearbeidet i både Oslo og Akershus. Begge fylker er blitt med i Program for folkehelsearbeid, der psykisk helse for barn og unge er særlig prioritert. Fylkesmannen deltar i samordningsorganet i begge fylker.

Boligsosiale hensyn er høyt prioritert i et tverrfaglig samarbeid i embetet. Det er blitt holdt konferanser for kommuner/bydeler i temaet i 2018, samt folkehelse rapporten fra FHI (2018) er presentert. Veileder for miljørettet helsevern for kommunene blitt tatt opp på møter med bydels-/kommuneoverlegene, og for ingeniørene, som arbeider med dette tema i bydeler/kommuner.

Videre har fylkesmannen gitt informasjon om Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold på møter og nett for aktuelle målgrupper.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Vi viser til rapporteringen under punkt 3.1.1.7.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 100 %	

Vi viser til verbdelen under punkt 3.1.1.7.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

Vi viser til rapporteringen under punkt 3.1.1.7.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 100 %	

Vi viser til verbdelen under punkt 3.1.1.7.

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Det er et stort press på økosystemtjenester i hovedstadsområdet som følge av utbygging, befolkningsvekst, klimaendringer, m.m.

Utvalgte kulturlandskap i Oslo og Akershus:

I samarbeidet har kulturminneforvaltningen i hhv Oslo (byantikvaren) og Akershus (fylkeskommunen) deltatt sammen med Fylkesmannens landbruksavdeling og miljøvernnavdeling. Lokalt deltar kommunene gjennom sine landbrukskontor, og grunneiere.

Nordmarksplassene – Oslo:

Forvaltningsplaner er under revidering. For den ene av de 4 plassene (Finnerud) er den ferdig.

Skjøtselsplaner er revidert for alle de 4 plassene, men kart må oppdateres. Oppdatering av kulturminner er utsatt grunnet ressursmangel hos byantikvaren i Oslo. På Finnerud pågår utgraving av gammel hustuft (finneboplass).

Sørkedalen med Bogstad gård – Oslo (opprettet i 2018):

Forvaltningsplaner og skjøtselsplaner er under utarbeidelse. Naturtyper skal beskrives i skjøtselsplanene.

Øya-Nordre Eik – Akershus/Nannestad:

Forvaltningsplanen er under revidering. Tilpasninger er drøftet med grunneiere som har gitt sine innspill. Noen endringer er lagt inn, men ferdigstilling av revidert plan gjenstår.

Skjøtselsplaner skal revideres når forvaltningsplanen er ferdig revidert. En bedre beskrivelse av naturtyper er aktuelt.

Vi viser for øvrig til fullstendig rapportering for 2018 til Landbruksdirektoratet i januar 2019.

Overvåkingsprogram i alle vannregioner skal være etablert. (fra kapittel 3.1.4.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Overvåkingsprogram skal være etablert i alle vannregioner i løpet av 2018.

Vi har kvalitetssikret alle de 7 overvåkingsprogrammene i vannområdene som vi er involvert i. Disse har vært operasjonelle i 2018 og resultater fra programmene vil foreligge tidlig i 2019.

Etablering av overvåkingsprogram i vannregioner

Antall vannregioner	Antall vannregioner med etablert overvåkingsprogram	Resultat
7	7	0

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2017.

Jobber fremdeles med Bingsfoss elvekraftverk og er i dialog med konsesjonshaver om endret pålegg som er varslet.

Antall nye pålegg eller gjennomførte tiltak og undersøkelser hjemlet i vannkraftkonsesjoner

Antall pålegg i 2017	Antall pålegg i 2018	Resultat
0	0	0

Restaureringstiltak (fra kapittel 3.1.4.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle innvilgede restaureringstiltak skal være igangsatt i løpet av 2018.

Midtfjellmosen naturreservat er restaurert iht. tildeling. Her er det gjennomført hogst og restaurering av tre delområder, - til sammen er over 9000 meter grøfter tettet. I tillegg har vi gjennomført supplerende restaurering av Sakkhusmåsan naturreservat og Abbotjernmyr i Oppsjømyrene naturreservat. Restaurering av Høgsmåsan naturreservat er avlyst etter grunneiers ønske. Pengene herfra er etter avtale med Miljødirektoratet omdisponert til restaurering av et par myrer i Gaupsteinmarka naturreservat. Prosjektet i Gaupsteinmarka ble startet opp i desember 2018, men vil først bli fullført i 2019 pga. snø. Vannområde Haldenvassdraget jobber videre med forprosjekt på våtmarksrestaurering ved Kjelle videregående skole, men har ikke benyttet alle midlene som var tildelt i år.

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
8	7	- 1

Gjennomført kontroll av rettighetshaverorganisering (fra kapittel 3.1.4.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Kontroll av rettighetshaverorganisering skal være gjennomført i løpet av 2018.

Søknad om organisering av Sandvikselva fra grunneiere ligger hos Miljøverndirektoratet til behandling. Svar vil være førende for videre arbeid på saksområdet.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Vi har fulgt opp oppgaver knyttet til frivillig skogvern, supplerende vern og tilleggsoppdraget om Østmarka som ev nasjonalpark.

Gjennomførte verneplanprosesser skogvern økt i forhold til 2017. (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2017.

I 2017 meldte vi oppstart for åtte verneområder og sendte tilråding for seks av disse. Fem av de seks områdene ble vernet i 2017, mens et ble utsatt til 2018. I 2018 sendte vi to av områdene fra 2017 på høring. Vi meldte oppstart for fire nye områder. Samtlige av disse (seks områder) ble tilrådd i 2018. Vi har dermed ikke økt antallet gjennomførte verneplanprosesser i 2018 sammenlignet med 2017. Som følge av få tilbud «liggende» fra tidligere år, har det ikke vært mulig å melde oppstart for flere områder. Dette til tross for at vi aktivt legger frem ønskelister til skogeierforeningene. Vi opplever også at det er kapasitetsutfordringer i flere ledd, men særlig hos de skogsakkyndige.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern

Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2017	Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2018	Resultat
6	6	0

Verneverdiene i verneområdene (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 %

FMOA har de senere årene utarbeidet forvaltningsplaner for utvalgte verneområder med spesielt sårbare naturverdier, stort tiltaksbehov eller stor saksmengde. Det gjenstår fortsatt en del verneområder som har behov for ny forvaltningsplan, rullering av eksisterende forvaltningsplan og/eller der det er angitt i forskriften at det skal utarbeides forvaltningsplan. En mer detaljert framdriftsplan for arbeidet med forvaltningsplaner vil bli sendt Miljødirektoratet 1. mai neste år, jf. foreløpig tildelingsbrev for 2019.

I 2018 har FMOA prioritert ferdigstilling av allerede påbegynte forvaltningsplaner (Semsvannet landskapsvernområde, Romerike landskapsvernområde samt Dronningberget og Hengsåsen naturreservater).

Andel verneområder med behov for forvaltningsplan som har en godkjent forvaltningsplan

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 100 %	

Vi har ikke oversikt over dette nå, men vil rapportere på dette innen 01.05.19, jf. oppdrag i tildelingsbrev for 2019.

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø**Kvalitetssikret informasjon om brannøvingslokaliteter (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)****Rapportere på**

All informasjon om brannøvingslokaliteter i fylket i Forurensningsdatabasen skal være kvalitetssikret i løpet av 2018.

Det er sendt forespørsel om status for de 5 øvingsplassene og informasjon er blitt oppdatert i Forurensning.

Andel kartlagte og kvalitetssikrede kommunale brannøvingslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	0 %	100 %

100 % av lokalitetene er kvalitetssikret. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

100 % av lokalitetene med grunnforurensning er kvalitetssikret.

Nærmere 70 lokaliteter er publisert i databasen Grunnforurensning i 2018. Stort sett er dette bransjekartlegging av galvano-bedrifter fra noen år tilbake. Dette utgjør i overkant av 70 %, da vi mangler informasjon fra ca. 25 lokaliteter. I tillegg har alle deponieierne blitt bedt om å oppdatere arealavgrensning. Av 40 deponier har ca. halvparten foretatt en oppdatering pr. 31.12.

Andel kvalitetssikrede grunnforurensningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel kvalitetssikret
100 %	- 30 %	70 %

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Kommuner i våre fylker er store, opptatt av å ha solid kommuneøkonomi og ingen er i økonomisk ubalanse. Vår kontakt med kommuner er derfor primært basert på deres premisser og behov.

Statsbudsjett sammen med annet relevant informasjon fra feltet vårt ble gjennomgått på en samling. Både økonomisjefer og/eller økonomirådgivere fra alle våre kommuner deltar på denne samlingen. Ellers blir kommuneproposisjonen satt på dagsorden i det årlige kontaktmøte med rådmenn og ordførere. Utover dette arrangerer vi ikke samlinger, men vi har deltatt på kommunenes samlinger og kommuner kommer til oss når det trengs. Eksempler på møter som kommuner selv har bedt om er; møte med Rælingen kommune om inntektssystemet og møte med Nes kommune om bekymring knyttet til ROBES. Ellers har Nordre Follo kommune (Ski og Oppegård kommune) flere ganger i løpet av året vært hos oss for å informere om arbeid knyttet til kommunesammenslåingen og utfordringer de møter underveis. Vi er veldig fornøyde med at kommuner tar kontakt når de føler behov for det, og at de ellers er mottakelig for vår informasjon og veiledning. Dette samspeillet fungerer bra for oss.

Utover stedlig kontakt har vi i tillegg hatt en del kontakt med kommuner som er skriftlig. Dette gjelder både i forbindelse med statsbudsjettet, kommuneproposisjonen, nye satsinger, ny kommunelov, KOSTRA og skjønnsmidler.

Når det gjelder vårt arbeid i forbindelse med KOSTRA, veileder vi kommuner både med regnskapsføring og rapportering. Vi er selv aktive brukere av KOSTRA, og i møte med kommuner oppfordrer vi også de til å ta i bruk verktøyet.

Skjønnsmidler er tildelt etter departementets retningslinjer og er nærmere omtalt i kapittelet under.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2018 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2017.

Vi har ingen kommuner i økonomisk ubalanse i 2018, og hadde heller ingen i 2017. Da terskelen for å ta kontakt med oss er lav og vi selv anser dialogen med kommuner som god, blir kommuner som trenger ekstra oppmerksomhet både formelt og uformelt ivarett.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2017	Kommuner per desember 2018
0	0	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017.

Endring tar tid!

Vi ser at antall feil har redusert seg over tid, og at tett kontakt før og etter rapportering gir resultater.

Antall feil i nøkkeltallene om eiendomsforvaltning (forvaltning (F121 og renhold (A075)) er redusert med 40 % fra i fjor. Det er fortsatt tre kommuner som feilrapporterer, da de har verdier utenom «normalen». Blant de tre kommunene har en kommune i høst meldt om at de har funnet feilkilden til funksjon 121 Forvaltning, og vil korrigere rapporteringen for 2017. Dermed er det forhåpentligvis kun to kommuner som særlig må følge opp på dette området. Disse vil bli fulgt opp gjennom målrettet veiledning og dialog før rapporteringen starter.

Erfaringen tilsier at det er enklere å påvirke rapporteringen mens kommuner holder på med den, enn i etterkant.

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2017	Feil per juni 2018
- 2	5	3

3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen

I 2018 har arbeidet med endringer i kommunestrukturen hovedsakelig vært en videreføring av påbegynte oppdrag fra 2017. Det er i alt gjennomført tre grensejusteringer i Akershus fylke, hvor to av disse er basert på vedtak fattet av oss. Vi har også oversendt tilrådning til Kommunal- og moderniseringsdepartementet om utredning av enda en grense.

Vi har ikke prioritert å ta initiativ til dialog om videre sammenslåingsprosesser på nåværende tidspunkt på grunn av slutføring av grensejusteringer og usikkerhet knyttet til hvem som skal arbeide med dette videre på grunn av sammenslåing av embetene. Vi ser det som avgjørende at slike initiativ baserer seg på langsiktighet i dialogen og at dette best ivaretas dersom samme person/gruppe fremmer dialogen over lengre tid.

De tildelte midlene for 2018 er benyttet til uavhengige spørreundersøkelser i forbindelse med grensejusteringsarbeidet.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Tiltak knyttet til særskilte satsingsområder i regionalt næringsprogram under regionalt bygdeutviklingsprogram for Oslo og Akershus omtales i egen rapport til LMD pr. 28.2.2019, herunder forvaltning og bruk av utrednings- og tilretteleggingsmidler og andre tiltak for å fremme verdiskaping i landbruket og landbrukstilknnyttede næringer. Dette omfatter prosjekter som fylkesmannen støtter med økonomiske midler og med personellressurser.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tilhørende underprogrammer er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk

Handlingsprogrammet 2018 for regionalt næringsprogram er utarbeidet i samråd med partnerskapet for næringsutvikling, og har sammen med handlingsplan for økologisk produksjon og forbruk 2016-2019 vært styrende for prioritering av bruken av UT-midler og IBU-midler (Innovasjon Norge) i 2018. Hovedsatsingsområdene har vært tiltak for økt markedstilpasset volumproduksjon av jordbruksprodukter inkludert økologisk landbruk, og støtte til skogbruksprosjekter, landbruksbaserte velferdstjenester (IPT), lokalmat, reiseliv, trebruk og fornybar energi og urbant landbruk, samt til omdømme, kompetanse og rekruttering.

Ca. 33 prosent av tilskuddsmidlene har gått til volumproduksjon av jordbruksprodukter, 20 prosent til skogbrukstiltak, 15 prosent til lokalmat og reiseliv, 12 prosent til omdømme, kompetanse og rekruttering, 10 prosent til trebruk og fornybar energi, 6 prosent til urbant landbruk, 3 prosent til Inn på tunet. En mer detaljert beskrivelse følger i rapporten til LMD pr. 28.2.2019.

Grunnlaget for et regionalt samarbeid om mat- og reiselivsutvikling i Osloregionen som ble lagt gjennom regionens deltakelse på Grüne Woche 2015-2017, ble i 2018 videreført i det 3-årige prosjektet *Mat og reiseliv i #Osloregionen*. Reiselivsnæringen ved VisitOsloRegion sitter i førersetet for satsingen der mer lokalmat på menyen som en del av reiselivsopplevelsen, er et mål. Fylkesmannen i Oslo og Akershus bidrar med UT-midler og kompetanse til prosjektet sammen med regionens øvrige fylkeskommuner og Fylkesmenn.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus samarbeider i tillegg regionalt for å følge opp nasjonale strategier for utvikling av lokalmat og landbruksbasert reiseliv gjennom *Matviken*, et samarbeidsorgan for Fylkesmannens matkontakter i østlandsfylkene (Osloregionen).

Fem økologiske prosjekter mottok støtte fra Fylkesmannen i 2018, hovedsakelig prosjekter innen produksjon: Kompetanseheving (for gårdbrukere), videreutvikling av økologisk grønnsaksproduksjon (Norsk landbruksrådgiving), distribusjonsløsninger for økologiske produkter (Biologisk-dynamisk forening) og jordkultur (Vital analyse). Internt ble det arrangert en fagdag for kokker og gårdbrukere.

Urbant landbruk er et satsingsområde i Regionalt næringsprogram. I 2018 har fire prosjekter mottatt støtte fra Fylkesmannen, herunder Norges Vel som etablerer nettsiden www.urbantlandbruk.no, og Norges Bondelags prosjekt Bybonden på Losæter (3-årig).

Foregangsfylkeprosjektet for bruk av økologisk mat i storhusholdninger og bærekraftige menyvalg (ØQ-prosjektet) etablert i 2010, ble avviklet 31.12.2018. I hht. prosjektplanen har alle oppgaver som skal videreføres blitt overført til DebioInfo/Matvalget som har arbeidet på oppdrag fra ØQ siden 2015. Alt ligger til rette for en stabil og god oppfølging av nettverk og resultater på nasjonalt nivå med et betydelig potensial for videreutvikling av oppdrag og omfang.

Revisjon av regionale bygdeutviklingsprogram for Buskerud, Oslo/Akershus og Østfold er gjennomført i en felles prosess for det nye embetet Oslo og Viken. Revisjonen, herunder de tre underprogrammene, ferdigstilles i januar/februar 2019.

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

Rutiner for foryngelseskontroll har, som i tidligere år, blitt fulgt opp gjennom samlinger for skogbruksansvarlige i kommunene, samt gjennom utsending av informasjonsbrev om foryngelseskontroll og resultatkartlegging av foryngelse. Også til dette formålet benyttes landbruksavdelingens ukentlige nyhetsbrev til kommunene, "Nytt og Nyttig".

Det har vært en liten nedgang fra foregående år i antall ferdig behandlede saker i kommunene. Årsakene er sammensatt. Delvis kan det skyldes permisjoner og prioritering av behandling av søknader om avlingsskade, og delvis kan det skyldes redusert kapasitet i enkelte kommuner.

Totalt antall saker er likevel på same nivå som i 2017, noe som betyr at praksis hos skogeierne har endret seg i positiv retning. Foryngelse har de siste årene vært høyere prioritert i næringen, og statistikk viser at der det plantes er det i all hovedsak tilfredsstillende forynget. Dette innebærer at det forynges jevnt over bedre nå enn for noen år siden.

Til Pkt. 5.1.6.25 i virksomhets- og økonomiinstruksen (tydeliggjøre kommunenes lovpålagte kontrollansvar knyttet til foryngelsesplikten): Brev ble sendt til alle kommuner for å minne om kontrollansvaret. Etter ajourhold i ØKS ved årets utgang framgår det at alle kommuner har fulgt opp dette med unntak av to som bare har gjort det delvis, og én som ikke har fulgt opp i hht ansvaret. Dette følges opp fra fylkesmannen i 2019, og vil kunne få konsekvenser for tildeling av midler til kommunal forvaltning.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Bærekraftig landbruk er ett av fire nasjonale hovedmål for landbruks- og matpolitikken. I vår strategiske plan "FMLA Oslo/Akershus mot 2030" er visjonen "På jobb for et bærekraftig landbruk i Oslo og Akershus!" Strategisk plan med de tre bærekraftpilarene miljø- og ressursforvaltning

(1), landbrukets samfunnsbidrag (sosial bærekraft) (2) og landbrukets driftsøkonomi (3) har vært lagt til grunn for årlige virksomhetsplaner forankret i embetsoppdraget (TB/VØI). Den 4. bærekraftpilaren, "Good governance" (gode styringsmekanismer), gir føringer for avdelingens organisasjonsplan. Dette gir et grunnlag for å innrette avdelingens helhetlige virksomhet med sikte på å understøtte utvikling av et bærekraftig landbruk i kommuner og i foretak i praksis.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2017

Det har vært en reduksjon i antall søknader om tilskudd til tettere planting under koden nyplanting, mens godskrevet tilskudd er marginalt høyere enn i 2017. Totalt antall nyplantinger ligger fortsatt oppunder 2 millioner, noe som er vesentlig mer enn for få år siden. Hele økningen kan neppe tilskrives ordningen, men dette sammen med økt fokus i alle ledd, har gitt bedre foryngelse jevnt over i alle kommuner.

For tilskudd til suppleringsplanting har det vært 50 søknader (152 545 planter) mot 57 søknader i 2017 (83 870 planter). Antall planter satt i bakken er nesten doblet. Det samme gjelder utbetalt tilskudd. Vi er av den oppfatning at det nå suppleres vesentlig mer enn før tilskuddet ble innført.

Det har vært en sterk reduksjon i gjødslet areal sammenliknet med 2017. Årsaken til nedgangen er åpenbar, nemlig at det ikke er mer areal igjen på kvoten i vår region. Av totalkvoten på 25 000 dekar for arealer som sogner til Oslofjorden er det i Oslo og Akershus gjødslet totalt 11 513 dekar. Gjødslet areal i Oslo og Akershus i 2016 var 6 611 dekar, i 2017 3 566 dekar og i 2018 1 336 dekar.

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Fylkesmannen i henholdsvis Oslo og Akershus, Buskerud og Østfold har sammen utarbeidet et nytt regionalt miljøprogram (RMP) for perioden 2019-2022 for Oslo og Viken som ble sendt til Landbruksdirektoratet for gjennomgang i desember 2018. Tilbakemeldinger innarbeides i januar/februar 2019 med påfølgende utarbeiding av veileder for foretakene.

Vår rapport for 2017 oppsummerer arbeidet i den forrige programperioden og beskriver viktige satsingsområder for nytt felles RMP for Oslo og Viken som dekker et stort geografisk område med store variasjoner. Akershus og Østfold, som to av landets viktigste kornfylker, har store utfordringer knyttet til erosjon og avrenning av plantenæringsstoffer til vann og vassdrag. RMP har derfor vært kraftig spisset mot dette som hovedtemaer. I Buskerud har opprettholdelse av landbrukets kulturlandskap stått i fokus.

I hele Oslo og Viken er det behov for tiltak som sikrer en bedre tilpasning til et endret klima, og tiltak som kan bidra til å redusere klimagassutslipp. I tillegg ser vi med økende bekymring på forringelse av jordkvalitet som det har vært jobbet med i Buskerud gjennom flere år i tilknytning til Foregangsfylkeprosjektet Levende matjord.

Intensjonen har vært å utvikle et nytt miljøprogram for hele regionen for perioden 2019-2022 som dekker de viktigste utfordringene, og som er godt forankret i næring og forvaltning gjennom bred involvering underveis i prosessen. Dette anser vi at vi har lykket godt med i et samarbeid på tvers av de tre tidligere embetene.

3.1.1.15 Andre oppdrag

I kontaktmøtet for ordførere og rådmenn i Oslo og Akershus i mai 2018 holdt kommandørkaptein Ola Bøe-Hansen, nestkommanderende i Forsvaret veteran tjeneste, et innlegg med tittelen "Forsvarets veteraner - anerkjennelse for alle, oppfølging av de få". I fylkesmannens kontaktmøter med enkeltkommuner har ansvaret for å følge opp veteranene vært et fast punkt på dagsorden i 2018.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

I 2018 er det blitt gjennomført to seminarer med boligsosiale tjenester og planlegging, ett for ansatte i Oslo kommune og ett for kommuner i Akershus. Internt på embetet har vi en tverrfaglig samarbeidsgruppe bestående av representanter fra miljøvern avdelingen, helseavdelingen og sosial- og familieavdelingen som jobber for å veilede kommunene innenfor boligsosiale tjenester. Denne gruppen koordinerer også den statlige og regionale samarbeidsgruppen for boligsosialt arbeid. I 2018 ble det startet et pilotprosjekt som har til formål å bidra til en effektiv og helhetlig boligsosial innsats ovenfor kommunene, jf. nasjonal strategi Bolig for velferd (2014-2020).

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Når tilsynstema på helseområdet er bestemt, tas det utgangspunkt i dette før det gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse av aktuelle tilsynsobjekter/virksomheter. I risiko- og sårbarhetsanalysen inngår kartlegging av virksomhetene med bakgrunn i kjente sårbarhetsfaktorer knyttet til tilsynstemaet og de forhold som tilsynet særlig er ment å avdekke. Informasjon om virksomhetenes praksis fra behandlete klage- og tilsynssaker, informasjon fra pasienter og pårørende, spesialisthelsetjeneste og andre samarbeidspartnere er også en viktig kilde til informasjon som benyttes sammen med opplysninger kjent på annet vis. Det vektlegges at utvelgelsen skal være en uavhengig og etterrettelig prosess.

Det sikres felles koordinering og tilsynsplanlegging ved embetet ved at det arrangeres møter mellom tilsynskoordinatorene ved de ulike avdelingene. Det er også utarbeidet en felles tilsynskalender som er tilgjengelig for alle ansatte. Planlagte tilsyn skal fortløpende registreres i denne slik at det legges til rette for intern koordinering av tilsynsaktivitet, for dermed å unngå dobbeltbooking eller nærhet i tid av tilsynsbesøk.

Tema og informasjon om Landsomfattende tilsyn publiseres på Fylkesmannens nettsider tidlig på året, før bydeler som det skal avholdes tilsyn i velges ut.

Når det gjelder læring etter tilsyn og forbedringsarbeid har revisjonsteamet som gjennomførte landsomfattende tilsyn med psykisk helse og rus i kommunene, lagt frem funn fra tilsynene i et møte med Oslo kommune hvor fagledere på området, fra alle bydelene deltar.

Vi har ikke mottatt bemerkninger fra noen kommuner om tilsynsbelastningen.

På barnehageområdet planla vi i 2018 å gjennomføre tre stedlige tilsyn på barnehageområdet, 17 poeng, og elleve tilsyn på skoleområdet, 45 poeng. Alle tilsynene er gjennomført, men foreløpig rapport for ett av de to egeninitierte tilsynene på skoleområdet er ikke ferdigstilt i 2018, jf. informasjon under resultatmål 3.1.3.1 om at aktivitetskravet på 62 poeng ikke er oppfylt. Grunnen til avviket er at tilsynsobjektet, skoleeier, brukte svært lang tid på å fremskaffe dokumentene som vi etterspurte i tilsynet, slik at det oppsatte tidsskjemaet måtte endres. Kravet om at minimum 50 % av samlet poengsum skulle dekkes ved gjennomføring av tilsyn som inngår i nasjonal tilsynssatsing på barnehageområdet og FNT er oppfylt. Fylkesmannen vurderer at måloppnåelsen er høy.

Videre er det gjennomført regelverksamlinger og veiledningsaktiviteter, både kommunale og regionale, basert på erfaringer og funn i tilsynene. Det er gitt tilbud til alle skoleledere og skoleeiere om veiledningssamling / regelverksgjennomgang av tilsynstemaene i felles nasjonalt tilsyn og i de egeninitierte tilsynene. Åpningsmøter og slutt møter som gjennomføres i tilknytning til tilsyn medvirker også til økt læring. Tilbakemeldinger fra barnehagemyndighetene og skoleeierne er at tilsyn i kombinasjon med regelverksamlinger bidrar til økt regelversetterlevelse.

Når det gjelder samordning av tilsyn viser vi til punkt 3.3 der det er gitt en beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlige tilsyn. Videre viser også til beskrivelse av hvordan barnehage- og utdanningsavdelingen har jobbet målrettet og hvilke risikovurderinger som er lagt til grunn for valg av tema og tilsynsobjekter i punkt 3.3.

Forurensningstilsynet har vært gjennomført som planlagt i henhold til kontrollplan og oppfølging av utslippshendelser. Det er gjennomført samordnet tilsyn med 3 andre HMS-etater i felles risikoaksjon for 2018. Videre er det gjennomført 3 kommunetilsyn med tema grunnforurensning.

Det er gjennomført egenvurdering med kommunens ansvar for å gjøre tjenestene etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsetaten tilgjengelige. I alt 18 kommuner/bydeler deltok. Vi har mottatt gode tilbakemeldinger ved bruk av denne metodikken. Det er mye læring i denne metodikken. På barnevernområdet er det utført landsomfattende tilsyn med tre barneverninstitusjoner. Temaene var om forsvarlig omsorg, forebygging, gjennomføring og oppfølging av tvang blir utført i samsvar med aktuelle lovkrav. Det ble utført tre systemrevisjoner. To av tre institusjoner fikk lovbrudd.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Dersom det avdekkes brudd på lov eller forskriftskrav under tilsyn, følges dette opp med at det gis frister for retting av forholdet. Tilsynsobjektet følges deretter opp inntil forholdet er rettet opp gjennom endring av praksis. Flere av tilsynene knyttet til helse- og omsorgstjenester til pasienter med rus og psykisk lidelse som ble gjennomført i 2018 er brudd på lov og forskrift fremdeles ikke rettet opp og de aktuelle bydelene og kommunene følges opp av Fylkesmannen.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Landbruk

Regional plan for klima og energi ble vedtatt av Akershus fylkesting i 2018. Både landbrukets bidrag til løsninger og landbrukets utslipp er drøftet. Jordbruk/matproduksjon, skogbruk med trebruk/energi og muligheter for økt karbonlagring er temaer i planen. Usikkerheten om status og måling av klimatiltak knyttet til biologiske produksjoner er omtalt. Målet om økt matproduksjon med reduserte utslipp av næringsstoffer og god agronomi har vært en føring for FMs arbeid med planen sammen med oppfølging av FMs skogstrategi, herunder mål om økt bruk av tre og bioenergi. Akershus fylkeskommune har gjennomført prosesser knyttet til mål, strategier og handlingsplaner der næringsorganisasjoner i landbruket, kommuner og Fylkesmannens landbruks- og miljøvernafdelinger har deltatt.

Drenering og hydrotekniske tiltak for bedre jordstruktur og balanse mellom luft og vann er et viktig klimatilpasningstiltak som også reduserer utslipp av klimagasser fra jord og som gir bedre betingelser for CO₂-opptak. Omfanget at dreneringstiltak viser god vekst etter at tilskuddssatsene økte. I Oslo og Akershus har det aldri blitt brukt mer SMIL-midler til hydrotekniske tiltak enn i 2018. Samlet tildelt sum er likevel ikke brukt opp, noe som trolig skyldes den svært krevende tørkesommeren.

I 2018 innførte vi for første gang tilskudd i regionalt miljøprogram (RMP) for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, "nedlegging og nedfelling", som et tiltak for å redusere klimagassutslipp. RMP spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å styrke landbrukets bidrag for å nå mål i vannforskriften. Slike tiltak har hatt høyeste prioritet i Oslo og Akershus i flere år. Klima- og miljøprogrammet har vært samordnet med RMP, og rådgivning og forskning rettet mot tiltak for å redusere erosjon og avrenning har vært høyt prioritert. Dette er tiltak som også bidrar til klimatilpasning og økt karbonlagring. Det samme gjelder ulike tiltak for bedret jordstruktur. I revisjon av RMP har Fylkesmannen i Oslo og Viken tatt inn tiltak som skal redusere omfanget av åpenåker for å redusere erosjon og avrenning. Dette bidrar samtidig til å bedre jordstrukturen, til økt karbonlagring og lavere klimagassutslipp. Klimatiltak får med disse tiltakene en sentral plass i klima- og miljøprogrammet for Oslo og Viken i perioden 2019-2022.

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav.

Vi prioriterer å følge opp klimahensyn i våre uttalelser til kommunale arealplaner og dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven.

Andel kommuner som tilfredsstiller statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Resultat	Andel kvalitetssikret
50 %	- 50 %	

Vi har ikke prioritert å følge opp kommunene mht SPR for klima og energi, så vi kan ikke svare på dette.

Alle kommuner i fylket skal ha mottatt bistand til KE-planlegging (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging, herunder veiledning til ny klimagassstatistikk og statlige forventninger til klima- og energiplanleggingen.

Fylkesmannen hadde seminar sammen med Akershus fylkeskommune 10.1.2018 om ulike klimatiltak og klimasats. Vi har også deltatt i arbeidet i regional plan for klima og energi (vedtatt juni 2018), som skal fungere som en overordnet plan for kommunenes tiltaksplaner. Miljødirektoratet informerte om klimagass statistikk på plantreffet Fylkesmannen og fylkeskommunen arrangerte i november 2018.

Vi sendte ut et brev til alle kommunene datert 23.4.2018 der vi informerte om bl.a. klimagass statistikk.

Grunnet manglende kapasitet og kompetanse hos oss, prioriterer vi ikke dialog med kommunene om øvrig klima- og energiplanlegging.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
23	0	- 23

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen

Fylkesmannen har ikke gjennomført særskilte aktiviteter på dette området i 2018.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)**Rapportere på**

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Data må innhentes fra IMDI.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)**Rapportere på**

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

Data må innhentes fra IMDI.

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling

I tildelingsbrevet fra Klima- og Miljødepartementet står det som følger: «En ny oppgave for 2018 er å koordinere det regionale samarbeidet om opprydding i marin forsøpling.»

Det har blitt avholdt to koordineringsmøter om marint søppel i Oslofjorden, henholdsvis 27.4.2018 og 12.10.2018. Tilstede var FMOA, FMBU, FMOS sammen med de store aktørene innen tiltak mot marin forsøpling i Oslofjorden, som Oslofjorden Friluftsråd, Hold Norge Rent og Skjærgårdstjenesten. Målet med møtene var å få innblikk i de aktørenes arbeid, øke samhandling for å blant annet unngå dobbeltarbeid, samt avklare sammen med aktørene hva slags rolle det er mest formålstjenlig at fylkesmannen inntar.

3.1.2.6 Andre oppdrag

Barnekonvensjon har vært et løpende tema både internt i embetet og i vår dialog med kommunene og friskolene. Vi har i løpet av året kommet langt på vei med å integrere Barnekonvensjon i vår daglige saksbehandling av klagesaker og tilsynssaker etter både barnevernloven og sosialtjenesteloven.

Flere av våre medarbeidere har både representert Fylkesmannen og bidratt i flere oppnevnte arbeidsgrupper i regi av våre ulike oppdragsgivere. Dette gjelder blant annet veileder til landsomfattende tilsyn på barnevernområdet, revidering av maler, utarbeidelse av nye veiledere osv.

Embetets innsats i 0-24 samarbeidet omtales lenger ned i rapporten.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Gjennom møter i Fylkesberedskapsrådet, samlinger for kommunene, deltagelse i kommunale beredskapsråd og som medlem i politiets redningsledelser (Oslo politidistrikt, Øst politidistrikt) legger vi til grunn en synlig og tydelig fylkesmannsrolle. FylkesROS med oppfølgingsplan brukes aktivt. Vi har deltatt i et stort antall møter i regi av politi, kommuner og Forsvaret. Som medlem i redningsledelsen i to politidistrikt deltar vi aktivt i diskusjoner om roller og ansvar i skjæringspunktet mellom politi og Fylkesmann. Vi har tett kontakt med Forsvaret (HV-02) og med andre regionale etater, bl.a. gjennom årlig sivilt-militært kontaktmøte, men også i det daglige arbeidet, f. eks. knyttet til beskyttelse av kritiske samfunnsfunksjoner. Medlemmer i Fylkesberedskapsrådet brukes etter behov i fagsamlinger med kommunene. Vi har deltatt i nasjonal arbeidsgruppe for revisjon av planverk knyttet til Sivilt beredskapssystem og bidratt med å tilrettelegge for vertslandsstøtte til Livex-delen av Trident Juncture 2018. Fylkesberedskapsrådet har deltatt i spilløvelsen (CPX) og dette er rapportert. Vi har ikke blitt kontaktet fra Forsvaret om å bistå i arbeidet med sikring av sivile nøkkelobjekt. Arbeidet med å bistå kommunene med implementering av Nødnett er utsatt i påvente av nytt embete fra 1.1.2019.

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene**3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling**

Barnehage - og utdanningsavdelingen får mange henvendelser på telefon og e-post fra privatpersoner, skoleeiere og fra media. Henvendelsene

gjelder juridiske, økonomiske og pedagogiske spørsmål. I forbindelse med håndhevingsordningen der vi er førstinstans når det gjelder klager på skolemiljøet, tar foreldre og elever direkte kontakt med oss når de har bekymringer om forhold på skoler. Den samlede kompetansen i avdelingen vurderes som god. Saksbehandlerne samarbeider for å sikre at det er høy kvalitet i veiledning, klagesaksarbeid og tilsyn. Faglige spørsmål tas opp i gruppesamtaler i regi av ledelsen og av faggrupper i avdelingen. Vi vurderer delmålet som innfridd. Fylkesmannens tiltak har bidratt til at kommunene og andre aktuelle målgrupper er gjort kjent med regelverket gjennom veiledning, kontroll, tilsyn og klagebehandling. Vi vurderer at måloppnåelsen er høy.

Landbruksavdelingens samfunnsoppdrag på tilskuddsområdet tilsier at veiledning til kommunene, forvaltningskontroller og kvalitets sikret saksbehandling blir høyt prioritert, jf. også Riksrevisjonens fokus på dette området med oppfølgende tiltak og føringer fra LMD og Ldir. til Fylkesmenn og kommuner. Fagsamlinger, veiledning direkte til de enkelte landbrukskontor etter behov, risikobasert kontrollplan og forvaltningskontroller basert på stedlige besøk og dokumentgjennomgang har blitt utviklet videre i 2018. Vi vurderer at tiltak rettet mot veiledning og kontroll for å styrke kompetanse og rutiner og forbedre alle ledd i linjen fra departement til kommuner, fungerer stadig bedre.

Helseavdelingen får svært mange henvendelser på telefon og e-post fra ansatte i kommuner og bydeler som ønsker råd og veiledning i konkrete saker og problemstillinger samt i forhold til forståelse av lovverk. Videre er det mange pasienter, brukere og pårørende som tar kontakt for både generell veiledning om rettigheter og muligheter samt for å melde fra om bekymringsfulle forhold. I løpet av året har avdelingen fått behandlet en klage på bruk av tvang og makt etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 i Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker. Vi vurderer den samlede kompetansen ved avdelingen som god med en tverrfaglig sammensetning slik at veiledning og saksbehandling er av høy kvalitet til beste for innbyggerne i våre to fylker. I 2018 har embetet behandlet 18 klagesaker etter alkoholloven og åtte klagesaker om miljørettet helsevern.

Beredskapsstaben har gjennomført tilsyn i 6 av i alt 23 kommuner. Vi har videreført en innarbeidet praksis med stort fokus på gjensidig læring for å oppnå forbedringer. Tilbakemeldinger viser at kommunene er fornøyd med tilsynsmetodikken og med tilhørende saksbehandling og oppfølging. Veiledning integreres i et helhetlig tilsynsløp uten at kvaliteten på selve tilsynet svekkes.

Omfangskrav for Oslo og Akershus (fra kapittel 3.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Omfangskravet på 62 poeng skal være oppfylt.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har hatt samme samlede aktivitetskrav som i 2017. Kravet om at minimum halvparten av poengsummen skal dekkes ved gjennomføring av felles nasjonalt tilsyn på opplæringsområdet og nasjonal satsing på barnehageområdet er oppfylt. Omfangskravet på 62 poeng er ikke oppfylt. Årsaken til dette er at foreløpig rapport på et egeninitiert skriftlig tilsyn, to poeng, ikke ble ferdigstilt i 2018. Risikovurderinger er benyttet ved valg av tilsynsystema, tilsynsobjekt og dimensjonering av tilsynene, jf. særskilt rapporteringskrav under punkt 3.3.

Bedre skolemiljø (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere skal ha fått nødvendig oppfølging for å sikre en enklere, raskere og tryggere behandling av saker om elevenes skolemiljø på skolenivå.

Elevenes skolemiljø har vært tema på møter og samlinger for kommunale og private skoleeiere. På møte i skoleeiernettverket i februar brukte vi blant annet case for konkret å belyse hvordan skoleeierne kunne følge opp og sikre at saker om elevenes skolemiljø ble behandlet riktig på sine respektive skoler. Med utgangspunkt i våre erfaringer og etter ønske fra skoleeierne arrangerte vi i august og september regelverksamlinger for både kommunale og private skoleeiere og skoler. I tillegg har vi hatt egne møter med flere kommuner knyttet til oppfølging og behandling av enkeltsaker. Vi anser resultatmålet for oppnådd.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 2 tilsyn per år.

Det er gjennomført 4 systemrevisjoner knyttet til LOT 2016-18. 3 revisjoner i Akershus og en revisjon i Oslo. Det ble i et av tilsynene gjennomført brukerintervjuer.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Departementet uttrykte forventning om tiltak i 2018 som kunne bidra til å forbedre saksbehandlingstiden. Vi behandlet et svært høyt antall saker i 2018, og nådde resultatmålet i 54 % av sakene. En forbedring fra 2017. Ved utgangen av 2018 viser tallene at det gjensto 16 saker med fristbrudd som ikke var behandlet.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 46 %	54 %	900	488

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Resultatmål oppnådd i 70 % av sakene.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 30 %	70 %	23	16

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)

Rapportere på

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Resultatmål oppnådd i 57 % av sakene. Det er en forbedring fra 2017. Se ellers kommentarer til 3.3.1.1.4.1.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 43 %	57 %	82	47

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Ingen av sakene ble behandlet innen 12 uker.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	2	0

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)

Rapportere på

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Vi behandlet ingen ekspropriasjonssaker som klageinstans.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %		0	0

Kompetanse i regelverket på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)

Rapportere på

All saksbehandling knyttet til klagesaker, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker skal være utført med riktig kvalitet i tråd med regelverket og instruksjer.

Avdelingen har medarbeidere med høy kompetanse for å løse oppgavene innenfor klagesaksbehandling, tilsyn, veiledning og håndheving av skolemiljø saker. På grunn av det store omfanget av klagesaker generelt og saker som gjelder håndhevingsordningen spesielt er kapasiteten i vårt embete for liten til å kunne gjennomføre klagesaksbehandling innenfor fristen på tre måneder i alle saker, se også pkt. 3.2.8.

Vi har en god variasjon av kompetanse, i hovedsak pedagoger og jurister, og de fleste andre har ulike masterutdanninger. Alle i avdelingen har minimum fire års høyere utdanning. Gjennom tilsyn, ulike samlinger og møtearenaer blir skoleeiere og barnehagemyndigheten godt kjent med ansatte i avdelingen. Det bidrar til at terskelen for henvendelser med prinsipielle problemstillinger og spørsmål om veiledning blir lav.

For å sikre god kvalitet i tilsynsarbeidet er gjennomføringen av alle tilsyn teamorganisert. Hver tilsynsgruppe har bestått av to - tre personer med ulik kompetanse og utdanning. Alle tilsyn er gjennomført etter gjeldende metodehåndbok og instruksverk. I forbindelse med tilsyn er det i de fleste tilfellene også gjennomført veiledningsaktiviteter/regelverksamlinger.

Fratredelser og langtidssfravær p.g.a. sykdom, samt stor saksmengde har gjort at vi har vært sårbare på enkelte områder, men vi har forsøkt å ta grep ved å flytte oppgaver mellom saksbehandlerne. Vi bruker midlene vi får til å administrere statlige satsinger til lønn, og på den måten har vi økt antall ansatte i avdelingen.

Avdelingen har i flere år jobbet med klarspråk i både maler og tilsynsrapporter. Svar på klagesaker leses alltid av en leder eller en med et særskilt fagansvar for å godkjenne saker før utsending. Klager på psykososialt skolemiljø, håndhevingsordningen, har alltid to saksbehandlere, en jurist og en pedagog. Internt i avdelingen har vi også møter for ulike saksområder der vi etter behov drøfter prinsipielle problemstillinger eller spesielt utfordrende saker. Disse prosessene sikrer at vi har en felles praksis og at tilnærmet like saker får en lik behandling.

Vi har også i 2018 videreført samarbeidet på tvers i femfylket, både med faste grupper og med grupper som settes sammen ved behov. På grunn av ny organisering fra 1. januar 2019 er samarbeidet i løpet av året blitt knyttet tettere til to av fylkene.

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning**Landbruk**

Fylkesmannen informerer kommunene om føringer for korrekt lov- og tilskuddsforvaltning gjennom samlinger og ukentlige nyhetsbrev, og svarer fortløpende på eposter og telefoner. Videre veiledes kommunene gjennom vedtak Fylkesmannen treffer som klageinstans.

Vi har videreført fokus på at kommunene skal dokumentere og rapportere hvordan de har vurdert og konkludert i alle saker der PT-forskriften hjemler avkortning, uavhengig av om vedtaket blir avkortning eller ikke. Kopi av vurdering og vedtak skal alltid sendes til Fylkesmannen. Også avvik der det ikke avkortes skal vurderes og begrunnes skriftlig. Saker om brudd på annet regelverk er særlig i forhold til dyrevelferdsloven (Mattilsynet). Effektiv og korrekt lovforvaltning i kommunene understøttes gjennom kurs, forvaltningskontroller og fagsamlinger, ved behandling av klager og omgjøring av kommunale vedtak, og gjennom veiledning på telefon.

Vi har ikke gjennomført egne foretakskontroller knyttet til ordninger for direktetilskudd. Dette ligger heller ikke inne i risikobasert kontrollplan for 2018, unntatt i tilfeller som eventuelt dukker opp i løpet av året (hendelsesbaserte kontroller). Slike tilfeller har ikke forekommet. Oppfølging av saker knyttet til husdyrkonsesjonsregelverket er ikke utført som planlagt grunnet stor saksmengde knyttet til tørkesommeren og ressurskrevende behandling av søknader om avlingsskade, jf. kommentar under tabellen i pkt. 3.3.1.2.1.1.

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan.

Se pkt. 3.3.1.2.1.2 for oppfølging av risikobasert kontrollplan.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
0	0	0	0

Vi har ikke hatt saker basert på tips eller mistanke om økonomiske misligheter.

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Nei
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2017	0
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2019	16
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfelleskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	0
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	0

Risikobasert kontrollplan er ikke fulgt opp på husdyrkonsesjonsområdet. Planen var å gjennomføre kontrolltiltak i tråd med oppdatert kontrollrundskriv. Da dette kom var alle tilgjengelige ressurser disponert til oppfølging av tørkesommeren i kontakt med kommunene og til behandling av søknader om avlingsskade. Omfattende saksmengde hindret gjennomføring av kontrollplanen på dette saksområdet.

Kontroll av foretak - tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunkter fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
	Nei	

Det er ikke planlagt eller gjennomført kontroll av foretak, derimot forvaltningskontroll i 2 kommuner knyttet til ordningen for klimabetinget avlingsskade.

Inntektskontroll av tidligpensjonsmottakere

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	0
Saker funnet i orden	0
Saker med feil	0
Beskrivelse av feilene	Ingen

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Det er gjennomført stedlige kontroll i 2 av 23 kommuner (i underkant av 9 %) for ordningen Erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon. Dokumentkontroll er gjennomført i alle kommuner (100 %) for ordningene Avløsertilskudd ved sykdom mm og Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL).

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Fet kommune	Stedlig kontroll gjennomført. Tema: Erstatning ved klimabetingede skader i plante- og honningproduksjon (perioden 2013-2016)	0	
Aurskog-Høland kommune	Stedlig kontroll gjennomført. Tema: Erstatning ved klimabetinget skade i plante- og honningproduksjon (perioden 2013-2016)	0	
Alle kommuner i Akershus fylke og Oslo	Samtlige kommuner i Oslo og Akershus har blitt kontrollert pr. brev for ordningene Avløsertilskudd ved sykdom og Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	0	

Frist for å besvare dokumentkontrollen, som omfattet alle kommuner i Oslo og Akershus, ble satt så sent som 15.12.2018 som følge av stor arbeidsbelastning i alle kommuner grunnet behandling av søknader om avlingsskade. Saksbehandlerkapasitet hos Fylkesmannen måtte også prioriteres for behandling av erstatningssøknader i desember 2018. Oppsummeringen er gjort i januar 2019. Det er ikke avdekket avvik, verken ved stedlige besøk eller ved dokumentkontroller.

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	80	100 %	23	23

I henhold til risikobasert kontrollplan skulle det gjennomføres 4 stedlige forvaltningskontroller (ca. 20 % av kommunene). På grunn av ekstrem varme og tørke gjennom vekstsesongen, med behov for oppfølging av kommunene og et påfølgende stort antall søknader om erstatning pga. avlingssvikt som så langt som mulig skulle behandles før nyttår, ble vi nødt til å nedprioritere innsatsen på kontrollområdet. Bare 2 stedlige kontroller ble gjennomført, mens samtlige kommuner ble omfattet av en dokumentkontroll pr. brev med innsending av skriftlige svar knyttet til ordningene SMIL og Avløsning ved sykdom og fødsel mv. Alle kommuner har besvart innen fristen 15.12.2018. Vi anser derfor at alle kommuner (100 %) har hatt forvaltningskontroll i 2018.

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

Det ble ikke registrert avvik ved de to stedlige kontrollene (Aurskog-Høland og Fet kommuner) eller i tilknytning til dokumentkontroller i alle kommuner, jf. pkt. 3.3.1.2.1.2.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivarett sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester

Helseavdelingen fikk i 2018 inn totalt 796 hendelsesbaserte tilsynssaker på helse- og omsorgsfeltet, dette er en økning på 21 prosent fra 2017. Avdelingen avsluttet 849 hendelsesbaserte tilsynssaker i 2018, dette er en økning på 22 prosent fra 2017. Av disse ble totalt 183 hendelsesbaserte tilsynssaker avsluttet uten ytterligere tilsynsmessig oppfølging etter lokal avklaring. 666 hendelsesbaserte tilsynssaker ble realitetsbehandlet ved avdelingen i 2018, dette er en økning på 21 prosent fra 2017. Median saksbehandlingstid på behandlede tilsynssaker var 8,1 måneder, en klar forbedring fra 2017 der tilsvarende median saksbehandlingstid var 9,4 måneder. Saksbehandlingstiden er på tross av forbedringen et avvik fra resultatmålet om seks måneder eller mindre saksbehandlingstid. Avdelingens totale restanse av hendelsesbaserte tilsynssaker pr. 31.12.18 var 459 tilsynssaker. Dette gir en restansenedgang på 25 hendelsesbaserte tilsynssaker fra 31.12.17. Helseavdelingen har i 2018 arbeidet aktivt for å øke produktiviteten og redusere restansen av hendelsesbaserte tilsynssaker. Vi har strømlinjeformet og effektivisert behandlingen av denne type saker og har i 2018 økt antall realitetsbehandlede saker med 22 prosent fra 2017 og senket median saksbehandlingstid med over en måned. Dette er gjennomført samtidig med at inngangen nye saker har økt med 21 prosent fra 2017 samt at restansene har blitt mindre.

Når det gjelder rettighetsklager fikk vi i 2018 inn totalt 716 slike på helse- og omsorgsfeltet, dette er en økning på 13 prosent fra 2017. Avdelingen avsluttet 681 rettighetsklager på helse- og omsorgsfeltet, dette er en økning på 35 prosent fra 2017. 33 av rettighetsklagene ble av ulike årsaker ikke realitetsbehandlet. Avdelingen realitetsbehandlet 648 rettighetsklager i 2018, dette er en økning på 35 prosent fra 2017. Median saksbehandlingstid på behandlede klagesaker var 3,7 måneder. Dette er en økning på 0,5 måneder siden 2017, og det foreligger et avvik fra resultatmålet om at 90 prosent eller flere av klagesakene skal avgjøres innen tre måneder eller mindre. Avdelingens totale restanse av rettighetsklager pr. 31.12.18 var 346 rettighetsklager. Dette gir en restanseøkning på 28 rettighetsklager fra 31.12.17. Tallene viser at avdelingen har hatt en stor økning i antall realitetsbehandlede saker i 2018 med 35 prosent og at inngangen nye saker har økt med 13 prosent.

På området psykisk helse og rus har avslutningen av saker holdt følge med innkomst av nye saker, selv om den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden er høyere enn ønsket.

Avdelingen har en sentral rolle med å ivareta den enkeltes rettssikkerhet på helse- og omsorgsfeltet. Dette viser seg på flere forskjellige områder. I 2018 kontrollerte avdelingen at vilkårene for å yte somatisk helsehjelp til pasienter uten samtykkekompetanse som motsetter seg helsehjelpen i pasient- og brukerrettighetsloven kapittel 4A var oppfylt i 600 saker.

Når det gjelder vedtak om legemiddelbehandling uten eget samtykke etter psykisk helsevernloven §§ 4-4 og 4-4A opplever vi at det er en svak økning i antallet påklagde vedtak. For 2018 ligger antallet slike klager på ca. 380. Vår gjennomsnittlige saksbehandlingstid for disse klagen har vært 7,3 dager, mens median saksbehandlingstiden har vært 6 dager. Nytt regelverk knyttet til denne type klager trådte i kraft henholdsvis 01.07.17 og 01.10.17. Endringene medførte at observasjonstiden på sykehus, før vedtak om eventuell legemiddelbehandling uten eget samtykke kan gjøres, økte fra 3 til 5 dager. Det ble også tydeliggjort og formalisert at pasienten har rett på 5 timers fritt rettsråd (bistand fra advokat) i forbindelse med behandling av klage på legemiddelbehandling uten eget samtykke hos fylkesmannen.

Vi registrerer at vår behandlingstid er blitt sterkt forlenget, både når det gjelder gjennomsnittlig tid medgått, og når det gjelder median tid før det foreligger konklusjon i saken. Vi erfarer at mengden innkomne saker av denne typen varierer slik at det er vanskelig å planlegge bemanningen over tid. Tidvis må nesten alle leger arbeide parallelt med disse sakene ved siden av ordinære oppgaver siden behandlingstiden må være kort. Følgene av innføringen av rett på fritt rettsråd innebærer at det medgår mer tid til å organisere møte der advokat og pasient er tilgjengelige. For å få organisert de forskjellige aktørene har vi ansatt en egen koordinator som benytter det meste av arbeidsdagen til å fremskaffe dokumentasjon fra sykehusene, få tak i advokater, lege på sykehus og pasienten for å få gjort avtaler. Vi erfarer at den tiden våre leger benytter pr. klagesak øker fra tidligere mellom 3 – 5 timer pr. sak til at legene nå benytter 7 – 10 timer. Dette innebærer at det tar lenger tid nå enn tidligere før klagesaken ferdigbehandles. Vår bekymring er at økningen i medgått tid før klagesaken ferdigbehandles hos oss kan føre til at pasienten ikke får forsvarlig hjelp til rett tid.

Økt involvering av pasienter og pårørende i behandling av tilsynssaker er prioritert av styrende myndigheter. Helseavdelingen startet i 2017 opp et toårsprosjekt i samarbeid med Universitetet i Stavanger: "Involvering av de etterlatte i behandling av tilsynssaker ved dødsfall". Dette prosjektet har blitt videreført i hele 2018.

På barnevernområdet er det en fortsatt stor økning i antall hendelsesbaserte tilsynssaker hvert år. Disse sakene meldes ofte inn av pårørende til barn, fullmektiger, advokater eller familien selv. De ber om at Fylkesmannen skal føre tilsyn med en tjeneste eller institusjon som de mener har oppført seg i strid med lov eller regelverk. Vi tolker dette med at befolkningens tillit til Fylkesmannen som tilsynsorgan har økt de siste årene, noe som har resultert i en økning av antall saker. Vi har innført differensiert behandling av disse sakene avhengig av innholdet i meldingen.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet stedlige tilsyn er økt sammenlignet med 2017.

I tråd med føringer fra overordnede myndigheter har Fylkesmannen i Oslo og Akershus intensivert innsatsen på stedlige tilsyn etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9 i 2018. Økning i antall nye saker fører til at det stadig er nye saker vi er pålagt å føre tilsyn i og vi har opparbeidet et etterslep på antall stedlige tilsyn som er forsøkt innhentet. Like fullt har vi 45 saker det fremdeles ikke har vært gjennomført tilsyn i og noen av disse sakene har vært godkjent i to til tre perioder uten at det har vært gjennomført førstegangstilsyn.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2017	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2018	Økning	Resultatmål
13	37	24	Positiv økning

Minst 80 prosent av (fra kapittel 3.3.1.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Minst 80 prosent av barn registrert ved barneverninstitusjoner og omsorgssentre skal få tilbud om samtale.

Alle barn som bor på barneverninstitusjon skal få muntlig og/eller skriftlig informasjon om Fylkesmannens tilsynsrolle. Det legges alltid til rette for at de barna som ønsker å snakke med Fylkesmannen får det, enten når vi er på tilsyn eller når det er ønskelig utenom tilsynstidspunktene.

77 % av barna som var plassert på barneverninstitusjonene på tilsynstidspunktene har fått et direkte tilbud om samtale.

Tilsynsmyndighetenes kontakt med barn i barneverninstitusjoner og omsorgssentre

Resultatmål	Resultat	Antall barn totalt	Antall samtaler tilbudt
80 %	75 %	368	279

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

37 prosent de av realitetsbehandlede hendelsesbaserte tilsynssakene på helse- og omsorgsområdet var avsluttet innen seks måneder og vi oppnår dermed ikke målkravet. Vi har sett en markant økning på 21 prosent av antallet hendelsesbaserte tilsynssaker i 2018, og vi har hatt en økning av realitetsbehandlede saker på 22 prosent. Vi har forbedret median saksbehandlingstid til 8,1 måneder og restansen har gått ned med 25 saker. Avviket skyldes stor saksmengde og for lav kapasitet på avdelingen i forhold til alle oppgavene som skal løses.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	37 %	37 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker(2) (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Det er registrert 3 tilsynssaker i Nestor. Alle er avsluttet innen 5 måneder.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	100 %	100 %

Tabellen for Sosial viser ikke riktig antall eller resultat. Dette skyldes manglende eller feilføring i Nestor.

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Helse- og omsorg

42 % av realitetsbehandlede rettighetssaker på helseavdelingen var avsluttet innen tre måneder. Avdelingen har opplevd en markant økning i antallet innkomne saker med 17 prosent. Restansen har økt med 28 saker i løpet av 2018. Median saksbehandlingstid har økt med 0,5 måned. Avviket skyldes stor saksmengde og for lav kapasitet på avdelingen i forhold til alle oppgavene som skal løses.

Innen rett til kommunale helse- og omsorgstjenester førte vår behandling til helt eller delvis endret konklusjon i 41 prosent av sakene. Dette er den klart høyeste endringsprosenten i landet og tyder på grundig og god saksbehandling samt at vår saksbehandling har stor betydning for klagerne i våre fylker.

Sosialseksjonen

Dessverre hadde vi et etterslep på 353 saker ved inngangen til 2018. I 2018 har vi behandlet til sammen 1050 saker, og ved årets slutt var det 153 saker i restanse. I alt var det 847 innkomne saker i 2018. Vi bygget ned restansene og er pr. nå godt innenfor kravet til saksbehandlingstid. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2018 var 4 måneder.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	29 %	29 %
Helse/omsorg	90 %	43 %	43 %

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Antall vedtak som er overprøvd innen 3 måneder er redusert fra 46 % i 2017 til 32 % i 2018. At det er færre saker som har blitt behandlet innen 3 måneder må sees i sammenheng med en økning i antall innkomne vedtak, at antall stedlige tilsyn er økt og at det er saksbehandlere på feltet som har hatt andre arbeidsoppgaver på avdelingen.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	32 %	32 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Vi har i løpet av de to siste årene måttet prioritere hardt mellom lovpålagte arbeidsoppgaver på feltet. Overprøving av vedtak og stedlige tilsyn som kan sees på som de to viktigste rettssikkerhetsoppgavene på feltet har blitt prioritert foran søknad om dispensasjoner som oversendes i vedtaksperioden. Søknad om dispensasjon som oversendes i vedtaksperioden blir følgelig sjelden behandlet. Vi har ikke tall på hvor mange saker det har blitt søkt om dispensasjon i vedtaksperioden og hvor mange som er behandlet i 2018 da det ikke føres statistikk på dette i Nestor.

Tilsynsaktiviteter(7) (fra kapittel 3.3.1.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 350 poeng

Volumkrav 350 poeng tilsyn med kommunal helse- og omsorgstjeneste. Vi har gjennomført 7 planlagte tilsyn (tilsvarende 100 poeng) i kommunal helse- og omsorgstjeneste.

Avviket er begrunnet med at helseavdelingen har manglet ressurser og derfor måtte prioritert oppgaver jf. prioriteringsrekkefølgen i VØI 5.3.8.12, hvor det står følgende: «Dersom det oppstår prioriteringskonflikt skal klagesaker og tilsyn rettet mot virksomheter og personell hvor det er viktig å gripe inn raskt, ha høyest prioritet. Dette gjelder der konsekvensene av svikt er alvorlige. Deretter prioriteres kontroll med bruk av tvang innen helse- og omsorgssektoren og øvrig tilsyn som er pålagt i lov eller forskrift. Deretter kommer landsomfattende tilsyn og annet planlagt tilsyn».

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
350	- 250	100

Tilsynsaktiviteter(6) (fra kapittel 3.3.1.3.5.6 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 80 poeng

Volumkrav til tilsyn med spesialisthelsetjenesten var 80 poeng. Vi har gjennomført 4 tilsyn tilsvarende 45 poeng.

Avviket er begrunnet med at helseavdelingen har manglet ressurser og derfor måtte prioritert oppgaver jf. prioriteringsrekkefølgen i VØI 5.3.8.12, hvor det står følgende: «Dersom det oppstår prioriteringskonflikt skal klagesaker og tilsyn rettet mot virksomheter og personell hvor det er viktig å gripe inn raskt, ha høyest prioritet. Dette gjelder der konsekvensene av svikt er alvorlige. Deretter prioriteres kontroll med bruk av tvang innen helse- og omsorgssektoren og øvrig tilsyn som er pålagt i lov eller forskrift. Deretter kommer landsomfattende tilsyn og annet planlagt tilsyn».

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
80	-35	45

Tilsynsaktiviteter(5) (fra kapittel 3.3.1.3.6.5 i TB)**Rapportere på**

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 120 poeng

Det ble gjennomført 6 systemrevisjoner, 18 egenvurderinger samt 1 stikkprøvetilsyn. Dette gir 138 poeng der kravet var 120. Vi har spredt erfaringer fra våre tilsyn i møter med Nav-ledere i Oslo og Akershus.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
120	12	132

3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Hovedfokus for vergemålsavdelingen i 2018 var nedarbeiding av restanser og kvalitetsforbedringer. Vi oppnådde gode resultater knyttet til saksbehandlingstid, for første gang nådde vi målkravene knyttet til både opprettelse, bruk av kapital, godtgjøring og opprettelse representant. På klagesaksbehandlingen nådde vi ikke målkravene. Saksbehandlingstiden på ikke-prioriterte områder er fortsatt for lang.

I tillegg holdt vi for første gang etter 2013 kurs for alminnelige (DVs i hovedsak nærstående) verger. Det ble sendt ut invitasjon til over 4000 verger, og nærmere 1800 deltok på kursene. Vi fikk svært gode tilbakemeldinger. Det antas dessverre ikke å være rom for tilsvarende tilbud i 2019, da et slikt tiltak koster betydelig både i kroner og tid.

Tilgjengeligheten vår er fortsatt for dårlig. Vi satte på slutten av året, i forbindelse med sammenslåingen, i gang en utredning og bestilling av det vi håper er bedre tekniske hjelpemidler knyttet til telefonhåndtering. Som alt annet er imidlertid også dette et spm om ressurser og prioriteringer, og det er ikke rom for både tilstrekkelig tilgjengelighet og saksbehandlingstid innenfor målkrav.

Som nevnt innledningsvis arbeidet vi også med å forbedre kvaliteten i saksbehandlingen, særlig ved å videreutvikle rutiner og brevmaler. I tillegg startet vi arbeidet med å systematisere tilsyn av verger og representanter, dette vil bli videreutviklet i 2019.

Fylkesmannen utførte kontroll av alle vergeregnskapene i det sentrale uttrekket fra Statens sivilrettsforvaltning. I tillegg foretas regnskapskontroll basert på bekymringer. Det antas at det burde vært kontrollert i betydelig større grad enn det vi per nå har kapasitet til, særlig rettet mot alminnelige (nærstående) verger.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Sakstypen er prioritert og målkravet er nådd.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
83 %	80 %	3 %

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker (fra kapittel 3.3.2.1.1.2 i TB)**Rapportere på**

Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 10 dager.

Lavt antall saker, sakstypen er likevel prioritert og målkravet er nådd.

Saksbehandlingstid - Oppnevning av representant for enslig mindreårig asylsøker – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 10 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
89 %	80 %	9 %

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Sakstyper er prioritert og målkravet er nådd.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
85 %	80 %	5 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Sakstypen er prioritert og målkravet er nådd.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
93 %	80 %	13 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager.

Pga feil i Power BI knyttet til telling klagesaker er det litt vanskelig å vite korrekt måloppnåelse

Klagesaksbehandling – 80 % av klagen Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
63 %	80 %	-17 %

Fylkesmannens kontroll av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Målkravet er nådd

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %.

Vi veileder og oppfordrer til bruk av Altinn til alle verger. De faste vergene er pålagt å benytte dette for å kunne være faste verger hos oss.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
55 %	50 %	5 %

Så lenge det ikke er et pålegg er det eneste vi kan gjøre å oppfordre til bruk av Altinn

Digital innsending av søknader om vergedøtting og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Vi veileder alle verger i bruk av Altinn, dette vil vi forsøke å intensivere fremover. For de faste vergene forsøker vi å fremsette dette som krav.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
32 %	30 %	2 %

3.1.3.5 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Vi kurser og veileder vergene om selvbestemmelse og hvilke skranker som foreligger i utførelsen av vergeoppdraget. I 2018 gjennomførte vi kurs for alminnelige verger i tillegg til de faste, som har og har hatt et omfattende opplærings- og kursopplegg helt siden 2013. Slik vi ser det er det vergene som er nøkkelen til å utføre vergemål hvor selvbestemmelsen ivaretas på en god måte. Det er vårt klare inntrykk at våre faste verger i stor grad har tatt dette inn over seg, og at de så langt det er mulig etterlever de krav som stilles. Mht de alminnelige (herunder nærstående) vergene er det vanskeligere å få et klart bilde av situasjonen, der bør det trolig settes inn mer ressurser på oppfølging og opplæring. Per i dag er det ikke rom for dette innenfor våre budsjettammer.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Før et eventuelt vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet kan individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

I nye vergemål innhentes det dokumentasjon og opplysninger som er relevante for vurderingen av om vergemål skal opprettes, vergemålets omfang og hva vedkommende trenger hjelp til.

Gjennomgående er det i begjæringen bedt om at vergemålet omfatter både økonomiske og personlige forhold generelt. Det er en således en litt teoretisk oppfatning at det er mulig å spisse vergemålets omfang i særlig grad ifb med etableringen. Så er det viktig at vergen tilpasser oppdraget sitt, dette veileder vi vergene om. Vi anbefaler SRF/JD å særlig konsentrere seg om denne siden av "verdikjeden" dersom en er bekymret for at vergemålene gjøres for omfattende. Gode verger med et godt skjønn og god kompetanse er den beste sikkerheten for å sikre at vergehaver får den bistand som er nødvendig, ikke mer og ikke mindre.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Deltakelse i videreutdanningstilbud og nasjonale satsinger viser at kompetanseutvikling i sektoren er prioritert av skoleeiere og barnehagemyndigheten. Det er stor interesse og søkning til de statlige satsingene. Fylkesmannen informerer og motiverer for deltakelse på møter

for skoleeiere og barnehagemyndigheten.

2018 var siste året for Strategi for etter- og videreutdanning av ansatte i PPT. I 2018 tildelte vi midler til etterutdanning SEVU PPT til seks kommuner og én fylkeskommune. Vi gjennomførte to søknadsrunder for å sikre at de som ville søke fikk søkt, og slik at mest mulig av midlene som var avsatt til dette formålet ble utbetalt. Rapportering på etterutdanningen som ble gjennomført i 2017 viser at fem kommuner og én fylkeskommune gjennomførte etterutdanning i våre to fylker. Når det gjelder de prioriterte fagområdene innenfor denne strategien, så var det «rådgivning og veiledning» og «læringsmiljø og gruppeledelse» som hadde hatt flest deltakere, med 522 deltakere tilsammen. Det var i tillegg 59 deltakere på «organisasjonsutvikling og endringsarbeid» og færrest deltakere på «lederutdanning» i 2017, med 14 personer. Det var brukt ulike kompetansemiljøer i etterutdanningen, og det varierte mellom universitet, høyskole, læringsmiljøsentre, intern kompetanse eller andre kompetansemiljøer. I perioden 2013-2018 har 17 av totalt 23 kommuner/fylkeskommuner deltatt i SEVU PPT.

Når det gjelder Kompetanse for kvalitet, så gjennomfører Fylkesmannen årlig kvalitetssikring og kontroll av skoleeierens godkjente søknader om videreutdanning for lærere. Etter skoleeierens frist for å godkjenne søknadene 15. mars, kontrollerer vi alle søknadene opp mot de kriteriene vi mottar fra Utdanningsdirektoratet. Vi tar kontakt med skoleeierne der vi finner feil, eller der hvor det er behov for en ekstra kontroll av søknaden. Skoleeierne blir da bedt om å melde fra til Utdanningsdirektoratet, dersom det er behov for korrigeringer. Utdanningsdirektoratets søkesystem viser at høsten 2018 var det registrert 1 050 lærere som tar videreutdanning skoleåret 2018/2019. Dette viser foreløpig en økning fra skoleåret 2017/2018, da antall studenter våren 2018 var 952.

Deltakelse på tilbud i regi av Fylkesmannen, særlig når det gjelder regelverket, er høy og etterspurt. Det kan synes som om at kommunene i større grad er oppmerksom på at kunnskap og regelverket støtter opp om god kvalitet i skoler og barnehager.

Vi viderefremidler aktuelle effekter av statlig strategi og politikk til Utdanningsdirektoratet i møter og gjennom særrapporteringer.

Arbeidet med regional ordning for kompetanseutvikling på barnehageområdet og desentral ordning for kompetanseutvikling på skoleområdet (se egen rapportering) har bidratt til å heve interessen og oppmerksomheten i sektoren om arbeid med kompetanseutvikling.

Vi vurderer at måloppnåelsen er høy.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse om erfaring og oppfatning av embetet i 2018.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks

3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver

I embetets virksomhetsplan hadde vi satt opp at det skulle gjennomføres tilsyn på tvers med meldeplikten til barnevernet. Dette tilsynet ble ikke gjennomført, p.g.a. manglende kapasitet i de avdelingene som skulle bidra.

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Det var ingen avvik på tilsyn.

Mål om at 90% av alle sakene skal behandles innen tre måneder. I 2018 er ca 23% behandlet innen 3 måneder. Gjennomsnittlig behandlingstid er 4.2 mnd. Vi vil tilføye at saker knyttet til nødhjelp, avstenging av strøm, utkastelsesbegjæring, utlendingers rettigheter - herunder EØS-borger og sekundærbosettere prioriteres når sakene kommer inn. Det ble i alt behandlet 1100 saker. Ved årets slutt er restansene bygget ned og vi er innenfor kravet til 3 måneders saksbehandlingstid.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Vi har dessverre avvik på mål om 100% tilsynsbesøk på barneverninstusjoner. I 2018 utførte vi 62% av alle besøkene. Dette skyldes vesentlig flere måneder med flere vakanser, sykdom som medførte at flere besøk måtte avlyses og / eller utsettes.

Videre hadde vi i 2018 avvik i saksbehandlingstid av hendelsesbaserte tilsynssaker der medianen er fem måneder. Dette skyldes både vår kapasitet, økning i antall saker men også flere av sakenes kompleksitet.

Vi har en mindre avvik på målet om at minst 80% av alle barna på barneverninstusjoner og omsorgssentre skal få tilbud om samtale med tilsynsmyndigheten. 77% av alle barn fikk tilbud om samtale – det vil si 291 barn. Vi vil samtidig presisere at alle barn får et tilbud om samtale, også de barna som er evt fraværende når tilsynsbesøket gjennomføres. Dette tilbudet blir viderefremmet av de ansatte på institusjonene. Ønsker om samtaler som kommer utenom selve tilsynstidspunktet blir fulgt opp særskilt.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Helseavdelingen har avvik på følgende mål:

Målet om median saksbehandlingstid for tilsynssaker på seks måneder eller mindre. Vi ser at avdelingens restanse av tilsynssaker synker og at vi behandlet flere tilsynssaker enn i 2017. I 2018 har avdelingen intensivert arbeidet med å øke produksjonen og strømlinjeforme saksbehandlingen av tilsynssaker.

Målet om at minst 90 prosent av klagesakene skal avsluttes innen tre måneder. Av 681 behandlede rettighetsklager var 42 prosent behandlet innen fristen på tre måneder.

Målet om at minst 90 prosent av vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning skal overprøves innen tre måneder. Av 242 overprøvinger var 32 prosent behandlet innen fristen på tre måneder.

Målet om at minst 90 prosent av søknader om dispensasjon fra utdanningskrav skal behandles innen tre måneder. Vi har ikke klart å oppfylle målet, de behandles så snart som mulig, men overprøvinger av vedtak om tvang prioriteres fremfor dispensasjonssøknader.

Målet om å gjennomføre systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester av omfang 350 poeng. Vi har gjennomført totalt syv tellende tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester.

Målet om å gjennomføre systemrevisjoner eller tilsvarende tilsyn med spesialisthelsetjenesten av omfang 80 poeng. Vi har gjennomført totalt fire tellende tilsyn med spesialisthelsetjenesten.

Avvikene skyldes stor saksmengde og for lav kapasitet på avdelingen i forhold til alle oppgavene som skal løses.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Beredskap og samfunnsikkerhet

Øvelser i hht VØI 5.1.9.2 er ikke gjennomført i regi av Fylkesmannen. 2 kommuner deltok i øvelsen Trident Juncture 2018, og vi har bistått kommuner som selv har initiert øvelser, jf. utfyllende kommentarer under rapportering pkt. 3.1.1.3.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

Vi har ikke kapasitet og kompetanse til å veilede kommunene i deres klima og energi-planlegging utover våre innspill i plansaker som gjelder areal og transport. Ellers ingen avvik.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Avvik i saksbehandlingstid når det gjelder klager på byggesaker etter plan- og bygningsloven er i 2018 på 46 %. Avvik i klager på kommunens vedtak om reguleringsplaner i 2018 er på 43 %.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Vi har pga prioritering av arbeidet med saker som gjelder elevenes psykososiale miljø nedprioritert andre oppgaver, og har derfor for lang saksbehandlingstid på klagesaker generelt. På tross av at oppgaven som håndhevingsmyndighet for saker etter kap 9A i opplæringsloven er prioritert er saksbehandlingstiden for disse sakene altfor lang, 116 dager ved forrige rapportering.

Vi har ikke gjennomført alle tilsyn vi skulle innen fristen. Et egeninitiert tilsyn som gjelder inntak til videregående opplæring for elever med store hjelpebehov/behov for særskilt tilrettelegging ble ikke ferdigstilt.

Når det gjelder saksbehandlingstid i klagesaker klarer vi ikke alltid å overholde fristen på tre måneder.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Kontroll med oppfølging av husdyrkonsesjonsregelverket hos produsentene er ikke fulgt opp i hht VØI pkt. 5.1.6.31. Dette skyldes betydelig merarbeid som følge av tørkesommer og søknader om avlingsskadeerstatning, jf. utdypende informasjon under rapporteringspunktene 3.3.1.2 og 3.3.1.2.1.1.

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har med KVP (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket, herunder: I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program; Hva kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP, og hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP; Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP.

1. I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det tilbud om program?

Fylkesmannen viser til direktoratets egen statistikk pr.30.11.18. Antall registrerte deltakere i Oslo steg fra 1478 til 1554 i perioden 30.11.17-30.11.18. I Akershus var det i samme periode en oppgang i antall deltakere fra 549 til 559. For Oslo var det i perioden 01.01-30.11.17 registrert 1109 søknader om KVP mot 1126 for samme periode i 2018. For Akershus var de tilsvarende tallene 572 i 2017 mot 514 i 2018. Det er fortsatt ikke grunn til å anta at antallet personer som har rett til KVP er redusert i hverken Oslo eller Akershus. Deltakerantallet i KVP kunne derfor sannsynligvis vært høyere i begge fylker. I følge beregninger fra direktoratet pr. september 2018 er deltakelsen i KVP i Oslo ca. 73% av forventet antall deltakere, og ca. 61 % i Akershus. Per 31.08.17 før var disse tallene 71 % for Oslo og 52 % for Akershus.

2. Hva kjennetegner Nav-kontor som jobber godt med KVP?

En viktig forutsetning for å lykkes med KVP arbeid i Nav-kontorene er at potensielle deltakere fanges opp og får informasjon om ordningen. Nav-kontor som jobber godt med KVP har derfor dette hensynet innarbeidet i sin styring og internkontroll. Dette innebærer at tjenesten KVP og målgruppen for denne er godt kjent i hele Nav-kontoret. Nok tid og ressurser til å drive tett og individuell oppfølging, samt veiledere med god lovforståelse kjennetegner også disse kontorene. God kunnskap om lokalt næringsliv og ressursbehov hos arbeidsgiverne trekkes også frem som kjennetegn på effektivt KVP arbeid.

3. Hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at Nav-kontorene har i arbeidet med KVP?

Rapporteringskrav og bruk av flere datasystemer i arbeidet er gjentakende utfordringer for saksbehandlerne i arbeidet. Mer tid burde ideelt sett vært brukt til møter med brukerne og tiltaksarbeid enn til forvaltningsarbeid. Det må antas at dette ville styrket formålet med programmet. Hensynet til tett og individuell oppfølging er som alltid en utfordring i forhold til antallet deltakere hver saksbehandler har i sin portefølje. Tilsvarende gjelder der KVP veiledere også har ansvar på andre fagområder.

4. Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP?

Fylkesmannen viser til årets faglige arrangementer og løpende veiledning til Nav-kontorene. Fagansvarlig i direktoratet har informert om problemstillingen på felles fagdag og på ledersamlingen for Oslo-kontorene.

Aktiviteter i 2018

Oslo - Fylkesmannen, Nav Oslo og Velferdsetaten Oslo kommune har også i 2018 hatt samarbeid om KVP. I 2018 har vi arrangert en to-dagers nettverkssamling med overnatting for mellomledere og fagansvarlige på Holmen fjordhotell. Hovedtema på samlingen var «Gode grep i arbeid med langtidbrukere.» Programmet for samlingen omfattet foredrag om helseavklaringsprosjektet i bydel Grünerløkka og Navs virkemidler for kvalifisering i ordinært arbeidsliv. Det var også foredrag fra professor Lars Inge Terum ved Senter for profesjonsstudier OsloMet, om hvilke utfordringer aktivitetsplikten fører til for ledere og veiledere i Nav. Nytt fra fagsystemavdelingen ved Helseetaten og digital aktivitetsplan i Modia ble også presentert, i tillegg til statistikk fra Velferdsetaten. Direktoratet bidro også med eget innlegg om statistikk for det siste året med hensyn til KVP.

Mellomlederne i Oslo driver fortsatt eget nettverk med fagansvarlige og mellom-ledere for KVP. Det har vært avholdt fire nettverksmøter og Fylkesmannen, Nav Oslo og Velferdsetaten i Oslo har deltatt på møtene. Tema i møtene har blant annet vært bruk av saksbehandlingssystemet Modia og kartlegging av aktuelle deltakere. Nav-kontorenes oppfyllelse av måltall har også jevnlig vært på dagsorden.

Akershus - Fylkesmannen har holdt foredrag for Nav-lederne i Akershus om endringene i sosialtjenesteloven som gjelder kvalifiseringsprogrammet.

Felles for Oslo og Akershus

Som i fjor arrangerte vi felles fagdag for KVP-veiledere og ledere i Oslo og Akershus i samarbeid med Nav Fylke og Velferdsetaten. Årets hovedtema var arbeidsinkludering for personer med innvandrerbakgrunn. Seniorforsker Tatiana Maximova-Mentzoni ved OsloMet - Senter for velferd- og arbeidslivsforskning, presenterte egen forskning om konflikter og kulturforskjeller i arbeidslivet. Direktoratet bidro med eget innlegg om innvandring og inkludering - herunder overgangen fra introduksjonsordningen til andre tilbud i Nav. Lørenskog kommune presenterte sitt inkluderingsprosjekt «Restart». Det var også eget foredrag om virksomme metoder i økonomisk rådgivning ved Nav Lerkendal. Arbeids- og velferdsdirektør Sigrun Vångeng var innleder på fagdagen.

Fylkesmannen har ellers løpende besvart henvendelser fra Nav-kontorene om faglige problemstillinger og behandlet klagesaker på området.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Kommunene i Akershus og Oslo kommune v/bydelene har ikke noe skarpt skille knyttet til lovendringen om aktivitetsplikt for de under 30 år. Det har over mange år vært et særlig fokus på unge og det er mange ungdomstiltak som er iverksatt i våre fylker. I konferanser og samlinger knyttet til kvalifiseringsprogrammet har vi presisert at dette programmet skal benyttes før bruk av vilkår om aktivitet, forutsatt at vedkommende har rett til tjenesten og ønsker program.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Det ble ikke gjennomført tilsyn med loven i 2018.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	23
Antall krisesentertilbud i fylket	4
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	1
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	0
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Vi er ikke kjent med eller fått informasjon om at krisesentra i våre to fylker skal legges ned eller redusere tilbudet.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvísninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Ekteskapsloven

Vi har innvilget 2845 (2796 -17) separasjonsbevillinger etter ekteskapsloven § 20 og 2400 (2583-16) skilsmissebevillinger etter ekteskapsloven § 21 og § 22. De fleste skilsmissebevillingene er gitt med hjemmel i ekteskapsloven § 21. I 2018 har vi fattet 69 avslag, og 104 saker er avvist. å søknad om separasjon og skilsmisse,

Vi har mottatt 1249 papirsøknader om separasjon og 2368 digitale søknader om separasjon. Når det gjelder skilsmisessøknaden er andelen 909 papirsøknader og 1893 digitale. Samlet blir andelen søknader på papir er 34 % og andelen digitale søknader er 66%.

Vi har mottatt 21 søknader om godkjenning av ugyldig ekteskap inngått i Norge og søknader om anerkjennelse av ekteskap inngått i utlandet. De fleste sakene gjelder søknad om anerkjennelse av ekteskap inngått i utlandet. Årsaken til at det blir søkt om anerkjennelse er enten at ekteskapet er inngått med stedfortreder, før fylte 18 år, eller at en av partene fortsatt var gift. Fordelingen mellom disse årsakene er ganske lik.

Vi har fattet vedtak i 13 saker. Flere av sakene påbegynt i 2017. Vi har ca. 12 saker i restanse. Årsaken til restanse er noe saksbehandlingstid, men også at vi venter på ytterligere opplysninger/dokumenter i sakene. I tillegg har vi avvist 4 saker som ikke omfattes av regelverket.

Digitalisering

Vi har i 2018 begynt å sende elektroniske meldinger om endring av sivilstand til Skatteetaten. Løsningen som benyttes heter Disam, og er utviklet av Fylkesmannen i Sogn og Fjordane og Skatteetaten. Løsningen kan kun benyttes når søkerne har sendt inn en digital søknad.

Det er ikke behandlet søknader om å få tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år. Regjeringen har med virkning fra 01.01.2018 vedtatt at det ikke kan gis tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år. Fylkesmannen har ikke myndighet til å behandle slike søknader lenger.

Vi behandlet ingen saker om bigami, men får en del spørsmål knyttet til problemet.

Det er behandlet 72 saker om kun skiftefritak etter ekteskapsloven § 8 siste ledd.

Vi har ikke reist sak om et ekteskaps gyldighet etter ekteskapsloven § 16 a. Vi har heller ikke behandlet saker etter ekteskapsloven § 13 annet ledd, jf. § 14 siste ledd.

Vi har ikke mottatt klager på folkeregisterets vedtak om å gi avslag på å utstede prøvingsattest.

Lov om anerkjennelse av utenlandske separasjoner og skilsmisser

Vi har mottatt 384 saker om anerkjennelse av utenlandske skilsmisser. Vi har anerkjent 290 skilsmisser og avslått 20 søknader. Noen saker er avsluttet uten vedtak. Det har vært en liten nedgang i antall saker.

Vi har mottatt og avgjort en sak etter brudevigjingslova.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilger	Avslag	Avvisninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	2 975	2 845	35	95	66 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	2 702	2 583	35	84	68 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	0				
Ekteskapsloven	Dispensasjon fra alderskravet, jf. § 1a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivf familiemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7 j	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	72	40	32	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	1	0	1	0	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16 a	0	0	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 a andre ledd	13	4	5	4	0 %
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0	0	0	0	0 %
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	314	290	20	4	0 %
Brudevigjingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Fylkesmannen har mottatt 22 saker vedr barneloven. De fleste sakene fordeler seg mellom samvær spørsmål av ulike slag og reiseutgifter. De fleste skriftlige henvendelsene er besvart i skriftlig form med råd og veiledning overfor avsender. Vi har merket en svak nedgang fra året før men en økning i antall telefon og mail henvendelser med generelle spørsmål.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Vi får mange telefoniske henvendelser vedrørende barneloven. De som henvender seg er stort sett foreldre som trenger veiledning i hvordan de skal gå frem ved eksempelvis samlivsbrudd. En del av henvendelsene er preget av at det er til dels store konflikter foreldrene imellom og dette fører til uenighet om blant annet samvær, reiseutgifter og lignende. Vi må som oftest henvise innringtonen til riktig instans, blant annet familievernkontorene.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

I 2018 har vi ferdigbehandlet 103 saker hvor vi har gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav. Vi hadde 15 saker i restanse ved årets slutt. Det har vært en liten økning i antall saker i 2018. I tillegg merker vi en økende pågang etter lovendringen som også gir etterkommere av adopterte rett til å få informasjon om sine foreldres biologiske opphav. Vi regner med at dette vil øke i fremtiden når denne endringen blir mer kjent.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkontorene.

Vi hadde ingen tilsyn med familievernkontorene i 2018.

Tilsyn med familievernkontorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016
7	0	2	5

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

I våre årlige forventningsbrev til kommunene nevner vi prinsippet om universell utforming i arealplanleggingen. Universell utforming er også tema i forbindelse med vårt folkehelsearbeid.

Fylkesmannen er klageinstans etter plan- og bygningsloven om dispensasjon fra krav om universell utforming. Vi mottok ingen slike klagesaker i 2018..

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Fylkesmannen er opptatt av likestilling og tar opp temaet i ulike fora hvor dette er naturlig.

Vi har fokus på at likestilling ikke bare gjelder mellom kjønn, men også mellom ulike etniske grupper og mennesker med ulik seksuell legning. Fylkesmannen får fra tid til annen spørsmål fra departementene om å foreslå kandidater til ulike utvalg og nemnder. I dette arbeidet legger vi vekt på at våre forslag skal gjenspeile befolkningens mangfold i våre to fylker.

Likestilling er også et element i talene på våre seremonier for nye norske statsborgere.

Internt følger vi de samme prinsippene og i forbindelse med kunngjøring av ledige stillinger understreker vi alltid at: «Fylkesmannen er opptatt

av mangfold og oppfordrer kvalifiserte kandidater å søke uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, nasjonal eller etnisk bakgrunn. Vi er IA-bedrift og vil legge forholdene til rette for søkere med redusert funksjonsevne.»

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder digitalt kurs modul 1 og veilederen.

Utover generell informasjon til våre samarbeidspartnere på kontaktmøter og møter med barneverntjenestenes ledere, har vi ikke prioritert dette i 2018.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28.

Årsrapporten om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn utarbeides i henhold til oppdraget og innen fristen 5.02.19

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

Alle bydelene i Oslo er tilknyttet Oslo barnevernvakt. I Akershus er alle kommunene tilknyttet henholdsvis Follo, Romerike, Asker og Bærum barnevernvakt. Begge våre fylker har etter vår vurdering en forsvarlig akuttberedskap.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

På tross av begrensede ressurser, både økonomisk og personellmessig, har Fylkesmannen i Oslo og Akershus hatt god dialog med kommunene/bydelene i vårt område. Det jobbes med mange tiltak innenfor Omsorgsplan 2020, herunder Demensplan 2020. Det er et stort potensiale for kommunene å samhandle på tvers av virksomheter innenfor et fagområde (eks. mellom sykehjem og hjemmetjeneste) eller mellom fagområder (helse-, omsorg- og sosial). Flere kommuner i Akershus er i sammenslåingsprosesser, noe som gir faglige og organisatoriske utfordringer. Den store porteføljen Fylkesmannen har på tilskuddsforvaltning (eksempelvis kompetanse- og innovasjonstilskuddet, lindrende behandling, velferdsteknologi, habilitering og rehabilitering) bidrar til at kommunene satser på kompetanseoppbygging og kvalitetsutvikling av tjenestene, samt at tjenestene ses i sammenheng med både Primærhelsetjenestemeldingen og Omsorg 2020. Vi ser at flere kommuner enn tidligere igangsetter felles prosjekter som de søker tilskuddsmidler til. Gjennom Fylkesmannens formaliserte samarbeid med Utviklingssentrene for sykehjem og hjemmetjenester i vårt område har vi satt på dagsorden mange av de nasjonale føringene på helseområdet. Vi gjennomførte tre samlinger med temaet Leve hele livet der kommuner og bydeler fikk anledning til å presentere ulike vellykkede prosjekter innenfor reformens hovedområder.

Fylkesmannen har hatt en viktig rolle i å støtte arbeidet i demensnettverkene i Oslo og Akershus. Vi har også hatt et godt samarbeid med tannhelsetjenesten i Oslo og Akershus fylkeskommune, hvor bl.a. tannhelsetilbud og ernæring er blitt satt på dagsorden.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppgjøret for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

Oslo:

Alle midler som tildeles fra Helsedirektoratet blir benyttet fullt ut. Det er flere søknader som ikke blir innvilget da det ikke blir prioritert ut fra tilgjengelige midler og faglig innhold. Om lag 160 000 000 blir tildelt på de to tilskuddene. Behovet for midler er som sagt større.

Midlene går til mange tiltak og tjenester som jobber godt med å utvikle etablerte tjenester og til å utvikle nye tiltak. Det er etablert flere stillinger i rus og psykisk helsetjenester som igjen gir et høyt aktivitetsnivå. Oslo kommune har likevel ikke gode rutiner/praksis for evaluering av tiltak og tjenester og rapporteringen til helseavdelingen er mangelfull. Derfor er det vanskelig å vurdere kvalitet og forankring i de tiltakene som får tildelt midler. Det er et inntrykk av at kommunen har et stykke igjen på alle fem hovedmål i Opptrappingsplanen for rusfeltet.

Selv om søknader er forankret i kommunens og bydelenes ledelse opplever flere tilskuddsmottakere usikkerhet ved nytt budsjettår, noe som går ut over langsiktig planlegging og vanskeliggjør å beholde ansatte på midlertidige kontrakter. Helseavdelingen oppfatter at Oslo kommune ikke systematisk bygger opp under de tiltakene som har fått midler ved å benytte «frie midler» til rusfeltet for å styrke og sikre de tiltakene med en egenandel som blir større for hvert år. Dette er tatt opp med Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid ved flere anledninger.

Akershus:

Tilskudd til kommunalt rusarbeid er godt innarbeidet og nyttiggjøres godt i kommunene. Grunnen til at fire kommuner ikke er med handler dels om at noen opplever prosedyren rundt søknadsprosessen som omstendelig og krevende.

For flere kommuner har arbeidet blitt løftet slik at det utgjør en stor forskjell. Der det i tillegg er gjennomført brukerplanundersøkelser ser det ut til at tallmaterialet fra denne kartleggingen fører til bedre politisk gjennomslag med tanke på kommunale prioriteringer av rusfeltet i takt med at tilskuddene trappes ned. Det jobbes på mange måter etter opptrappingsplanens intensjoner ved at det satses på flere levekårsområder knyttet til rusavhengiges ofte vanskelige livssituasjon.

Når det gjelder "tilskudd til langvarige og sammensatte behov" har det vært en stor økning av kommuner som har søkt om midler til FACT-team. Her blir det imidlertid en jobb å gjøre med tanke på veiledning og opplæring av kommunene, sammen med spesialisthelsetjenesten for å etablere klare samarbeidsavtaler og team som kan jobbe på tvers av 1. og 2. linjenivå. Her samarbeider helseavdelingen med både KoRusØst, NROP og NAPHA.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptrappingsplanen for rusfeltet.

Oslo:

Helseavdelingen har sammen med KoRus Oslo hatt to dialogmøter med ledere fra Oslo kommune. Hensikten har vært å fokusere på delmål i planen, informere om tilskuddsordningen kommunalt rusarbeid og drøfte målsetningene. Vi har og hatt innlegg fra Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid om kommunens ruspolitikk og fremlegg av delrapport 1 fra FAFO. Finansieringsordningene med tilskudd og frie midler har vært forklart grundig, også overfor Byrådsavdeling for eldre, helse og arbeid. Det ser ut til at bruken av frie midler som «kompensasjon» for reduksjon i tilskuddene ikke blir håndtert slik de er tenkt. En ansatt fra FMOA har deltatt i arbeidsutvalget for Opptrappingsplan for rusfeltet og ut fra dette tatt initiativ til å benytte rådgivende strategi for fylkesmannsembeter og kompetansesentre. Tiltak i oversendt virksomhetsplan for Opptrappingsplanen for rusfeltet er gjennomført med noen endringer.

Akershus:

Det er etablert flere arenaer for erfaringsutveksling og faglig påfyll både på tjenesteledernivå og blant fagpersonell. Det er åpenbare positive endringer i arbeidet hos flere av kommunene til beste for brukerne av tjenestene. Den relativt store økningen av både fleksible team og bruk av erfaringskonsulenter i tjenestene er viktige grep i mange kommuner.

Det jobbes målrettet med flere kommuner i Akershus med tanke på igangsetting av BrukerPlan og kommunesammenslåingsprosessene er en av flere årsaker til at ikke flere kommuner er i gang med dette.

Boligsosialt arbeid har fått ekstra oppmerksomhet i 2018 hvor helseavdelingen sammen med sosial- og familieavdelingen avholder samlinger med fokus på boliger til vanskeligstilte og å få dette inn i ordinært kommunalt planarbeid. Her er Husbanken også med.

Tidlig intervensjonstiltak har hatt ekstra fokus i enkelte kommuner som sammen med helseavdelingen og KoRusØst har jobbet spesielt med denne utfordringen.

Samlet sett har rusarbeidet i kommunene innrettet seg mer i tråd med opptrappingsplanen med tanke på fokus på tidlig innsats. Det er fortsatt mange uønskede brudd i behandlingsopplegg mellom kommune og spesialisthelsetjenesten. Det kan være et håp at "pakkeforløpet" kan rette noe oppmerksomhet på dette og få til bedre flyt mellom nivåene til beste for brukerne. Når det gjelder ettervern og oppfølging har et bredere anlagt perspektiv på hva hjelpen skal være bragt inn flere levekårsområder rundt den enkelte bruker, slik som skole, arbeid, utdanning, helse samt økonomi og bolig.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

Frisklivssentraler

Det er de nyopprettede sentralene, som er blitt prioritert med hensyn til tilskuddsmidler i 2018, og midlene som blir tildelt de enkelte bydel/kommune, er en styrke for å få bygget opp sentraler med god kvalitet.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptrappingsplanen.

Se besvarelse under 3.1.3.1.2.2.

Vergeregnskap (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap. Rapporten skal også inneholde hvor mange verger som er fratatt oppdrag i løpet av 2018 på bakgrunn av regnskapskontroll.

Arbeidet med kontroll av regnskap omfatter hovedsakelig sentralt uttrekk, men også kontroller på bakgrunn av bekymringsmeldinger og lignende.

Oppfølging etter vergeregnskaps-kontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
2 098	0	0	34

Vi får ikke tallmateriale fra SRF som kan gi oss full oversikt, derav mangler tall på totalt antall levert

Gjennomgang av oppdrag med advokat som verge (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på resultatet av gjennomgangen av oppdrag hvor det blir benyttet advokat som verge med timebetaling etter offentlig salærsats jfr. oppdrag 3.3.2.1.2 i tildelingsbrevet. Dersom oppdraget ble rapportert avsluttet i 1. tertial bortfaller rapporteringskravet.

I all hovedsak avsluttet 1. tertial. FMOA har arbeidet med avslutning/bytte av advokatverge siden oppstart i 2013, oppdraget antas å være avsluttet.

Gjennomføring av særskilt oppgave på EMA-feltet (fra kapittel 7.3.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på gjennomføringen av den særskilte oppgaven på EMA-området, jf. punkt 5.3.4.6 i virksomhets- og økonomiinstruksen.

Vi gjennomførte ikke nasjonalt seminar i 2018, dette utfra ressursituasjon. For å avhjelpe anskaffet vi opptaks- og strømmeutstyr, slik at informasjon kan deles på en mer kostnadseffektiv måte. Har påbegynt arbeid med veileder for verger og representanter, dette arbeidet videreføres i 2019 dersom ressursit. forsvarer det. Ellers er det fortsatt et stort behov for veiledning av øvrige embeter, antall ema tatt i

betraktning. Det kan synes som informasjonsbehovet øker ved lave ankomster, dette er for så vidt naturlig da noe av kompetansen/erfaringer forsvinner.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for tilsyn utover vergeregnskapskontroll som er gjort med vergene i sitt område i 2018. Fylkesmannen skal også kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

I 2018 startet arbeidet med planlegging av systematisk tilsynsarbeid, arbeidet ble ikke prioritert ferdigstilt pga sammenslåingsprosessen med Østfold/Buskerud. Arbeidet vil bli svært høyt prioritert i 2019. Tilsyn har så langt blitt gjennomført på bakgrunn av bekymringsmeldinger eller egne funn. Oppfølging avhenger av alvorlighet, men normalt forelegges saken for vergen til uttalelse før det tas en beslutning. Tilsynet kan i ytterste konsekvens medføre at oppdraget fratras vergen, ellers leder slike tilsyn som oftest til veiledning i konkret spørsmål, eller det konkluderes med at det ikke foreligger kritikkverdige forhold.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 hvor det er gjennomført samtale med vergehaver. Fylkesmannen skal i tillegg redegjøre for hovedgrunnene til at samtaler eventuelt ikke er gjennomført.

Hovedgrunnen til at samtaler ikke gjennomføres er at vi ikke lykkes å komme i kontakt med vergehaver, eller at han/hun ikke ønsker å snakke med oss. Ellers er årsakene at vedk ikke er i stand til å gjennomføre samtale pga sin helsetilstand, eller det sterkt frarådes av ansvarlig lege/behandlingsansvarlig

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved gjennomgang av gamle saker.

I nye saker innhentes nødvendig dokumentasjon og samtaler gjennomføres dersom dette er mulig. Ifb med saker om bytte av verge eller endring av vergemålet, eller dersom vi ellers blir oppmerksom på dette, tar vi en nærmere vurdering av vergemålets omfang.

Det bemerkes at i flertallet av de saker vi mottar er det et totalbehov, dvs **at vergemålet etter individtilpasning skal være generelt**. Dette, samt det forhold at vergen får klare retningslinjer mht å ikke foreta mer enn nødvendig innebærer at vi etter vårt syn tilfredsstiller lovens krav til individtilpasning.

Fremtidsfullmakter (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet for å øke bruken av fremtidsfullmakter.

Vi informerer om fremtidsfullmakter i alle de smh hvor vi holder foredrag, kurs, deltar i ulike møter mv. Vi blir også bedt om å holde foredrag eller informere om temaet blant annet på advokatkurs, i større banker mv. I tillegg har vi utarbeidet grundig informasjonsmateriale som kan sendes ut ved behov, eller aller helst leses på våre nettsider.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Retts hjelp

Bokført kappost 047001 totalt kr 39 700 297.

Av dette utgjør:

Tolker (både personinntekt og næringsinntekt) : kr
1 994 090

Reiseutlegg tolker og
advokater:
kr 373 447

Kontrollkommisjonen:
kr 5 676 073

Salær
kr
31 656 689

Saksbehandlingstiden er avhengig av hva slags sak det gjelder. Noen saker blir behandlet umiddelbart - dette gjelder særlig salærkravene vi mottar elektronisk via rettsråd, men dette er selvfølgelig avhengig av at saken er tilstrekkelig opplyst. Øvrige saker bli behandlet så raskt som mulig, og innen ca. 4 uker.

Vi hadde ca. 50 saker i restanse ved årsskifte.

Hva sakene gjelder mm. fremgår av statistikk skjema sendt direkte til Statens sivilrettsforvaltning.

Vi legger til grunn at utbetalingene i 2019 vil bli tilsvarende som i 2018, eventuelt noe økning, da salærsatsen er gått opp fra kr 1020 til kr 1040. Utbetalingene er også avhengig av om det skjer større regelendringer som kan påvirke utbetalingene. Vi har merket oss at det er gjort en endring i stykkprisforskriften i saker om statsborgerskap som kan påvirke noe. En eventuell økning i antall asylsøkere vil også kunne påvirke forbruket.

Retts hjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkommne søknader	5 817	5 685	132
Innvilgede søknader	5 400	5 361	39
Avslåtte søknader	456	363	93

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Vi legger til grunn at utbetalingene i 2019 vil bli tilsvarende som i 2018, dvs. ca 39 000 000 totalt, eventuelt noe økning, da salærsatsen er gått opp fra kr 1020 til kr 1040. Utbetalingene er også avhengig av om det skjer større regelendringer som kan påvirke utbetalingene. Vi har merket oss at det er gjort en endring i stykkprisforskriften i saker m statsborgerskap som kan påvirke noe. En eventuell økning i antall asylsøkere vil også kunne påvirke forbruket.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

I 2018 har vi behandlet 36 klagesaker. Av disse er 30 stadfestet, 2 er omgjort og 4 vedtak ble opphevet.

29 saker omhandlet avslag på introduksjonsordning/forlengelse av programmet. 7 saker omhandlet innholdet i programmet.

Selv om vi ikke har et stort antall klagesaker har vi svært mange henvendelser per mail og telefon som vi besvarer med informasjon, råd og veiledning.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)

Rapportere på

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Totalt syv saker har omhandlet norsk opplæring og samfunnskunnskap. Dette er vesentlig klager om rett til norsk opplæring. Disse sakene er stadfestet.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.3.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

I 2018 arrangerte vi fire statsborgerseremonier i Oslo rådhus. Til sammen deltok 1.196 nye statsborgere på disse seremoniene i Oslo og Akershus.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.4.3.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

I følge tallene som er sendt inn til Kompetanse Norge var det per 30.06.18 totalt 283,24 årsverk i Oslo og Akershus som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Pr 31.12.18 var det 304,85 årsverk som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Samfunnssikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen](#)
- Ny sjekklister som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

Fylkesmannen omtalte veilederen og den nye sjekklister spesifikt i vårt forventningsbrev. Da sjekklister kom sendte vi e-post til alle kommunene og laget en nettsak om dette.

ROS som integrert del av planer (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Erfarer embetet at ROS er en integrert del av planene i kommunene? Hvis ikke, gi en kort forklaring.

Stort sett er ROS en integrert del av planene, men vi har hatt utfordringer med enkelte kommuneplaner som ikke har gjennomført ROS-analyse, eller laget en svært mangefull analyse.

Utfordringer i plansaker (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hvilke utfordringer embetene har i plansaker når det gjelder integrering av ROS.

Det virker å være stor forvirring om forholdet mellom overordnet ROS (kommuneROS) og kravet om ROS-analyse i PBL § 4-3.

Bruk av veileder, sjekklister og fylkets klimaprofil (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)

Rapportere på

Hvor mange kommuner har tatt i bruk [veileder](#), sjekklister og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS-Analyser pr. 31.12.18?

Sjekklisten kom sent og vi har ikke prioritert å kontrollere kommunenes bruk av denne, veileder, m.m.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

DSB har som mål at kommunene etablerer hensynssoner i kommuneplaner rundt eksisterende storulykkevirksomheter, slik at det ikke skjer en u hensiktsmessig utvikling i arealene rundt disse. Beskriv i hvilken grad dette har blitt gjennomført i nyere kommuneplaner.

Fylkesmannen har avholdt seminar for de kommunene som har storulykkesbedrifter i hvordan dette skal gjøres. Det har blitt fulgt opp i noen kommuneplaner, men seminaret ble holdt etter at mange av kommuneplanene ble rullert. Vi har i rullering påpekt at hensynssonene må legges inn. Vi har i et tilfelle fremmet innsigelse til en etablering i nærhet til storulykkevirksomhet.

Samordning av beredskapsplaner mot storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)**Rapportere på**

Hvordan følger fylkesmannen opp at kommuner med storulykkevirksomheter har samordnet kommunes overordnede beredskapsplan med storulykke virksomhetens beredskapsplan?

Dette punktet er ikke fulgt opp i 2018.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)**Rapportere på**

Når ble siste fylkesROS gjennomført?

Årstallet for gjennomføring av siste FylkesROS er 2016. den ble revidert i 2017 med tillegg for urbanflom og vannforsyning.

FylkesROS - oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)**Rapportere på**

Foreligger det en oppfølgingsplan til fylkesROS, og i så fall når ble den sist oppdatert?

Det foreligger en oppfølgingsplan som ble utarbeidet/oppdatert i 2017. Et nytt tema/scenarie for oppfølging skulle tilføyes hvert år. Dette har ikke blitt fulgt opp grunnet beslutning om opprettelse av nytt embete fra 1.1.2019.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)**Rapportere på**

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Vi har samlet kommunene og brann- og redningsetatene til forberedelse/forebygging/samordnet innsats i forhold til flom og skogbrann, herunder urbanflom. Samordnet informasjon og varsling til kommunene ble også gjort i forbindelse med uværet Knud. Som følge av utstrakt skogbrannberedskap og hendelser med krevende slukking fikk alle kommuner anledning til å søke om skjønnsmidler for å dekke deler av utgiftene. De som søkte fikk midler. Det var kommuner på nedre Romerike knyttet til nedre Romerike brann- og redningsetat.

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.13 i TB)**Rapportere på**

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Embetet deltok i nasjonal arbeidsgruppe for revisjon av underliggende planverk knyttet til SBS. Vakanse i nok en stilling fra 1.11.2018 gjorde at vi ikke kunne delta i siste fase av prosjektet. Implementering av revisjoner følges opp i nytt embete etter 1.1.2019.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Vi henviser til økonomirapporteringen.

Klimaendringer og klimatilpasning i plansaker for 2018 (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)

Rapportere på

Rapportere om hvordan klimaendringer og klimatilpasning ble tatt hensyn til i plansakene for 2018. Tilbakemeldingen skal omfatte hvilke plansaker som ble behandlet (fra planstrategi til reguleringsplaner), og i hvilken andel av disse plansakene klimaendringer var inkludert. I tillegg vil vi at Fylkesmannen gir en vurdering av hvor godt klimaendringer var ivarettatt i disse sakene: I hvor stor andel av plansakene var klimaendringer og klimatilpasning godt behandlet, mangelfullt behandlet og eventuelt om det ble gitt innsigelse i noen av sakene.

Grunnet manglende kapasitet hos oss har vi kun gjort dette for kommuneplaner.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)

Rapportere på

Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan og andel av innsendte avfallsplaner i havner som er godkjent eller regodkjent.

57 havner er godkjent i 2018 av Fylkesmannen og de fleste avfallsplanene er regodkjente.

88 havner har godkjente avfallsplaner.

Det er fortsatt noen småbåthavner (ca 10 stk) som ikke har godkjente avfallsplaner. Kommunene tar lite initiativ til å innlemme flere småbåthavner når de skal utarbeide oppdatert felles avfallsplan for regodkjenning. Vi har gjort 2 tilsyn i år på småbåthavner som mangler godkjente avfallsplaner.

Antall havner

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Antall havner	Antall godkjente planer
Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan	12	100	88
Andel av innsendte avfallsplaner som er godkjent	0	88	88
Andel av innsendte planer som er regodkjent	0	57	57

Denne tabellen ber om feil informasjon, for å kunne gi svar på det som etterspørres. (antall godkjente planer kan ikke trekkes fra antall havner for å gi de svarene dere ønsker, da en plan kan inneholde mange havner). Vi har derfor kun forholdt oss til antall havner og ikke planer.

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)

Rapportere på

Rapport om status for arbeidet mot fremmede organismer.

Fylkesmannen har bidratt med veiledningen og opplæring av kommunene om regelverk og status for arbeidet med fremmede arter gjennom vår årlige fagsamling for kommunene og løpende dialog gjennom året. Fylkesmannen har gitt økonomisk støtte til kommunene og det er utført omfattende tiltak mot fremmede organismer lokalt. Fylkesmannen har hatt fire sommervikarer som har fjernet fremmede arter i verneområdene i OA. Havforskningsinstituttet har kartlagt Indre Oslofjord for stillehavsøsters. Norsk Institutt for Naturforskning har undersøkt utvalgte vann for fremmede fiskeslag. Oslo og Akershus har flere truede arter og naturtyper enn resten av landet og spredning av fremmede arter er en av de største truslene mot verdiene. Fylkesmannen følger den regionale handlingsplanen mot fremmede arter. Tiltak og informasjon gir gode resultater, men det er behov for å fortsette med årlige tiltak mot fremmede arter.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Mange arter (kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø, parkslirekne, kanadagullris, russesvalerot, stillehavsøsters +++)	Bekjempelse	13 kommuner: bekjempelse, informasjon og kartlegging	13 kommuner: Oslo, Nannestad, Vestby, Asker, Sørums, Nesodden, Ås, Rælingen, Fet, Lørenskog, Bærum, Oppegård, Frogn	Fylkesmannen har tildelt økonomisk støtte til 13 kommuner for å gjøre tiltak mot fremmede organismer lokalt. Funn er lagt inn i Artsobservasjoner under prosjekt Fylkesmannen i Oslo og Akershus, fremmede arter. I 2018 ble 379 nye registreringer lagt inn i prosjektet.	709 000
Mange arter	Opplærings tiltak	Regional fagsamling om fremmede arter	Alle kommuner fra Oslo og Akershus inkludert fra fylkene Østfold og Buskerud har vært invitert, samt foredragsholdere fra Artsdatabanken, Statens vegvesen/Norges miljø og biovitenskaplige universitet og Havforskningsinstituttet.	Årlig fagsamling om fremmede arter	40 621
Karplanter, marine arter, ferskvannsararter	Utarbeidelse av regional handlingsplan	Oppdatering av prioritering og tiltaksplaner i handlingsplanen	Oslo og Akershus	Kontrakt med Naturhistorisk Museum (karplanter), NINA (ferskvannsararter) og NIVA (marine arter) og revidering av handlingsplanlistene for prioritering av tiltak. Alle som har jobbet med oppdateringen har vært involvert i arbeidet med vår regionale handlingsplan fra 2010 og sitter også i ekspertgruppene som jobber med den nye fremmede artslista.	60 750
Rynkerose	Bekjempelse	Bekjempelse av rynkerose i kystsonen	Asker og Bærum	Sommervikarer har fulgt opp tidligere bekjempede rynkeroser i kystsonen ved bruk av midler fra skjøtsel og drift i verneområder i år.	0
Stillehavsøsters	Bekjempelse	Oppfølging av Handlingsplan stillehavsøsters	Oslo og Vestfold fylkeskommune	Kartlegging av stillehavsøsters i Indre Oslofjord av Havforskningsinstituttet og tiltak mot stillehavsøsters i Oslo. Oslo har mindreforbruk på sitt omsøkte prosjekt kartlegging og bekjempelse av stillehavsøsters i tilknytning av badestrendene på Huk og Hvervenbukta, midlene er omfordelt til bekjempelse av karplanter.	150 000
Fremmede fiskeslag inkl. signalkreps	Kartlegging	Kartlegging ved bruk av eDNA	Asker, Røyken og Moss kommuner	NINA har ved bruk av eDNA kartlagt rødgiellet solabbor, koikarpe og soppen Bd som forårsaket sykdom på amfibier.	100 000
					1 060 371

Myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Rapport om gjennomført nødvendige pålegg knyttet til myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften pr. 31.12. 2018

Vi har sørget for at overvåkingsdata fra de kommunale renseanleggene (kap.14. anleggene) og avfallsdeponiene er koblet opp mot vannforskriftens databaser. Innleggelse av data fra kommunalt avløp og data fra 14 avfallsdeponier er fullført. Data fra 5-6 deponier gjenstår – og vil bli lagt inn i første kvartal 2019.

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Fylkesmannen skal bidra til å samordne, forenkle og effektivisere statlig virksomhet. Vårt samordningsansvar er mellom alle forvaltningsnivåer og sektorer. Målet er lokal handlefrihet innenfor nasjonale rammer. Dette krever at vi er aktive, løsningsorienterte og ser helheten.

Hovedmål 2 under kap. 3 oppsummerer i all hovedsak hvordan våre fagavdelinger samarbeider systematisk med relevante statlige etater på regionalt nivå, blant annet for å sikre god samordning og legge til rette for gode helhetsløsninger.

For å nevne noen samordningstiltak viser vi til følgende:

Systematisk kommunedialog: statlig råd og veiledning gjennom kurs og konferanser, regelverkssamlinger, kommunebesøk og skjønnstildeling.

Årlig forventningsbrev: Oversikt over viktige styringssignaler fra staten til kommunesektoren. Hjelp til å prioritere oppgaver som må løses med hjemmel i lov og hvilke signaler som er ment som retningsgivende fra departementenes side.

Tilsynskoordinering: Samarbeid med Kontrollutvalgssekretariatet og andre statlige tilsynsmyndigheter, egen plan for samordning av all tilsynsaktivitet og rutine for samordning av virkemiddelbruk. Summen av oppgavene den enkelte kommune pålegges skal ikke overstige ressurser.

Kommunal økonomi: På tilskuddsområdet er det et hav av midler kommunene kan søke på. Som et forsøk på å gjøre tilskuddsordningene oversiktlig for kommunene ble det i år laget en presentasjon som viser hvilken etat som har ansvar for hvilke ordninger innenfor de ulike fagområdene. Slik vi erfarer det er problemet størst innenfor helseområdet, hvor det er mange ordninger kommuner kan søke på, mens de behandles av ulike aktører, slik som oss og Helsedirektoratet.

Tverrfaglige utviklingsprosjekter: 0-24 samarbeid, lokalt omstillings- og utviklingsarbeid m.m. Bort med silotenkning og mer effektiv tverrfaglig samarbeid.

Omstilling i kommunene: I år har det vært grensejusteringssaker som vi har jobbet mest med. Alle de tre sakene vi har hatt har resultert i endringer i kommunegrenser.

Internt løses arbeidet ved at det er nedsatt en tverrfaglig sammensatt prosjektgruppe med jurist, arealplanleggere, økonom og kommunikasjonsrådgiver.

Videre stimulerer vi til lokal omstilling og modernisering i kommunesektoren ved å gi en del av skjønnsrammen som støtte til fornyings- og innovasjonsprosjekter i kommunene.

Gode og vellykkede prosjekter spres gjennom ulike arenaer til flere kommuner. KS sine regionale digitaliseringskonferanser har også hatt fornyings- og innovasjonsarbeid i fylke på dagsorden.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

Arbeidsformer som fungerer internt og eksternt har vi ikke funnet grunn til å endre på. Mye av arbeidet med samordning av statlig tilsyn er derfor videreført fra 2017 til 2018.

Det som er nytt og spennende er det påbegynte arbeidet med nasjonal tilsynskalender, som ledes av Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Det er et prosjekt som vi har stor glede av å være med på og er lærerikt. Vi er spent på fortsettelsen.

En forutsetning for å få til en god samordning av statlig tilsyn med andre tilsynsetater er å kunne samordne oss internt først. Vi tok noen grep i 2017 som vi opplever har vært vellykket og som vi har fortsatt med i 2018. Dette gjelder:

- * Opprettelse av intern tilsynskoordinatorgruppe
- * Digital tilsynskalender for intern planlegging
- * Samordning av tilsyn på dagsorden i ledermøte

Når det gjelder eksternt tilsynssamordning i 2018 har vi også her gjort stort sett det samme som i 2017. Dette gjelder:

- * To halvårslige møter med Kontrollutvalgssekretariatet i Oslo, Follo og Romerike
- * Plan for samordning av tilsyn med andre statlige tilsynsmyndigheter: Denne planen oppsummerer all intern og eksternt samordning av tilsyn rettet mot kommunesektoren. Planen legges ut på vår nettside og oppdateres en gang i året.

Det vi vet er at den samordnede tilsynsplanen blir brukt, og at kommuner etterlyser den når den er forsinket. Vi antar derfor at den har en viss verdi og gir kommuner forutsigbarhet. Vi har ikke mottatt tilbakemeldinger fra kommuner og fylkeskommuner om at vi ikke er koordinerte i tid internt og eksternt, og tror derfor at samordningen hos oss fungerer bra.

Når det gjelder tilsynsbelastning har nok Nesodden kommune vært mest belastet. I 2018 er det gjennomført tre tilsyn fra oss (to stedlige og et skriftlig) i tillegg til egenkontrollen som også har hatt like mange tilsyn. I og med at kommunen ikke er tilfeldig valgt, har vi vurdert dette som forsvarlig. Krav til et høyt antall tilsyn per fagområdet og relativt få antall kommuner å føre tilsyn med, er alltid utfordrende.

Læringsaktiviteter er mest utbredt på Helse-, sosial-, og barnehage- og utdanningsavdelingen. Hovedforklaringen på det er tilsynsmetoden som legger opp til dette (landsomfattende- og felles nasjonale tilsyn).

Eksempelvis når vi gjennomfører tilsyn etter Metodehåndboka til Utdanningsdirektoratet, har vi åpningsmøter og sluttmøter, der vi oppfordrer kommunene til å invitere bredt slik at flere skal få læringseffekt av at vi er på tilsyn på en skole eller i en kommune. I tillegg inviterer vi til regelverkssamlinger i forkant av tilsyn, der alle kommuner får mulighet for en gjennomgang av regelverk på de områdene som er nasjonale.

Udir har utarbeidet et digitalt verktøy som heter Reflex, som er et godt verktøy for kommunene for å vurdere om egen praksis er i tråd med regelverket. Mange kommuner gir tilbakemelding om at de bruker dette verktøyet, også uten at vi er på tilsyn.

Vi har ikke fått tilbakemelding fra kommuner om at tilsynsbelastningen er for stor. Tilbakemeldingene fra kommunene er at de opplever at formen på tilsyn gir dem mulighet for å forbedre seg, og at det har vært fokus, ikke å finne feil.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Både foreløpige og endelige KOSTRA-tall blir gjennomgått og fulgt opp med kommuner. For å forbedre/ øke kvaliteten på KOSTRA-data startet vi tidlig i 2018 med å følge opp kommuner. "Filuttrekk" ble brukt aktivt i det arbeidet. Det er økonomisjefene som vi kommuniserer med og anmoder om retting.

Vi ser at antall feil har redusert seg over tid, og at tett kontakt før og etter rapportering gir resultater. Antall feil i nøkkeltallene om eiendomsforvaltning (forvaltning (F121 og renhold (A075)) er redusert med 40 % fra i fjor. Vi har to kommuner som trenger å bli fulgt opp ekstra, og det vil vi selvfølgelig prioritere.

For øvrig legges informasjon om rapportering ut på våre nettsider, med spes. fokus på nøkkeltallene om eiendomsforvaltning. KOSTRA brukes aktivt både internt og i dialog med kommuner. Internt lager vi kommuneprofiler med utgangspunkt i utvalgte nøkkeltall fra KOSTRA per fagområde og analyserer de. Denne oversikten brukes som «områdeovervåking» til eget bruk.

På økonomiområdet har fylkesmennene i Buskerud, Oslo og Akershus, Østfold, Vestfold, Telemark, Agder og Rogaland et godt nettverkssamarbeid med faste møter. Hensikten er blant annet å skape faglig godt samarbeid på tvers av embetene, å hindre sårbarhet, og å sikre lik behandling av saker.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Vi har ingen kommuner i ROBEK- registeret, men vi har noen få som vi er litt bekymret for. Disse blir først og fremst fulgt opp gjennom dialog og veiledning. Vi er nøye i vurdering av deres budsjett dokumenter, og behandling av søknader om garantier og skjønnsmidler. Gjennom internt analysearbeid av kommunenes økonomi får vi mye nyttig informasjon, som vi bruker og formidler i møte med kommuner. Av analyser bruker vi KS sine modeller, KOSTRA, effektivitetsanalysen, fylkeskommunenes statistikk og befolkningsprognoser. Vi abonnerer også på lokalaviser slik at vi får med oss lokale diskusjoner og saker som rører seg i kommunene.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

Våre fylkesvise rammer for skjønnsmidler for 2018 var på 60,5 millioner kroner. Av disse ble 49,8 millioner tildelt som ordinært skjønn/basisramme og resten ble satt av til fornyings- og innovasjonsprosjekter og som kompensasjon til kommuner for uforutsette utgifter i løpet av budsjettåret.

Som kjent får Oslo kommune tildelt en skjønnsramme på 5,7 mill. kroner og er forbeholdt kun prosjektskjønn. I 2018 utløste Oslo kommune v/ Byrådsavdeling for finans denne rammen ved å sende inn fire prosjektsøknader. Det er byrådsavdelingen som tar imot alle søknader fra bydeler og etater, og velger ut de mest aktuelle som det søkes midler til. De fire søknadene vi mottok og har godkjent er disse:

1. Samhandling mellom bydel Vestre Aker og Vid høyskole: Samfunnsutvikling i praksis på Hovseter (kroner 500 000,-). Stor sosial ulikhet og stor forskjell i levekår i bydel Vestre Aker. Ønsker mer helhetlige og forebyggende tjenester til beboere i kommunale boliger på Hovseter. Områdesatsning
2. Tverrfaglig høyintensiv rehabilitering (kroner 2 000 000,-). Forskningsbasert tjenesteinnovasjonsprosjekt for slagpasienter. Prosjektet vil utvikle og teste ut metodikk (mot en kontrollgruppe) for bruk av høyintensiv trening gjennomført av tverrfaglige arbeidsgrupper. Stor samfunnsøkonomisk gevinst, økt pasientsikkerhet, økt livskvalitet til pasienter og pårørende.
3. Delprosjekt til Erfaringsskolen i Oslo (kroner 585 000,-). Tiltak til å utdanne og ansette medarbeidere med brukererfaringer fra psykisk helse og/eller rus. 15 studieplasser.

4. Digital saksbehandling av visler (kroner 2 612 000,-). Målet med prosjektet er å utvikle et digitalt verktøy for all kommunal saksbehandling knyttet til arbeid med visler, og samhandling med andre offentlige myndigheter.

Når det gjelder tilbakeholdte skjønnsmidler for Akershus kommuner var den avsatte rammen på 5,5 mill. kroner. I et skriftlig brev ble alle kommuner invitert til å søke midler til disse tre forholdene:

- Kompensasjon for uforutsette hendelser (en felles søknad mottatt for seks kommuner, behandlet hver for seg)
- Kommunespesifikke forhold (en søknad mottatt)
- Prosjektskjønn (21 søknader mottatt)

I alt mottok vi 28 søknader fra kommuner i Akershus på de tilbakeholdte skjønnsmidler på om lag 18 mill. kroner. Av disse ble 12 søknader godkjent og tilkjent midler. Øvrige har vi ikke godkjent, da de etter vår vurdering ikke var i tråd med departementets retningslinjer.

Søknader om projektskjønn kommer i ISORD og behandles der, men i tillegg skriver vi et skriftlig brev til kommuner med begrunnelse for våre vurderinger. Dette gjelder både søknader som det gis midler til og de vi ikke godkjenner. Vi opplever at denne formen for tilbakemelding sikrer åpenhet rundt våre tildelinger og at like tilfeller blir behandlet likt.

Når tildelingsrunden er over og kommuner har fått sine svarbrev på søknader, legges også en oversikt over prosjekter som er godkjent på våre nettsider. Dette for å spre informasjon om aktuelle prosjekter til alle våre kommuner. Kommuner oppfordres til å bruke sine nettverk til å spre resultater av prosjektene. Vi følger også internt med på hvilke prosjekter som har vært vellykket, slik at de kan brukes som eksempler på våre egne fagsamlinger.

Nedenfor viser vi til to av flere gode prosjekter som etter vårt syn har vært vellykket i forhold til fastsatte prosjektmål og i forhold til nytteverdien for andre kommuner.

Oslo kommune har hatt et prosjekt om Uttesting av programvare for robotisering innenfor bydelenes service- og støttetjenester. I dette prosjektet har bydel Alna, Stovner og Utviklings- og kompetanseenheten vært involvert. Utfordringen som skulle tas tak i dette prosjektet gikk ut på å utvikle fullautomatiserte administrative tjenester med lav sårbarhet. Dette som et svar på forventning om stadig større effektivitet og bedre service mot innbyggerne og også mot kommunens egne ansatte. Som case ble «etterkontroll av vederlagsberegning for sykehjemsplasser» og «opplasting av underbilag til inngående faktura» brukt.

Noen målbare gevinster som prosjektet viser til er:

- Redusert saksbehandlingstid for vederlagsberegning. Den totale saksbehandlingstiden for bydel Stovner redusert fra 6 måneder til 2-3 dager.
- Redusert overtid knyttet til uthenting og oppsett av grunnlagsdata for etterskuddsvis vederlagsberegning
- Økt kvalitet/mindre risiko for feil ved oppsett av grunnlagsdata for vederlagsberegning
- Reduksjon i repeterende arbeid og bedre tid til mer krevende faglig arbeid
- Økt etterlevelse for elektronisk lagring av underbilag til inngående faktura
- Redusert tidsbruk ved lagring av underbilag til inngående faktura er redusert med gjennomsnittlig 3 min pr bilag.

Et annet prosjekt som vi anser for å være vellykket er fra Skedsmo kommune som fikk 900 000 kroner til prosjekt om utvikling av digital innbyggedialog basert på Altinn. Det er i 2017/2018 levert flere nye dialogløsninger innenfor skole / hjem-samarbeidet. Disse er tilgjengelige for andre kommuner gjennom Altinn-plattformen. Ett konkret eksempel er tjenesten «søke fri fra skolen», som gjenbraker den offentlige felleskomponenter og data fra egne fagsystemer for å forenkle prosessen. 80% av feltene i den gamle løsningen er nå preutfylt for bruker.

Sammen med et brukervennlig design som er optimalisert for mobil, reduserer dette tiden for bruker, samtidig som kvaliteten på dataene som blir innsendt, blir bedre. Dersom dagens manuelle skjema innen skole blir digitalisert, blir besparelsen 8.115 timer for sluttbruker. Den interne besparelsen ved hjelp av preutfylling og bedre datakvalitet for eksisterende skjema, utgjør 6.000 timer. For skolesektoren utgjør det minimum 1.250 timer i året for dagens manuelle skjema.

En videre effekt med prosjektet er at søknadene nå, i motsetning til tidligere, blir automatisk journal-ført på elevens digitale mappe ved hjelp av API'et til sak/arkivløsningen (Ephorte). Den interne besparelsen dreier seg om 10 minutter pr søknad. Med 2.500 søknader i året utgjør dette to ukesverk, men betydelig mer totalt da dette har direkte overføringsverdi for alle søknader vi utvikler.

Arbeidet er presentert på nasjonale konferanser, som bl.a NOKIOS-konferansen i Trondheim i oktober. Her holdt Skedsmo kommune workshop i tjenesteutvikling på Altinnplattformen med mange kommuner tilstede. Hovedbudskapet var hvordan kommunene kan dele tjenester som utvikles. Workshopen ble for øvrig kåret til beste kurs/workshop på konferansen.

Det skal gis rapportering i tabell.. (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)

Rapportere på

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Vi behandlet 6 lovlighetsklager i 2018. To klager førte frem. Ingen saker hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Vi besvarte også flere henvendelser / anmodninger om lovlighetskontroll fra private uten formelt vedtak.»

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	4	2	6
På eget initiativ	0	0	0

Vi behandlet 6 lovlighetsklager i 2018. To klager førte frem. I tillegg besvarte vi flere henvendelser / anmodninger om lovlighetskontroll fra private ble besvart uten formelt vedtak.

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Vi har spesielt veiledet om habilitets- og saksbehandlingsregler, suppleringsvalg og kompetansespørsmål. Videre har endringer i kommuneinndeling og gjennomføringen av dette særlig vært et tema i veiledningen i 2018. Det har også vært en del spørsmål om interkommunalt samarbeid og ny kommunelov, herunder økonomibestemmelser.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.5.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Kommunenes KOSTRA rapportering for 2018 viser at interkommunalt samarbeid eksisterer i alle våre kommuner. Omfanget varierer fra minst i Oslo med to samarbeider til flest i Gjerdrum kommune med åtte samarbeidskonstellasjoner.

De aller fleste har et interkommunalt samarbeid innen krisesentertilbud, brann- og redningstjenesten, VAR- området (vann, avløp, avfall), revisjon og kontrollutvalgssekretariatet. I tillegg er det noen som også samarbeider om DGI- Digitale Gardermoen IKT, kvalifiseringscenter og lokalmedisinske senter.

Når det gjelder DGI samarbeidet mellom kommunene i Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad og Gjerdrum, så har den en usikker framtid. Ullensaker kommune ønsker seg ut av dette samarbeidet, da de mener at Digitale Gardermoen har utviklet seg til en umoderne og tungrodd bedrift. Det problematiseres også over styringsmodellen, der kommunene betaler etter folkemengden, mens hver kommune har lik stemmerett.

Vi registrerer at flere kommuner som er i sammenslåingsprosess har en intensjon om å redusere interkommunalt samarbeid og interkommunale selskaper. Dette da kommuner vil ha et befolkningsgrunnlag og en faglig kompetanse som tilsier at de kan tilby flere tjenester i egen regi. En slik endring vil påvirke øvrige kommuner, som ikke slår seg sammen, da de må finne eventuelle nye samarbeidskommuner.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus behandlet totalt 118 klager på avslag på innsyn etter offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd. Av klagen etter offentleglova § 32 fikk 30 klager helt eller delvis medhold.

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Departementet uttrykte forventning om tiltak i 2018 som kunne bidra til å forbedre saksbehandlingstiden. Vi behandlet et svært høyt antall saker i 2018, og nådde resultatmålet i 54 % av sakene. En forbedring fra 2017. Ved utgangen av 2018 viser tallene at det gjensto 16 saker med fristbrudd som ikke var behandlet.

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
900	194	412	90	1	0	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Resultatmål oppnådd i 57 % av sakene. Det er en forbedring fra 2017.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	82
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	93
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	35
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	3

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)**Rapportere på**

Beskriv minst to tiltak gjennomført av flere regionale aktører under fylkesmannens ledelse for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunene.

Vi har gjennomført to boligsosiale konferanser, en for Oslo og en for Akershus kommunene. Disse konferansene har vært et samarbeidsprosjekt mellom flere avdelinger hos Fylkesmannen samt Husbanken, fylkeskommunen og Imdi. Målgruppen for konferansene var kommuneplanleggere, velferdstjenester og miljøarbeidere. Målsettingen for konferansene var å øke bevisstheten blant alle som jobber med boligplanlegging/gjennomføring slik at boligsosiale tiltak og satsinger ivaretas allerede på planleggingsfasen i kommunene.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
--	---	---------------------------------

Det er ikke mulig nå å konkretisere oppfølgingen av tiltakene på dette nivået.

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2018. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Embetet har to kontorlagslærlinger. Noe vi har hatt i mange år.

Barnehage- og utdanningsavdelingen har tradisjonelt hatt den ene, og administrasjonsavdelingen den andre.

Rapportering på fellesføring 2018 (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)**Rapportere på**

Embetet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Se kap. 4.1 *Fellesføringer 2018*

På grunn av sammenslåingen med embetene i Østfold og Buskerud er det ikke inngått nye kontrakter i 2018.

Regjeringens inkluderingsdugnad (5 % målet) (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)**Rapportere på**

I årsrapporten skal Fylkesmannen redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18 sendt ut juli 2018.

Ledermøtet ble gjort oppmerksom på den nye føringen i 2018. Det ble diskutert hvilke endringer i vår rekrutteringspraksis som måtte gjøres for å best kunne bidra å oppnå målet. Det ble enighet om hvordan dette skulle følges opp i de enkelte rekrutteringsprosessene.

Vi har imidlertid ikke gode tall på hvor mange nyansettelser som eventuelt kommer inn under dette. Dette året har vært spesielt, med mye fokus på sammenslåingen, etablering av ny ledergruppe og vi anser at vi først neste år vil ha dette implementert på en gjennomgående måte i den nye organisasjonen.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)**Rapportere på**

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Tros- og livssynssamfunn

Digital løsning for tros- og livssynssamfunn er nå i drift, og ble tatt i bruk første gang i forbindelse med utbetaling av statstilskudd for 2017.

Det er søkt om tilskudd fra 192 tros- og livssynssamfunn. Totalt tilskuddsbeløp er kr. kr 248 606 577, og antall medlemmer: 457 839

Ett trossamfunn er slettet.

Vi har registrert ett trossamfunn.

I saken Oslo katolske bispedømme anla mot staten vedrørende prøving av vedtaket om tilbakebetaling av ca. 40 00 000 kroner vant staten. Oslo katolske bispedømme har anket saken til Borgarting lagmannsrett, hvor dom ventes.

Vi har behandlet 4 saker om ugyldig vigsel i trossamfunn. Ellers har vi møter om gjennomgang av gjeldende lovverk med nytilsatte forstandere og forstandere for trossamfunn som har fått vigselmyndighet av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.

Det er ikke blitt gjennomført stedlige tilsyn i 2018.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane har ansvar for videreutviklingen av den digitale løsningen for tros- og livssynssamfunn. Vi deltar i dette arbeidet, som i hovedsak går ut på å digitalisere innsendingen av krav om statstilskudd, årsmelding og regnskap. Trossamfunnene skal også kunne melde om at en prest/forstander er tilsatt, har flyttet eller sluttet i løsningen. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt. I forbindelse med fylkesmannssammenslåingen vil vi få over 130 flere trossamfunn. Som følge av det økte antallet samfunn og mer begrensende ressurser vil vi være avhengig av å få på plass en god digital løsning for å få utført oppgavene på mer effektivt vis.

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Gravferdsloven

Vi har mottatt 177 henvendelser. Vedtakene fordeler seg på følgende kategorier: Innvilget i marka 31. Innvilget i sjøen 78. Det er gitt 48 forhåndstillatelser. Det er oversendt 18 saker til andre embeter. Vi har ikke avslått noen søknader. Dersom det er søkt om å få spre aske et sted vi ikke kan tillate har vi som en del av saksbehandlingen veiledet om dette, og da har søker valgt et annet sted.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)**Rapportere på**

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

totalt 9 saker, 7 vedtak fattet

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene. Fylkesmannen skal sende inn foreløpig tilsynsrapport fortløpende i eget skjema på FM-nett.

Tilsyn etter barnehageloven

I 2018 gjennomførte Barnehage- og utdanningsavdelingen totalt tre tilsyn etter barnehageloven.

Avdelingen hadde «Barnehagemyndighetens plikt til å påse at barnehagene drives i samsvar med gjeldende regelverk, jf. barnehageloven § 8 jf. § 16» som tema i ett stedlig tilsyn i 2018.

Tilsynsobjektet hadde i forbindelse med flere klagesaker vist manglende forståelse av forvaltningsloven. Kommunen har blant annet realitetsbehandlet forhold det ikke er anledning til å klage over. Kommunen har også vist manglende forståelse av sitt tilsynsansvar og retten til tilrettelegging. Det har også vært uklart om kommunen har vært bevisst skillet mellom kommunen som barnehageeier og -myndighet. Det har også vært flere feilrapporteringer i Basil.

På bakgrunn av vår samlede kunnskap om kommunen, samt vår veiledningsaktivitet var vi av den oppfatning at kommunen hadde manglende kunnskap om forståelsen av sine plikter etter barnehageloven § 8 jf. § 16. Temaet er omfattende. Det har derfor vært nødvendig å ha dette som stedlig tilsyn.

Vår erfaring er som tidligere, at barnehagemyndighetene har god kunnskap om barnehagene sine, men at denne kunnskapen ikke i tilstrekkelig grad brukes til å påse regelverksetterlevelse i barnehagene. Vi ser derfor et behov for å fortsette med dette som tema for tilsyn.

Tilsynet ga 5 tilsynspoeng, 4 deltema samt stedlig tilsyn, ihht Udir Aktivitetskrav 2018.

Barnehage- og utdanningsavdelingen hadde «Barnehagemyndighetens praksis ved godkjenning av barnehager, jf. barnehageloven §§ 8, 10 og 11» som tema i ett stedlig tilsyn i 2018.

Utdanningsdirektoratet hadde 2017/2018 utarbeidet kontrollskjema for å gjennomføre tilsyn med godkjenning av barnehager. Vi ble anmodet om å velge dette som tilsynsystema i løpet av 2018.

Tilsynsobjektet ble valgt på bakgrunn av flere faktorer. I forbindelse med behandling av klage på kommunens vedtak om godkjenning etter barnehageloven § 10, oppdaget vi en praksis i kommunen som ikke var i tråd med regelverket. I klagebehandlingen fremkom det også at denne praksisen var blitt lagt til grunn i andre godkjenningsvedtak. Vi behandler ytterst sjeldent klager over godkjenningsvedtak, slik at dette fremsto som en tungtveiende faktor i vårt valg av tilsynsobjekt.

Etter nærmere undersøkelser så vi at kommunen nylig hadde godkjent en rekke barnehager. Dette tilsa at risikoen for regelverksbrudd i flere godkjenningsvedtak var høy.

Tilsynet ga 7 tilsynspoeng, 6 deltema samt stedlig tilsyn, ihht Udir Aktivitetskrav 2018.

I 2018 hadde gjennomførte vi ett stedlig tilsyn med den enkelte barnehagen, jf. barnehageloven § 9 andre ledd. Det overordnede temaet for tilsynet var «Politiattest, jf. barnehageloven § 19». Bakgrunnen for valget av tilsynsobjektet og temaet var at vi var gjort kjent med risiko for regelverksbrudd på barnehageloven § 19. Ytterligere opplysninger i den forbindelse er taushetsbelagt. Barnehagen er kommunal og saken tilsa forvaltningsmessig distanse mellom tilsynsorganet og barnehagen for å sikre legitimitet i tilsynet. Udir sin metodehåndbok ble fulgt.

Ihht Udir Aktivitetskrav 2018 fremgår det at: Ved egeninitierte tilsyn må dere selv vurdere omfang og poeng.

Vi hadde fire deltema i det stedlige tilsynet. Innhenting av politiattest, vurdering av politiattest ved ansettelse, behandling av politiattest og taushetsplikt samt fornyet vandelskontroll.

Tilsynet ga følgelig 5 tilsynspoeng.

Tilsyn etter opplæringsloven

Barnehage- og utdanningsavdelingen har i 2018 gjennomført elleve tilsyn etter opplæringsloven. Vi har i hovedsak valgt temaer fra felles nasjonalt tilsyn for 2018-2021. Begrunnelsen for dette var aktivitetskravet for tilsyn, og at våre risikovurderinger knyttet til tilsynsystema samsvarte med de hovedtemaer og deltemaer som er omfattet av det nye felles nasjonale tilsynet.

Vi har valgt å inkludere temaet "skoleeiers forsvarlige system" etter opplæringsloven § 13-10 i mange av tilsynene. Vi har tidligere erfart at skoleeiere ofte ikke har tilstrekkelig kunnskap om skolens praksis. Risikoen for at skoleeier ikke har et system som er egnet til å avdekke lovbrudd er etter vår oppfatning derfor forholdsvis høy.

Relevante kilder ved utvelgelse av kommunene har i hovedsak vært vår kjennskap til kommunene gjennom tidligere tilsyn, klagesaker og veiledningsaktiviteter. I tillegg har samordning av tilsyn internt i embetet påvirket valg av kommuner. Hvor lang tid det er siden forrige tilsyn, og hvilke temaer vi tidligere har hatt tilsyn med i kommunen, har også blitt tillagt vekt.

Alle tilsynene vi har gjennomført har avdekket flere brudd på regelverket, noe som viser at vi har truffet med våre risikovurderinger. I de tilsynene som inkluderte «skoleeiers forsvarlige system», oppfylte ingen av kommunene kravene til et forsvarlig system innen de utvalgte deltemaene.

Tilsynene har blitt gjennomført i tråd med metodehåndboken, og RefLex har blitt benyttet i alle tilfeller der tilsynsystemet er tilgjengelig. Foreløpige tilsynsrapporter har fortløpende blitt sendt til Utdanningsdirektoratet.

Felles nasjonalt tilsyn

Basert på erfaringer fra forrige felles nasjonale tilsyn, valgte vi i år å gjennomføre fire tilsyn med temaet «Forvaltningskompetanse i avgjørelser om særskilt tilrettelegging av opplæringen». Tidligere tilsyn har vist at det er stor sannsynlighet for brudd på regelverket på dette området, og vi har derfor valgt å prioritere tilsyn med dette temaet i flere kommuner. Konsekvensen av brudd på regelverket om særskilt tilrettelegging av opplæringen kan bli alvorlig fordi det går ut over rettssikkerheten til særskilt sårbare elever. Vi ser også at dette tilsynet kan bidra til bedre praksis når det gjelder andre typer enkeltvedtak som skolene fatter.

I disse tilsynene har vi i hovedsak benyttet GSI som kilde ved valg av skolene. Vi har valgt skoler ut fra størrelse og andel elever med henholdsvis spesialundervisning og særskilt språkopplæring. Vi har videre valgt både barne- og ungdomsskoler for å dekke hele opplæringsløpet for elevene i den enkelte kommune. I tillegg har vi prioritert skoler som har organisert opplæringen for elevene både i ordinære klasser og egne grupper. Disse gruppene omfatter særskilt sårbare elever; elever med sammensatte behov hvor all undervisningen er spesialundervisning, og elever i innføringsklasser med særskilt språkopplæring for nyankomne elever.

Når det gjaldt dimensjoneringen av tilsynene, så la vi opp til at disse tilsynene skulle være skriftlige. Det ble imidlertid behov for å gjennomføre intervjuer for å få tilstrekkelige opplysninger om kommunenes praksis.

Den ene kommunen ble valgt for å følge opp et tilsyn med samme tema i 2016. I det forrige tilsynet ble det avdekket mange brudd på det regelverket som tilsynet omfatter. For å kontrollere om kommunen i tilstrekkelig grad hadde sikret ny praksis valgte vi samme skole som sist. I tillegg utvidet vi tilsynet med én barneskole for å undersøke om forrige tilsyn har hatt effekt for flere skoler i kommunen.

Den andre kommunen ble valgt på bakgrunn av at vi ikke fikk gjennomført forrige felles nasjonale der, samt at tilsynet var en delvis oppfølging av tidligere tilsyn med særskilt språkopplæring. De to siste kommunene ble også valgt på bakgrunn av tidligere tilsynshistorikk og tilsynsfrekvens. Tidligere tilsyn har avdekket at kommunene ikke har hatt et forsvarlig system for å følge opp skolens arbeid med spesialundervisning.

Tilsyn med «Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø» ble valgt på bakgrunn av at det nye regelverket om skolemiljø i opplæringsloven kapittel 9A nå har vært gjeldende i over et skoleår. De to kommunene vi hadde tilsyn med ble valgt på bakgrunn av Utdanningsdirektoratets data om mobbing, enkeltsaker vi har behandlet i 2017 og 2018, samt tidligere tilsyn.

I den ene kommunen ble skolen valgt fordi tall fra Elevundersøkelsen viste en markant økning i antall elever på 10. trinn som har svart at de har blitt mobbet av medelever fra 2016/2017 til 2017/2018. Det var også høy prosentandel elever på 7. trinn som har svart det samme i samme periode. I tillegg har vi mottatt henvendelser fra foresatte i kommunen, og flere saker fra skolen har blitt meldt til Fylkesmannen.

Den andre kommunen er en av kommunene hvor vi har hatt flest saker om skolemiljø. Kommunen har også selv bedt om tilsyn med dette temaet tidligere. Skolen ble valgt på bakgrunn av resultater i elevundersøkelsen. Skolen hadde 18 prosent elever som svarte at de ble mobbet av medelever, og 21 prosent elever som enten ble mobbet av medelever, mobbet digitalt av noen på skolen eller mobbet av voksne 2-3 ganger i måneden eller oftere.

Vi har gjennomført to felles nasjonale tilsyn med spesialundervisning fordi dette er et tema hvor det har vist seg å være stor sannsynlighet for brudd på regelverket. Deltemaene ble valgt fordi vi erfaringsmessig har sett at de fleste feilene i vedtak om spesialundervisning i stor grad skyldes uklare sakkyndige vurderinger.

Kommunene ble valgt fordi vi ikke har hatt tilsyn med temaet i disse to kommunene tidligere. Det var også forholdsvis lang tid siden vi har hatt tilsyn etter opplæringsloven i kommunene; henholdsvis tre og tre og halvt år. Det ble valgt store skoler for å nå flest mulig elever, og tallene i GSI viste at skolene både hadde elever som får spesialundervisning i ordinær klasse, i egne grupper og på alternative opplæringsarenaer.

Vi valgte også å gjennomføre ett tilsyn med deltemaene skolens arbeid med opplæringen i fag og undervisningsvurdering. Kommunen ble valgt fordi det var over tre år siden vi gjennomførte tilsyn med dette temaet på grunnskolen i kommunen. Skolen ble valgt fordi den er en kombinert barne- og ungdomsskole, informasjon vi hadde fra klagesaker og resultater på eksamen i matematikk på 10. trinn. Snittet var lavere enn for øvrige fag og for øvrige skoler. Vi hadde blant annet også mottatt klage på manglende gjennomføring av utviklingssamtaler.

Egeninitierte tilsyn

Vi har gjennomført to egeninitierte tilsyn i 2018. Ett av dem var hendelsesbasert, og ble åpnet etter en anmodning fra politiet om at Fylkesmannen skulle føre tilsyn. På bakgrunn av alvorlighetsgraden i opplysningene vi mottok valgte vi å ha tilsyn med «Elevenes skolemiljø». Vi hadde i 2013 tilsyn med temaet «skolens arbeid med elevenes psykososiale miljø» etter tidligere bestemmelser i opplæringsloven ved samme skole i kommunen. Det tilsynet avdekket flere lovbrudd, både når det gjaldt internkontroll etter tidligere oppl. § 9a-4, individuelt rettet arbeid etter tidligere oppl. § 9a-3. Vi valgte derfor å undersøke hvordan skolen arbeider på disse områdene etter nytt kapittel 9A, som trådte i kraft 1. august 2017.

Vi har også gjennomført et egeninitiert tilsyn med temaet «Inntak til tilrettelagt opplæring i egne grupper». Nasjonale myndigheter har oppfordret fylkesmennene til å vurdere risiko for mulige begrensninger i valg av utdanningsprogram i videregående opplæring for elever med store hjelpebehov/særskilt tilrettelegging. Vi har blitt bedt om å være spesielt oppmerksomme på rettighetene til denne elevgruppen, og i 2017 avdekket vi alvorlige brudd på regelverket på dette området i en av våre fylkeskommuner. På denne bakgrunn åpnet vi tilsyn med den andre i år. Tilsynet omfattet enkeltvedtak om inntak og sakkyndige vurderinger av behovet for spesialundervisning. Foreløpig rapport vil bli ferdig i januar 2019.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage(kun særskilte tilfeller)/skole	Tema for tilsynet	Stedlig/skriftlig	Antall poeng	Deltema(er) i tilsynet (skriv inn alle dersom flere).	Dato for åpning av tilsyn	Dato for foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12	Er foreløpig rapport sendt til Udir	
Barnehage	Oslo kommune Bydel Østensjø	Holtet barnehage	Egeninitiert	Stedlig	5	Innhenting av politiattest, Vurdering av politiattest ved ansettelse, Behandling av politiattest og taushetsplikt og Fornytt vandelskontroll	28.08.2018		Avsluttet	Nei	
Barnehage	Nesodden kommune		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	5	Risikovurderinger, Veiledning, Gjennomføring av tilsyn, Reaksjoner og vedtak i tilsyn	21.12.2017	20.03.2018	Enkeltvedtak med pålegg	Ja	
Barnehage	Bærum kommune		Barnehagemyndighetens godkjenning av barnehager, Barnehagemyndighetens godkjenning av familiebarnehager	Stedlig	7	Før søknad, Behandling av søknad, Avgjørelse av søknad for ordinære barnehager. Før søknad, Behandling av søknad og Avgjørelse av søknad for familiebarnehager.	12.03.2018	22.08.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Nesodden kommune	Myklerud skole	Skolemiljø	Stedlig	5	Skolens aktivitetsplikt og skoleeiers forsvarlige system	14.09.2018	19.12.2018	Foreløpig rapport	Ja	
Opplæring	Sorum kommune	Frogner skole og kultursenter	Skolemiljø	Stedlig	5	Skolens aktivitetsplikt og skoleeiers forsvarlige system	17.09.2018	20.12.2018	Foreløpig rapport	Ja	

Opplæring	Oslo kommune	Abildsø skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	5	Skolens arbeid med opplæringen i fag, undervisvurdering for å øke elevenes utbytte, undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning og vurdering av behov for særskilt språkopplæring	31.08.2018	23.11.2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Oppegård kommune	Greverud skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	3	Forvaltningskompetanse og skoleeiers forsvarlige system	02.02.2018	28.09.2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Ski kommune	Vevelstadåsen skole og Haugjordet ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	3	Forvaltningskompetanse og skoleeiers forsvarlige system	30.01.2018	29.06.2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Frogn kommune	Drøbak skole og Dyrløkkeåsen skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	4	Forvaltningskompetanse og skoleeiers forsvarlige system	14.03.2018	26.11.2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Gjerdrum kommune	Veståsen skole og Gjerdrum ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	3	Forvaltningskompetanse og skoleeiers forsvarlige system	01.01.2018	03.07.2018	Endelig rapport	Ja
Opplæring	Nes kommune	Runni ungdomsskole	Spesialundervisning	Stedlig	5	Utarbeide sakkyndige vurderinger, PPTs ansvar for å hjelpe skolene med å utvikle kompetanse og organisasjon, fatte vedtak om spesialundervisning og oppfylle kravene til enkeltvedtak	22.01.2018	25.04.2018	Avsluttet	Ja
Opplæring	Ullensaker kommune	Jessheim skole og ressurscenter	Spesialundervisning	Stedlig	5	Utarbeide sakkyndige vurderinger, PPTs ansvar for å hjelpe skolene med å utvikle kompetanse og organisasjon, fatte vedtak om spesialundervisning og oppfylle kravene til enkeltvedtak	22.01.2018	26.04.2018	Avsluttet	Ja
Opplæring	Enebakk kommune	Enebakk ungdomsskole	Skolemiljø	Stedlig	5	Skolens aktivitetsplikt: plikten til å følge med og gripe inn, varlse, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjenneskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø samt plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak	16.02.2018	21.06.2018	Endelig rapport	Ja

Rapportering av antall meldte skolemiljøsaker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall meldte skolemiljøsaker til embedene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Meldte skolemiljøsaker og utfallet av sakene:

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har mottatt 299 skolemiljøsaker for behandling etter oppl. § 9 A-6 i perioden 01.01-31.12.2018. I tillegg ble 34 saker fra 2017 overført og ferdig behandlet i 2018.

Vi har også mottatt rundt 200 henvendelser hvor vi har veiledet foresatte og skoler.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har sendt inn statusoppdatering om håndhevingsordningen til Udir 31.07.2018 og 09.01.2018.

I tillegg til sakene fra 2017, har Fylkesmannen fattet vedtak i 108 saker i perioden 01.01 – 31.12 2018. Disse vedtakene fordeler seg som følgende:

Avvist: 15

Medhold: 86

Ikke medhold: 7

I tillegg har Fylkesmannen avsluttet 82 saker som følge av at sakene ble trukket før det ble fattet vedtak i saken. Vi gjør oppmerksom på at Fylkesmannen i flere av disse sakene har bistått med omfattende veiledning.

I to saker har Fylkesmannen veiledet elev/foresatte istedenfor å avvise saken fordi rektor ikke hadde kjent til saken i fem dager når elev/foresatte tok kontakt med Fylkesmannen.

Ved utgangen av desember 2018 var 107 meldte saker fremdeles til behandling.

Merk at tallet er endret fra 103 saker som vi rapporterte inn til Udir ved statusoppdateringen 9. januar 2019. Bakgrunnen for dette er at databasene (ephorte) ble endret som følge av sammenslåingen til Fylkesmannen i Oslo og Viken i slutten av desember 2018. Fem av sakene som ble meldt inn på tampen av året ble først registrert inn i starten av 2019.

Saksbehandlingstid:

Vår saksbehandlingstid er blitt målt to ganger etter forrige årsrapport:

Statusoppdatering 31.07.2018:

Vedtak om avvisning: 18 dager

Vedtak om brutt/ikke brutt aktivitetsplikt: 85 dager

Statusoppdatering 09.01.2018:

Vedtak om avvisning: 14 dager

Vedtak om brutt/ikke brutt aktivitetsplikt: 116 dager

I noen av sakene våre har eleven byttet skole i løpet av saksbehandlingstiden og har et trygt og godt skolemiljø på den nye skolen. Her har melder fortsatt ønsket at FM skal fatte vedtak i saken. Disse sakene har hatt unormalt lang saksbehandlingstid og trekker opp den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden totalt sett. Noe av bakgrunnen for dette er at vi har prioritert saker som dreier seg om elevenes aktuelle skolemiljø. I vår utregning av gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 116 dager har vi inkludert alle sakene våre hvor vi har fattet vedtak om aktivitetsplikten er brutt eller oppfylt, inkludert sakene hvor eleven har byttet skole.

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Tabellene nedenfor viser at Fylkesmannen i 2018 har behandlet totalt 1006 klager på barnehage- og utdanningsområdet.

Summen av saker som fremkommer i tabellene, er lavere enn det totale antallet klagesaker som er mottatt og/eller behandlet. Dette skyldes at en del klagesaker ikke er omtalt i tabellene. Disse sakene er omtalt i kommentarfeltet under de ulike tabellen.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	1	0	0	0	1
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	9	0	5	3	1
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	3	0	2	1	0
Barnehageloven § 16 a	3	2	1	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	9	1	4	4	0
Barnehageloven § 19 g	21	0	8	13	0
Barnehageloven § 19 h	0				
	46	3	20	21	2

Fylkesmannen har i tillegg hatt følgende klagesaker som ikke dekkes av tabellen: Barnehageloven § 14 andre ledd: Totalt 4 klager, ikke medhold: 3, medhold: 1. Barnehageloven § 19 f: Totalt 1 klage, medhold: 1. Det er få større variasjoner sammenlignet med 2017. Det er en økning i antall klager over vedtak om tilrettelegging etter barnehageloven § 19 g. I 2017 ble det behandlet 16 slike klager, og i 2018 ble det behandlet 21 slike klager. Vi har ved utgangen av 2018 behandlet 3 klager etter barnehageloven § 16 a. I 2017 ble 6 slike klager behandlet. Det er imidlertid ingen stor nedgang i innkomne saker. Vi har mottatt ytterligere to klagesaker på dette feltet, som ikke er ferdigbehandlet p.t., ettersom vi blant annet har avvventet UDIR sin behandling av klage over Fylkesmannens vedtak om tilbakebetaling overfor Torshovhagen barnehage.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	7	0	4	3	0
Skyss, § 3-7	8	1	7	0	0
Lokalt gitt muntlig eksamen	3	0	3	0	0
Standpunkt i orden og oppførsel	3	3	0	0	0
Inntak, § 3-1	3	0	3	0	0
	24	4	17	3	0

Fylkesmannen har i tillegg behandlet 1 klage på fritak fra vurdering med karakter norsk skriftlig sidemål f. § 3-21, ikke medhold

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Inntak, § 3-1	1	0	1	0	0
	1	0	1	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	0
Bortvisning, § 2-10	3	0	3	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	122	0	122	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	1	0	0	0	1
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	5	0	0	4	1
Spesialundervisning, § 5-1	15	5	7	3	0
Skyss, § 7-1	73	20	53	0	0
Skoleplassering, § 8-1	125	0	117	7	1
Lokalt gitt muntlig eksamen	9	0	9	0	0
Standpunkt i orden og oppførsel	3	1	2	0	0
Standpunkt i fag	240	0	102	138	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	331	76	255	0	0
Sum	929	102	672	152	3

Fylkesmannen har i tillegg behandlet følgende klager: Ipå utsatt skolestart § 2-1 (3), ikke medhold. 2 klager på fritak for vurdering med karakter norsk sidemål f§ 3-22, begge ikke medhold. 1 klage på samisk opplæring § 6-2, opphevet.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	0	0	1	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	3	0	2	1	0
Standpunkt (fag og orden og oppførsel) for utenlandsskolene	2	0	1	1	0
	6	0	3	3	0

Fylkesmannen har i tillegg behandlet følgende klagesaker: Særskilt tilrettelegging av eksamen f§ 3-32, 6 klager, 5 ikke medhold og 1 medhold. Annullering av fagprøve f§ 3-65, 1 klage, medhold. Annullering av eksamen f§ 3-37, 3 klager, 1 medhold og 2 ikke medhold. 2 klager på inntak av elever Voksenopplæringsloven § 19, begge ikke medhold. Vårt embete har ikke vært ansvarlig for klagebehandling av sentralt gitt skriftlig eksamen. Vi har behandlet 76 søknader om dispensasjon fra kravet om vurdering med karakter i fremmedspråk.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena mellom skoleeiere og UH-institusjoner, med sikte på kompetanseutvikling i grunnopplæringen. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet. Fylkesmannen skal gi en beskrivelse av de tiltakene som er lagt til rette innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansemodellen.

FM har også i 2018 informert og motivert skoleeiere og UH om kompetansemodellen. I februar hadde vi felles samling for kommunale skoleeiere og UH-institusjoner som inngikk i samarbeidsforumene som var etablert i 2017.

Vi har i flere informasjonsmøter informert om fagfornyelsen og minnet om at etterutdanning som trengs i den forbindelse må skje via kompetansemodellen. Det samme gjelder skolemiljø, der vi også har hatt egne samlinger og har informert om at skoleeierne må se behovene i sammenheng med kompetansemodellen og benytte den dersom de har behov for etterutdanning.

Alle samarbeidsforumene som ble etablert i 2017 er videreført i 2018. Hvert enkelt samarbeidsforum har videreutviklet samarbeidet/dialogen med aktuelle UH institusjoner, og innholdet i etterutdanningsstilbudene er konkretisert. Vi ser at det fortsatt er behov for å minne om at dette er etterutdanning for lærere og ikke for skoleeiere og ledere.

Tilbakemeldinger har vært at det er krevende å samarbeide om det innholdsmessige og at det er vanskelig å løsrive seg fra «bestiller- og tilbyderrollene». Vår oppfatning er at det er gode prosesser i gang, men at dette temaet fortsatt må stå høyt på agendaen i det videre arbeidet med modellen. Vi ser av tilbakemeldingene fra flere av samarbeidsforaene at det til nå er brukt mer ressurser på rigging av prosjektene enn det som var meldt inn som behov. Derfor tar det tid før lærere får nytte av ordningen i det omfanget som var intensjonen.

Friskolene er også i 2018 nesten fraværende når det gjelder deltakelse i etterutdanningsmodellen. Opplysning om samarbeidsforumene og hvilke emner/områder de har fokus på er tilgjengelig på nettsidene våre. Dette for å gjøre det lett for friskoler og andre å ta kontakt for å bli enige om framtidig deltakelse. Vi har også informert og motivert om ordningen på egen samling for friskolene.

Med tanke på at ordningen fra 2019 også skal omfatte videregående opplæring, så er dette kommunisert til våre to fylkeskommuner. Akershus fylkeskommune har fra 2017 hatt en rolle i ett av samarbeidsforumene og er på denne måten godt forberedt til å delta. Det samme gjelder Oslo.

Oversikt over samarbeidsforum og temaer for 2018:

Lørenskog og Rælingen: Fagfornyelsen i matematikk

Asker og Bærum: Elevsentrert skoleledelse, fagfornyelse, tidlig innsats- grunnleggende ferdigheter, tidlig innsats - læringsmiljø

Akershus - Follo, Øvre og Nedre Romerike: Læreplan og læreplanforståelse, fagfornyelsen, digitalisering, læringsmiljø

Oslo: Læreplanforståelse og metodisk og fagdidaktisk videreutvikling i fremmedspråk (tysk, spansk, fransk), forarbeid til prosjekter; fagfornyelsen, lærerspesialist i naturfag, realfagsløyper, prosjekt U22, seks ulike prosjekter; systematisk arbeid med ord og begreper, elevaktive samarbeidsformer og samarbeidslæring, beste praksis dybdelæring og digitalisering, bruk av videodokumentasjon - VIST pulje 1 og 2, proFAG - realfaglig programmering i skolen.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena for barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet, og gi en helhetlig status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i fylket i henhold til tiltakene i revidert kompetansestrategi for barnehage (2018-2022).

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se kapittel 7.3.8.8) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Buskerud og Østfold brukte 2018 til å drøfte og planlegge hvordan den regionale ordningen skulle organiseres for Oslo og Viken fra 2019. Kravet om fylkesvise samarbeidsforum fører til organisering og igangsetting av to samarbeidsforum; et for Oslo og et for Viken. Vi inkluderte tidlig det nye embedets tre utdanningsinstitusjoner med barnehagelærerutdanning i prosessen; OsloMet, Universitetet i Sørøst-Norge og Høgskolen i Østfold. Dialog og samarbeid fra et tidlig stadium i arbeidet er viktig, særlig for avklaring av roller, ansvar og forventinger. Det har bidratt til gode prosesser i etablering av tematiske arbeidsgrupper og samarbeidsforum for Oslo og for Viken.

I september inviterte embedetene aktører i barnehagesektoren i Viken til informasjons- og dialogmøte om regional ordning. Tilsvarende møte ble i oktober holdt for aktørene i Oslo. På møtene fikk deltakerne informasjon om regional ordning, barnehagebasert kompetanseutvikling og fikk presentert vårt forslag til modell for regional ordning i Oslo og i Viken. Utdanningsdirektøren i Oslo og Akershus og representanter fra de tre utdanningsinstitusjonene svarte på spørsmål og innspill fra deltakerne.

Det er utfordringer knyttet til å nå ut til alle barnehageeiere og barnehager med informasjon om regional ordning. Det samme gjelder deltakelse

på informasjons- og dialogmøtene. Om lag 350 deltok på møtet for Viken. På møtet for Oslo var det rundt 200 deltakere. Sammenlignet med antall barnehager i Viken og i Oslo er det et svært lavt antall. Vi arbeidet aktivt for å spre informasjonen best mulig. I tillegg til informasjon på fylkenes nettsider og utsendelse av informasjon til barnehageeiere via barnehagemyndighetene, bidro også KS, PBL og Virke til å spre informasjon om møtene. De oppfordret også til deltakelse fra sine medlemmer. Vi er gjort kjent med at eierrepresentanter for de litt mindre private barnehagene ikke ser behovet for, eller ønsker å prioritere å bruke tid for å stille på møter hvor eier er oppfordret til å delta. Dette kan være en årsak til lavt antall deltakere på møtene. Kommunale eiere og de store private barnehagekjedene var godt representert på begge møtene.

Mandat for tematiske arbeidsgrupper og samarbeidsforum ble utarbeidet i november. I desember ble de tematiske arbeidsgruppene for Oslo og for Viken etablert. Gruppene består av representanter for barnehagemyndigheten, eiere av kommunale og private barnehager, representanter fra utdanningsinstitusjonene og Fylkesmannen. Oversikt over tematiske arbeidsgrupper i hvert fylke: Barnehagen som pedagogisk virksomhet, Kommunikasjon og språk, Et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning, Barnehagens verdigrunnlag.

Samarbeidsforumene etableres i januar 2019. De har en bredere sammensetning enn de tematiske arbeidsgruppene. I tillegg til representanter for barnehageeiere og -myndigheter er også KS (kun for Viken), Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap (kun for Oslo), PBL, Virke, Utdanningsforbundet og Fagforbundet og Fylkeskommunen representert i samarbeidsforumene. Utdanningsinstitusjonene og Fylkesmannen skal også delta på møter i forumene.

Skjema for melding av kompetansebehov utvikles og tas i bruk våren 2019. Prioritering av kompetansebehov, fordeling av kompetansemidler og inngåelse av avtaler med utdanningsinstitusjonene forventes gjort i mai. Tiltak skal igangsettes høsten 2019.

Vi ønsker et åpent og inkluderende arbeid med regional ordning i Oslo og Viken. Bred deltakelse fra aktørene i barnehagesektoren bidrar til en best mulig ivaretagelse av gruppene som blir berørt av ordningen, enten de er barnehageeiere eller medarbeidere. Utdanningsinstitusjonene samarbeider godt og har utviklet en modell som skal kunne imøtekomme varierte kompetansebehov. Deltakerne i de tematiske arbeidsgruppene er entusiastiske og kunnskapsrike. Deres gode kjennskap til sektoren er viktig i arbeidet med å få på plass en regional ordning som kan imøtekomme kompetansebehovet til mangfoldet av barnehager i vårt nye embete. Vi ser fram til det videre arbeidet med regional ordning for Oslo og for Viken.

Arbeidet med regional ordning vil for oss være ressurskrevende. Vi skal følge opp ordningen i to fylker som samlet har mer enn 2000 barnehager. Regional ordning skal bidra til å utjevne kvalitetsforskjeller og sikre at alle barn får et likeverdig barnehagetilbud med høy kvalitet. En mulig utfordring for oss kan bli å få barnehager med lav kvalitet til å delta i regional ordning. Vi kjenner også til at mindre barnehager og familiebarnehager på grunn av bemanning har problemer med å få deltatt på kompetansetiltak som foregår i barnehagens åpningstid. Det er derfor særlig viktig å få etablert en regional ordning i Oslo og Viken som kan tilby kompetanseheving på ulike måter til barnehageeier og barnehagen.

Barnehagemyndighetens rapportering for bruk av kompetansemidler i 2018 viser at det arbeides godt med kompetanseutvikling i både kommunale og private barnehager. Mange barnehager deltar i opplegg for flere av kompetansestrategiens tematiske satsningsområder og nasjonale strategier. Det bidrar positivt til implementering av rammeplanens innhold og oppgaver i barnehagenes pedagogiske arbeid. Overgangen til regional ordning kan medføre at færre barnehager deltar i tiltak for kompetanseutvikling som finansieres av statlige midler. Både barnehageeiere og -myndigheter uttrykker bekymring for dette.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	1 873 000	100	82 %	18 %
Kompetansehevingsstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0	0 %	0 %
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	100 000	7	100 %	0 %
Økonomisk tilrettelegging	9 275 000	371	57 %	43 %

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	15 918 700
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	97 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	90 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	89 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	65 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	41 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	13 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særskilte behov	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	50 %
Andel barnehager deltatt på tema: danning og kulturelt mangfold	0 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	0 %

Tema for rapportering her er ikke i tråd med temaene i revidert kompetansestrategi 2018-2022. 35% av barnehagene arbeider med tema Barnehagens verdigrunnlag. Det er svært positivt at en så stor andel barnehager arbeider med dette temaet. Det er en viktig del i implementeringen av den nye rammeplanen. Danning og kulturelt mangfold inngår som del av dette temaet. 14% av barnehagene deltar i tiltak knyttet til den nasjonale satsingen Inkluderende barnehage- og skolemiljø. 5% av barnehagene arbeider med innhold knyttet til den nasjonale satsingen Språkløyper. 13% oppgir at de deltar i tiltak knyttet til Realfagsstrategien. Realfag er godt innarbeidet i mange barnehager. Det er grunn til å tro at en lagt større andel arbeidet godt med fagområdet enn det som er oppgitt i rapportene. Det har vært arbeidet mye med kommunikasjon og språk over tid. Temaet er nå for mange godt implementert.

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)**Rapportere på**

Årsrapporten skal inneholde en egen vurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Fylkesmannen gjennomfører en rekke ulike utbetalinger i løpet av året, og vi har fokus på å sikre at alle malene for utbetalingsbrev er utformet i tråd med pkt. 6.3.3 i reglement for økonomistyring i staten. Vi har egne oversikter over hvert av tilskuddene, med nødvendig informasjon knyttet til utbetalingene. Vi har utarbeidet interne rutiner for utbetalinger, og disse følges av de saksbehandlerne som har tilskuddsforvaltning som oppgave. I rutinene fremgår hvilke oppgaver som skal gjøres og hvordan, i hvilken rekkefølge de skal gjøres og hvem som er ansvarlig. Videre fremgår det hvem som har kontrollansvar på avdelingen. Det betyr at alle utbetalingsbrev som blir skrevet, blir kontrollert av en ansatt med særskilt kontrollansvar før de sendes til godkjenning hos leder. Vi ser stor nytte av å ha en person med kontrollansvar, som kan kvalitetssikre utbetalingsbrevene for å unngå feilutbetalinger og liknende. Vi registrerer i våre interne oversikter når utbetalingsbrevene har blitt kontrollert.

I 2018 fikk vi et nytt system for utbetalinger - Tilskot.no, og vi tilpasset da utbetalingsrutinene våre i tråd med dette systemet. Etter vår vurdering, så har vi etablert gode rutiner for utbetaling og vurderer at vi utfører utbetalinger i tråd med retningslinjer og gjeldende regelverk.

Vi ser imidlertid en utfordring med enkelte utbetalinger, da vårt embete er stort, og dette påvirker antallet utbetalinger innenfor de enkelte ordningene. Spesielt har dette vært vanskelig når det gjelder tilretteleggingsmidler for barnehageeiere. Det har ikke vært utarbeidet et nasjonalt søkesystem, og det har derfor vært opp til det enkelte embete å etablere egne søknadsskjemaer/søknadssystemer. Dette har vært en svært krevende prosess, grunnet antallet søknader og et søknadssystem som ikke er egnet til å behandle et så stort antall søknader. Vi har etterstrebet å kontrollere utbetalingene så godt det har latt seg gjøre, men vi ser at en slik søknadsbehandling og utbetalingsordning innebærer altfor stor risiko for feilutbetalinger enn hva som er nødvendig.

Når det gjelder andre type avvik i utføringen av forvaltningen, så har vi rutine på å kreve tilbakebetalt midler som er feilutbetalt eller ved for mye utbetalte midler. Vi fatter da vedtak om tilbakebetalingskrav som vi sender ut til tilskuddsmottaker.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)**Rapportere på**

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning

- Ressurser avsatt til kontrollarbeid

Alle tall framgår av tabellen under.

Årsverk mm

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2018	16.0
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2018	
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	1.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	5.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2018	13.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018	43.0

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

I 2018 ble det ferdigstilt 961 meter nyanlegg til en kostnad av kr 372 727. Det ble utbetalt 137 450 kroner i tilskudd. Det ble ferdigstilt 9 074 meter ombygget vei til en kostnad av 2 850 370 kroner. Det ble utbetalt 952 015 kroner i tilskudd.

Det ble i 2018 gitt tilsagn om 4 120 923 kroner i tilskudd til 6 veiprosjekter. Vi mener at økningen i tilskuddssatser de siste årene, sammen med større rammer fra Landbruksdirektoratet, er medvirkende årsaker til at vi ser en økning i aktiviteten på dette området. Total veilengde det er bevilget tilskudd til i 2018 er 11 865 meter. Av dette utgjør nybygging bare 260 meter. I fire av prosjektene er det benyttet godkjente veiplanleggere. Dette kan medvirke til at anleggene blir mer kostbare, men vi forventer at de også blir bedre enn veier bygget tidligere.

Det ble bygget om 1500 meter traktorvei til en verdi av 50 795 kroner i 2018. Det ble ikke gitt tilskudd.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	1.0	137 727.0	1 761 524.0
Ombygging	9.0	952 015.0	4 562 663.0
Vedlikehold	398.0	0.0	2 166 894.0

Som det framgår av teksten var samlet tilsagnsbeløp til nybygging kr 4 120 923 i 2018.

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

I Akershus har 20 av 22 kommuner gått over til SFKB. Fet og Skedsmo, samt Oslo har ikke gått over til denne forvaltningsløsningen ennå. Ut fra oversiktene hos NIBIO kan det se ut som om Asker, Aurskog-Høland, Rælingen og Oslo ikke har levert ajourhold av AR5 i 2018.

I Oslo og Rælingen rapporteres det om ingen innrapporterte feil i AR5 for 2018. Det henvises videre til liten kapasitet i 2018 (pga. avlingsskadesaker) for den normale gjennomgangen av AR5, for om mulig å avdekke arealer som likevel kan ha behov for ajourhold.

I Aurskog-Høland meldes det om vanskeligheter med ansettelse av ny GIS-medarbeider og opplæring som årsak til uteblitt ajourhold. I 2019 skal endring av arbeidsoppgaver og opplæring av aktuelle personer bidra til at ajourhold av AR5 blir fulgt opp.

I Asker har kommunesammenslåingen med Røyken og Hurum tatt mye av kapasiteten i geodataavdelingen, mens avlingsskadeerstatninger har krevd mye ekstraarbeid for landbrukskontoret. I sum har dette ført til nedprioritering av arbeidet med AR5-ajourhold.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/opdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	17 %	4	23

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

Kontrollresultatene de siste årene viser at det jobbes samvittighetsfullt og godt med de ulike ordningene i kommunene. Vi ser at avvik etter kontroll følges opp og at adferd i forhold til saksbehandling endres i tråd med føringene. Det er imidlertid en utfordring at mange kontorer har få ansatte som gjør det krevende å få til et godt fagmiljø, en fullgod saksbehandling og stedlig kontroll av foretak i de ulike ordningene. Dette gjør seg særlig gjeldende når spesielle hendelser inntreffer, slik som varme og tørke sommeren 2018.

Selv om kommunene alt overveiende gjør et godt arbeid i sin saksbehandling, er det vår vurdering at det gjenstår noe i forhold til harmonisering for å få til likebehandling og ivareta rettsikkerheten. Innen produksjonstilskudd gjelder dette særlig saker om mangelfull eller manglende gjødslingsplan og størrelsen på avkortninger. Kommunene strever med å finne riktige nivåer her, noe som har sammenheng med at regelverket er skjønnspreget, særlig i saker om mangelfulle planer. Resultatet blir at noen kommuner avkorter og andre ikke i sammenliknbare saker. Det samme gjelder søknader om tilskudd til utmarksbeite der regelverket også oppleves som krevende å tolke og anvende, og der saker som har tydelige likhetstrekk derfor kan få ulikt utfall fra kommune til kommune.

Det er fortsatt liten interesse for å søke om tidligpensjon og svær få saker.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)**Rapportere på**

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

Tabellen viser at det var få klager knyttet til produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid (3). Vi har ikke funnet grunn til å omgjøre noen av kommunens vedtak innen denne ordningen i 2018. Det var relativt mange søknader om dispensasjon fra søknadsfrist for produksjonstilskudd i søknadsomgangen første halvår 2018 (26 søknader på årsbasis). De fleste søknadene ble innvilget (24), jf. føringer fra Landbruksdirektoratet høsten 2017 om at Fylkesmennene skulle være lempelig med å gi dispensasjon for søknadsfrist pga. nytt fagsystem (PT-Estil).

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	0	1	2	0	24	2
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	0	0	0	0	1	0
Tidligpensjon for jordbrukere	0	0	0	0	1	0
Regionale miljøtilskudd	0	0	0	0	2	0
Veterinære reiser	0	0	0	0	0	0
SMIL	0	0	0	0	0	0
NMSK	0	0	0	0	0	0

Tydligere regelverk, føringer og frister, og bedre informasjon, har bidratt til å redusere antall klager og søknader om dispensasjon. Søknader om dispensasjon i de ulike ordningene var utelukkende knyttet til søknadsfrister.

Godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)**Rapportere på**

- Rapportert på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

Ingen rapportering.

Avkortinger produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)**Rapportere på**

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

I det nye fagsystemet PT-Estil kan saksbehandlere i kommunene nå legge inn eventuelle avkortinger direkte i saksbehandlingssystemet, uten å gå veien om Fylkesmannen. Det nye systemet gir derfor Fylkesmannen begrensede muligheter for tett oppfølging av kommunene mht. avkortinger. Vi ikke tilgang til en samlet oversikt over avkortinger før etter at hovedutbetalingen er gjennomført.

I 2018 foretok kommunene avkorting i 22 saker pga. feilopplysninger (11 av 23 kommuner). For øvrig foretok kommunene avkorting i 25 saker pga. manglende eller mangelfull gjødslingsplan (11 av 23 kommuner), 2 avkortinger pga. brudd på dyrevelferdsloven, 1 avkorting pga. brudd på plantevernjournal og 1 pga. regelverksbrudd.

Til sammen utgjorde dette 51 avkortninger i 2018 med en samlet avkortingssum på kr 662 314. Dette er en nedgang fra 2017. Vår forklaring på nedgangen er at kommunene har arbeidet godt med informasjon og oppfølging av registrerte avvik. Dette gjør at produsentene blir mer oppmerksomme på konsekvenser av feil, og mer nøyaktige med utfylling av søknadene.

Skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Etter en svært tørr sommer har mange Fylkesmenn måttet legge ekstra innsats i prognosering av skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket. I tørkeområdene må Fylkesmennene påregne ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Oppgaven er beskrevet i VØI pkt. 5.1.10.13 hvor det normalt kun skal avviksrapporteres. På grunn av årets ekstraordinære situasjon vil vi at Fylkesmennene skal rapportere på følgende;

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket.
- Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene
- Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt
- Gi en kort vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018.

Av avdelingens 15 medarbeidere har 9 jobbet med saksbehandling av erstatningssaker i større eller mindre grad fra august og ut 2018.

Vi har etablert et nært samarbeid med Fylkesmannen i Østfold og Fylkesmannen i Buskerud med felles rutiner og maler og har hatt ukentlige møter på Skype for å diskutere felles utfordringer og løsninger. Vi har gjennomført intern opplæring av saksbehandlere og etablert et eget forum for saksbehandlere med ukentlige møter, samt rutiner for informasjon rettet mot kommunene og for kommunikasjon med dem. Vi har både vært på tilbudssiden og proaktive for å serve kommunene best mulig - faglig og for å formidle løsninger på tvers av kommunene. Brev ble sendt til alle ordførere og rådmenn med informasjon om de ekstraordinære forholdene med oppfordring om å sørge for nødvendig ressurstilgang, jf. anmodningen fra Landbruksdirektoratet til berørte Fylkesmenn.

Effekten av tiltakene har vært at vi innen årets utløp, i samarbeid med kommunene, hadde behandlet 1250 saker og utbetalt opp mot 200 mill. kroner i erstatning.

Målet om at erstatningssakene skal behandles i 2018 er ikke nådd, men har heller ikke vært mulig eller realistisk. Søknader om erstatning for salgsproduksjoner, herunder korn, kan ikke sluttbehandles før all avling er levert. Saksbehandling vil derfor fortsette i 2019.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24-oppgavet har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet, jf. andre oppdrag 3.2.1.6.1. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har også i 2018 organisert oppdraget som et tverrfaglig samarbeid og har hatt en god og helhetlig prosess i 0-24 satsningen. Barnekonvensjonen er lagt til grunn i arbeidet. 0-24 er forankret i embetets ledergruppe med egen styringsgruppe bestående av ledere fra sosial- og familie, barnehage- og utdanning samt helseavdelingen. I tillegg er alle avdelinger representert i en 0-24-gruppe som møtes jevnlig. 0-24 samarbeidet internt i embetet har økt bevisstheten i de ulike fagavdelingene om viktigheten av å fremstå helhetlig og samordnet på områder som berører barn og unge.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har inngått samarbeidsavtale med Kompetansesenter Rus Oslo (KoRus Oslo), Kompetansesenter Rus Øst (KoRus Øst), Regionssenter for barn og unges psykiske helse Øst og Sør (RBUP Øst og Sør) og Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging Øst (RVTS Øst). Avtalen sørger for at samarbeidet forankres i toppledelsen hos partene og at partene forpliktes til å møtes både på ledernivå og på saksbehandlernivå. I tillegg til denne overordnede avtalen, har vi også utarbeidet avtale om å samarbeide om prosjektet, Bedre tverrfaglig innsats (BTI) i Oslo kommune. Der er fire bydeler allerede godt i gang med konkrete tiltak som blant annet innebærer rutiner for hvordan de som treffer de unge skal gå frem hvis de ser faresignaler. De fire bydelene er Nordre Aker, Søndre Nordstrand, Stovner og Nordstrand. Flere kommuner i Akershus har også begynt å jobbe etter BTI-modellen. Disse er Nittedal, Nes og Sørum. Rælingen og Ullensaker kommer trolig i gang i løpet av året. Fylkesmannen bistår og legger til rette for samarbeid også mellom kommunene i Akershus.

0-24-gruppa har også i 2018 planlagt ulike aktiviteter som fremmer tverrfaglig samarbeid og som kan bidra til at utsatte barn og unge får et

helhetlig tilbud for å nå de mål som oppdraget har skissert i 2017:

I oktober 2018 arrangerte vi et seminar for ansatte i kommuner og bydeler. Målgruppe er ansatte i kommunene og bydelene som jobber med barn. Vi hadde et lignende seminar i november 2017. På bakgrunn av deltakelsen ved dette seminaret, oppfordret vi særlig personer ansatt i skolesektoren til å melde seg på.

Målet med seminaret var at saksbehandlere som jobber med saker hvor barn er involvert og barn blir berørt skal bli bedre kjent med barnekonvensjonen, og bli bedre til å anvende barnekonvensjonen i saksbehandlingen. Fylkesmannen ser i klagesaksbehandlingen at vi i en del saker opphever vedtak truffet av kommunen og bydeler fordi en ikke i tilstrekkelig grad har hørt barnet og/eller fordi det ikke fremkommer hvordan barnets beste er vurdert.

I samarbeid med Skedsmo kommune ble det gjennomført en konferanse i Lillestrøm den 23. mai 2018 «Barn er barn» -hva trengs når traumer og utfordringer med språk hindrer god utvikling. Målgruppe var kommunalt ansatte som arbeider med barn med flyktningebakgrunn.

Fylkesmannen har fordelt midler til Akershus fylkeskommune, som skal brukes til kompetansehevingstiltak for de som arbeider med nyankomne flyktningebarn og -ungdom som bor i mottak, eller som er bosatt i fylkene.

Tema fra 0-24 satsningen har i løpet av 2018 blitt tatt opp i ulike sammenhenger. På møte med ordførere og rådmenn den 24. og 25. mai var «utsatte barns skolemotivasjon» tema og Bufdir presenterte «Fritidserklæringen og veileder mot barnefattigdom».

Vi har i 2018 utarbeidet informasjon og artikler og publisert på våre hjemmesider om temaer som; 0-24 samarbeidet, barnekonvensjonen og informasjon om tema negativ sosial kontroll.

0-24 gruppen er representert i Inn på tunets ressursgruppe. Handlingsplan har blitt utarbeidet for videre arbeid, fokus er rettet mot tiltak som kan bidra til å forhindre frafall blant elever i videregående opplæring og tiltak som er rettet mot grupper med psykiatri utfordringer. De respektive fagavdelingene i embetet trekkes også inn i dette arbeidet.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Vi har bistått direktoratet med å innhente oversikt fra våre kommuner knyttet til Nav-veiledere i videregående. Hensikten var å få kunnskap om samarbeidet mellom Nav og de videregående skolene fortsetter etter at det nasjonale prosjektet er avsluttet. Vi har oversendt resultatet til direktoratet. Det var 3 kommuner som ikke besvarte henvendelsen.

I 2018 har bydel Stovner fortsatt med to NAV-veiledere på Stovner videregående skole. Bjørnholt og Hellerud har også Nav-veiledere på plass. Dette finansieres av Oslo kommune ved Utdanningsetaten og bydelen selv.

I Akershus er det Jessheim videregående skole som fortsetter med NAV-veiledere med fire halve stillinger, som er et samarbeidsprosjekt mellom Ullensaker, Nannestad, Nes og Eidsvoll. Også andre videregående skoler i Akershus har på plass Nav-veiledere. Kommunene samarbeider om tiltakene. De tilbakemeldinger vi har fått underveis i prosjektperioden, er at tiltaket bidrar til å hjelpe elever som kan være potensielle dropouts fra skolen.

De konkrete planene fremover vil avklares når embetet har fått i gang de nødvendige fora for samarbeid på tvers i embetet. Det er derfor pr nå ingen konkrete planer å vise til.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken

Vi har fulgt opp den todelte målsettingen for rovviltpolitikken og ivaretatt våre oppgaver både som sekretariat for rovviltnemnda i region 4 og som forvaltningsmyndighet gjennom et godt samarbeid mellom Landbruksavdelingen og Miljøvernavdelingen og med øvrige aktører som SNO, Mattilsynet m.fl. Skadeomfanget på husdyr i 2018 har vært lavt sammenlignet med tidligere år. Grunnet ekstra midler til å øke kapasiteten innen rovviltarbeidet, har vi lyktes med å ta igjen deler av etterslepet på kontroll og godkjenning av rovviltavvisende gjerder.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet har et mindreforbruk på om lag 3,7 millioner kroner på vårt ordinære driftskapittel 0525.

Dette året har vært gitt spesielle utfordringer, med sammenslåingsprosessen som både har medført mye ekstra arbeide, samt gitt utfordringer i form av økt turnover. Det er jo normalt at forutsetningene endres gjennom året, og at det kontinuerlig foretas vurderinger og omprioriteringer på både inntekts- og utgiftssiden. Men dette året har vært spesielt i så måte.

Embetet har etablert en praksis hvor sykepenger budsjetteres sentralt, mens fødselspenger føres rett tilbake mot avdelingene. Det betyr at den enkelte avdeling raskt kan skaffe vikarer. Ved langvarig sykefravær må vikarer enten dekkes innenfor egen ramme, eller man må søke om å få tildelt ekstra midler.

For å øke produksjonen har flere avdelinger økt bruken av midlertidige stillinger. Det brukes også en betydelig mengde overtid på områder vi ser at dette kan gi en ekstra produksjonsgevinst.

I tabellen for ressursrapportering nedenfor vises en oversikt over ressursbruk per fagdepartement i 2017 og 2018. Vi vil kort kommentere enkelte forhold her:

Generelt er det viktig å være klar over at endringer i NAV-refusjoner, vakanser i stillinger, ulike inntekter ført direkte mot departementsområdene og lignende gir variasjoner mellom årene.

Årsakene til den store endringen i tallene for 2017 og 2018 for Helse- og omsorgsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet er flere. Administrativt ble ressursinnsatsen redusert, både som følge av stillingsstopp og styrt. Administrativt kostnadsdekning er økt. På Helseområdet ble det benyttet ekstra midler, bl.a. fra mindreforbruket fra 2017, for å bygge ned restanser. I tillegg er det ryddet betydelig, så flere ansatte har fått endret plassering.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017
Arbeids- og sosialdepartementet	7 274	2 283	5 386	2 359
Barne- og likestillingsdepartementet	12 426	840	10 393	633
Helse- og omsorgsdepartementet	34 585	22 930	22 999	22 589
Justis- og beredskapsdepartementet	7 142	35 687	7 755	34 931
Klima- og miljødepartementet	14 435	4 661	14 041	3 521
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	95 000	168	108 607	465
Kunnskapsdepartementet	15 150	26 845	14 213	24 853
Landbruks- og matdepartementet	12 375	0	11 471	0
Andre	624	0	678	0
Sum	199 011	93 414	195 543	89 351

Kommentar til resultatområde 570: Beløp regnskapsført pr 30/4-18 : kr 228 075,- og i perioden 1/5-18 -31/12-18 kr 2 129 592. Kommenter til 1140.01: Beløp regnskapsført på resultatområde 010 er kr 250 000.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Innenfor de økonomiske rammer mener vi embetet løser samfunnsoppdraget på en tilfredsstillende måte. Vi har et forbedringspotensial der vi melder avvik som vi er bevisste på.

Nærmere detaljer om årsregnskapet i kapittel 6

3.6 Andre forhold

Apostillestempel på dokumenter

Det er Fylkesmannen som legaliserer dokumenter for bruk i utlandet, det vil si for dokumenter som skal brukes i de landene som har ratifisert Haag-konvensjonen. Arbeidet med apostillesaker utføres i vår hovedekspedisjon og i 2018 ble det påført 26 674 apostillestempler.

Kongelige besøk

Fylkesmannen har koordineringsansvar ved de fleste kongelige besøk i våre fylker. Når det gjelder besøk i Oslo og deler av Akershus blir vi i liten grad berørt. Fylkesmannen personlig deltar imidlertid på mange av disse arrangementene hvor kongefamilien er representert. Se forøvrig fylkesmannens rapport, 1.4.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Våre viktigste styringsverktøy er tildelingsbrevet, Virksomhets- og økonomiinstruksen, og embetets virksomhetsplan for fellesoppdragene. I tillegg har de fleste avdelingene laget egne virksomhetsplaner.

Embetet utøver betydelig grad av delegering av fag-, personal- og budsjettansvar til avdelingsdirektørene gjennom delegasjonsreglementet.

Strategisk Plan 2015-2020 danner det overordnede bakteppet, og angir konkrete tiltak for våre strategiske mål.

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er tilpasset den risiko og vesentlighet vi opererer under, og at de fungerer på en akseptabel måte.

Mye lederaktivitet har vært preget av vedtaket om sammenslåing av fylkesmannsembeter, og prosessen knyttet til dette. Ny ledergruppe etablerte seg i løpet av året, og har hatt flere møter. Det har videre vært avholdt en rekke felles informasjonsmøter for de ansatte ved de tre embetene.

Ledermøtene ved embetet skal være et forum for fylkesmannen og hennes nærmeste medarbeidere. Her styrkes grunnlaget for de beslutninger som fattes og informasjon deles. I 2018 ble det gjennomført 24 møter. På møtene blir økonomistyring og budsjett, samt utfordringer i oppgaveløsningen, jevnlig tatt opp. Ledergruppen hadde i tillegg en todagerssamling om budsjett og prioriteringer. Oppsummering/referat fra møtene legges ut på intranettet.

4.1.1 Embetets risikostyring

Vi jobber med en implementering av RiskManager som et fullstendig dokumentstyringssystem. Avviksmodulen har vært brukt siden sommeren 2016.

ROS-modulen er benyttet til å utarbeide noen risikoanalyser. Gjennomganger av risiko gjøres av ledergruppen.

Fast i forbindelse med mottak av foreløpig tildelingsbrev og fremover i prosessen fram mot et ferdig budsjett. Utover dette tas det løpende ved behov, når endringer oppstår, eller ved indikasjoner på utfordringer. Avdelingene har et ansvar for løpende å rapportere til ledelsen om eventuelle avvik i forhold til måloppnåelsen.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vår internkontroll bygger på «Reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten» og på «Forskrift for systematisk helse-, miljø, og sikkerhetsarbeid i virksomheter».

Vi fortsetter arbeidet med å innføre Risk Manager som kvalitetssystem. Alle dokumenter og rutiner for embetets styring og kontroll legges inn, og prosessene skal styres gjennom Risk Manager.

Det utarbeides økonomirapporter for avdelingene hver enkelt måned. Det utarbeides tilsvarende totalrapporter for hele embetet, men disse behandles i ledermøtet kun som kvartals og tertial-rapporter. Her følges avdelingene opp ved utkwittering av disse rapportene.

Sykefraværstatistikker utarbeides pr kvartal, og her meldes det konkret tilbake til embetets Arbeidsmiljøutvalg (AMU) på oppfølgingen.

Vi har hatt system for anonym varsling i lang tid, nå kan dette også ivaretas gjennom Risk Manager.

Internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet etter eForvaltningsforskriften § 15 og personopplysningsloven § 14, jf. personopplysningsforskriften § 3-1, tilpasset omfang og risiko, gjennomføres årlig. Kontroll på og beskyttelse av personopplysninger, den menneskelige faktor samt tekniske sikkerhetsløsninger, har et særskilt fokus.

På informasjonssikkerhetsområdet er det avdekket urettmessig inntrengning i våre datasystemer, uten at det i skrivende stund med sikkerhet kan sies noe om hvem, hva, eller hvordan. Saken er under etterforskning.

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Dette året har vi merket større utfordringer knyttet til vedtaket om sammenslåing av fylkesmannsembeter. Vi har hatt en større turnover enn vanlig, og mistet flere nøkkelpersoner.

Det er i tillegg benyttet betydelige ressurser, både på leder og medarbeidersiden, til å arbeide med sammenslåingsprosessen. Dette har påvirket produksjonen.

Bemanning

Embetet har, som tidligere beskrevet, om lag 280 fast ansatte, og 30-45 midlertidig ansatte, til enhver tid. De midlertidig ansatte er både vikarer for fast ansatte og midlertidig engasjerte. Det er særlig vergemålsavdelingen og helseavdelingen som har benyttet seg av engasjement og timelønnede.

Vi mener å ha et bevisst fokus på omfanget og bruken av de ulike ansettelsesformene. Og for å kunne ha handlingsrom, samtidig som vi tar

unna svingninger i oppdragsmengden på ulike områder, er vi helt avhengige av en andel midlertidig ansatte.

Vi har god tilgang på kvalifiserte søkere ved utlysning av stillinger, men opplever stadig at vi ikke kan tilby tilstrekkelig lønn til å kapre de beste kandidatene. Et visst press på arbeidsmarkedet kjenner vi således på.

Kapasitet

Som meldt tidligere i årsrapporten, har vi kapasitetsproblemer på flere områder. Det jobbes imidlertid kontinuerlig med å møte disse utfordringene, også gjennom løsninger som ikke innebærer ansettelse av ytterligere personell. På helseavdelingen har vi hatt kapasitetsmangel over år, delvis kompensert gjennom overforbruk på avdelingsbudsjettet og stadig synliggjort gjennom manglende resultatoppnåelse. Likeledes har situasjonen for sosial- og familieavdelingen periodevis vært vanskelig. Det er et sterkt fokus i organisasjonen for å finne løsninger for dette.

Kompetanse

Vi har gjennomgående en kompetanse på medarbeiderne som er tilpasset embetets oppdrag. Det har vært utfordringer med å knytte til oss tilstrekkelig erfaring på legesiden, hvor deler av porteføljen er så spesialisert at vi trenger kun deltidsstillinger.

Avdelingene sørger for oppdatering og utvikling av fagkompetanse ved deltakelse på relevante kurs og seminarer.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Embetet fører detaljerte oversikter over eget datautstyr. Inventar som ikke er i bruk, oppbevares innelåst i kjeller. Uttak derfra kan kun gjøres av noen få, utvalgte enkeltpersoner.

Alle innkjøp av pc-utstyr og inventar besørges av faste personer.

Avtaleansvarlig har i tillegg ansvaret for innkjøp av kontorrekvisita til alle avdelinger gjennom felles avtale.

Fagavdelingene har oversikt over eget utstyr, det være seg teknisk eller annet utstyr.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Informasjonssikkerheten er gjennomgående god. Tjenesten organiseres og utføres i samsvar med ISO27000 standardene. Dokumentasjonen kontrolleres gjennom vårt kvalitetssystem RiskManager. Lovpålagte og nasjonale krav følges opp.

Nyansatte får en kort gjennomgang av sikkerhet første dag de er på jobb. De følges opp avdelingsvis og med informasjon, tips og nyhetsstoff på intranett samt gjennom kampanjer blant annet under sikkerhetsmåned.

I 20018 er det oppstått en situasjon som er kjent for departementet vedrørende vårt datanett. Det arbeides bredt for å løse denne situasjonen.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Vi har en personalpolitikk i tråd med statens føringer. Embetet har et godt samarbeid med ansattes organisasjoner. Det er oppnevnt verneombud i tråd med arbeidsmiljølovens regler. Saker drøftes med tillitsvalgte i tråd med hovedavtalen.

Sykefraværet er fulgt opp iht retningslinjer. Vi har tatt tak i forhold der det har vært nødvendig som følge av syke- eller egenmelding. De arbeidsmiljø saker vi har, er enten løst eller under oppfølging.

Kvinner utgjør omlag 70 % av embetets ansatte. Aldersfordelingen er å anse som rimelig jevn.

Fylkesmannen er en IA-bedrift. Målet i IA-handlingsplanen er å nå et gjennomsnittlig sykefravær på 4,6 %. I 2017 var fraværet på 6,3 %. Sykefraværstatistikken blir hvert kvartal gjennomgått i AMU (Arbeidsmiljøutvalget) og på ledermøtet.

Embetet har avtale med bedriftshelsetjeneste. Ny avtale ble inngått med ny leverandør fra 2017.

De ansatte har muligheten til å trene inntil en time i uka i arbeidstiden.

Det ble gjennomført lokale lønnsforhandlinger i tråd med de nye avtalene for staten. Fylkesmannen la til i underkant av 200 000 fra eget budsjett dette året.

4.3 Andre forhold

Ingen andre forhold.

5 Vurdering av framtidutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Etableringen av Fylkesmannen i Oslo og Viken og FMFA vil kreve store ressurser også i 2019. I en overgangsperiode er det realistisk å vente at resultater og saksbehandlingstid midlertidig påvirkes i negativ retning. Nye organisatoriske løsninger, sammenslåing av ulike kulturer, økt turnover og krevende samhandling som følge av tre kontorsteder, er blant årsakene til dette. Kommende budsjetttrammer, rolleavklaring med FMFA og avklaring av de reelle mulighetene for effektiviserings- og digitaliseringsarbeid vil også være avgjørende for den svært omfattende oppgaveløsningen for Fylkesmannen i Oslo og Viken fremover.

Som nevnt under kapittel 1.1, blir mange av embetets oppgaver påvirket av den sterke befolkningsveksten i hovedstadsregionen. Dette gjelder alt fra helse- og sosialområdet til landbruks- og miljøforvaltning.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

På grunn av høy turnover har embetet mistet spisskompetanse. Dette fører til problemer med oppgaveløsningen på flere områder. Selv om vi mener å ha gjort et godt arbeide med dokumentasjon av arbeidsprosedyrer, er det begrenset hvor langt man kommer med dette. Kompetanseflukt, i kombinasjon med at omstillingsarbeidet krever sine ressurser, gjør at det dermed rimelig grunn til å anta at det nye embetet ikke klarer å levere tilfredsstillende på alle områder i 2019.

Embetets økonomiske rammer gjør at vi kontinuerlig må vurdere kostnadsbildet, og hvilke grep som nå er mulig å ta. Særlig direkte, men ikke spesifiserte kutt, er krevende å innarbeide. Rammene setter også begrensninger for det lønnsnivå vi kan tilby våre ansatte. Dette gjelder både nyansettelser, men kanskje med enda mer negativ effekt, når våre ansatte blir tilbudt andre jobber. For de vi gjerne vil beholde, er det nesten umulig å kunne konkurrere på lønn. Det knytter seg stor spenning til innføringen av ny budsjettmodell, og om departementet har tatt hensyn til de innspill som er kommet.

Det arbeidet som pågår med digitalisering er viktig også for embetet. Innføring av kompatible løsninger som vil lette dokumentflyten mellom embetene og omverden vil kunne gi gevinster både økonomisk og tidsmessig.

5.3 Andre forhold

På **utdanningsområdet** knytter det seg usikkerhet til at midlene vi har fått til den nye oppgaven som førsteinstans for kap 9A i opplæringsloven ikke er nok til å dekke lønn til de saksbehandlerne som jobber med dette. Vi fikk i 2018 cirka fem millioner kroner for økte utgifter knyttet til den nye oppgaven. Dette skal også dekke forebyggende arbeid og informasjon og veiledning overfor kommunene.

I det nye embetet har vi ikke fått nok midler til å dekke lønn til de som er tilsatt i midlertidige stillinger for å jobbe med kap 9A-sakene, så vi må avslutte kontraktene løpet av våren. Alle midlene er brukt til lønn, og vi har ikke noen midler igjen til drift for disse stillingene eller til informasjons- og veiledningsarbeid overfor kommunene. Saksbehandlingstiden er allerede uforvarlig lang, og vi har et stort antall saker fra 2018 som vi ikke har fått behandlet.

Vår **helseavdeling** består av seks seksjoner fordelt på tre kontorsteder. Det er en utfordring. Det er viktig at de geografisk inndelte kommunehelsetjenesteseksjonene klarer å samordne både utviklingsoppgavene og samtidig sikre enhetlig vurdering av tilsynssaker og rettighetsklager.

En samling av all spesialisthelsetjeneste i én seksjon gir derimot et sterkt fagmiljø. FMOV er kontaktfylkesmann og ansvarlig for LOT 2019/20 i HSØ.

Samtidig opplever FMOV et økende antall klagebehandlinger i medhold av psykisk helsevernloven § 4-4 (Behandling uten eget samtykke). Disse sakene tar stadig mer av avdelingens legeressurser.

På **vergemålsfeltet** opplever vi usikkerhet knyttet til betydningen av endret lovforståelse og foreslåtte endringer i vergemålslovgivningen. Samtidig stilles det stadig skjerpede krav til fylkesmennes saksbehandling og saksutredning. Dette vil nødvendigvis innebære økning i saksbehandlingstiden dersom det ikke samtidig gis større bevilgninger til vergemålsarbeidet.

Ellers er vi bekymret for omdømmet til vergemålsfeltet. Det vises til gjentatte negative oppslag om vergemålssaker i 2018. Det blir for fremtiden svært viktig for alle innenfor vergemålsfeltet, fra vergene og opp til departementsnivå, å få frem vergemål som et velferdsgode og helt nødvendig hjelpetiltak for personer som ikke selv fullt ut kan ivareta sine interesser.

Vi håper vi i løpet av 2019 finner gode løsninger på utfordringene vi nevner her. Det nye fylkesmannsembetet får, med sine rundt 550 medarbeidere og store produksjon, god mulighet til å utvikle og forbedrede rutiner og kompetanse. Vi har tro på at større fagmiljøer vil gjøre oss mer robuste og sette oss bedre i stand til effektiv oppgaveløsning

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Oslo og Akershus.pdf](#)